

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198486

UNIVERSAL
LIBRARY

ಪ್ರೇಮ ಚೂರ್ಣ

ಓ ಹೆನ್ರಿಯ ಕತೆಗಳ ಅನುವಾದ



ಬಿ. ಕೆ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್, ಬಿ.ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ.



ಪ್ರಭಾತ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ : ಬೆಂಗಳೂರು

ಶ್ರೀ ಬಬ್ಬರ್‌ಜಂಗ್ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು
ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ಬಾಳ ಉಸಿರಾದ
ಒಬ್ಬರು. ಒಳ್ಳೇ ಬರೆಹಗಾರರು, ಭಾಷಣಕಾರರು,
ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸಗಾರರು. ಅವರ

ಮಿತಿ. ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಚೋಕ್ತವಾದುದು ಸ್ವಭಾವ. ಅವರ
ಕತೆಗಳಲ್ಲೂ ಆ ಚೋಕ್ತನ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿವರ ನಿರೂಪಣೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ.

ರಾಯರು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯ ವಕೀಲರು, ಕರ್ನಾಟಕ
ಸಂಘದ ಪ್ರಮುಖ ಕೆಲಸಗಾರರು. ಚಿಕ್ಕತನದಲ್ಲಿಯೇ ದೊಡ್ಡ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ
ಹಿರಿಯರಾಗಿ ಬಾಳಿನ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನೂ ಲಾಘವನ್ನೂ ಕಂಡು
ಕೊಂಡವರು. ಅಂತೆಯೇ ಅವರು ಸಗಲೂ ಬಲ್ಲರು, ರೇಗಲೂ ಬಲ್ಲರು.
ಅವರ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಗುರಾದ ನಗೆಯಿದ್ದರೆ ಅವರ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ
ಕೂರಾದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಮು - ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕತೆ, ಹರಟೆ, ಕಿರುಗತೆ, ನಾಟಕ,
ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ರಾಯರು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕದ
ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕತೆಗಾರ ಓ. ಹೆನ್ರಿಯ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ
ಆದ ಒಂದು ಅಪ್ರತಿಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ
ಸೇರಿಸಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಡೆಡೋನಿಯಾ ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರ
ಅನುವಾದವಲ್ಲ, ಸ್ವತಂತ್ರ.

ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರ ಬರೆವಣಿಗೆ ಪುಸ್ತಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರು
ವುದು ಇದೇ ಮೊದಲು.

ಮುನ್ನುಡಿ

‘ರಾಮು’ ಅಥವಾ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕೆ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು ಬರೆದ ಹಲವು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡು ಇದೀಗ ಪುಸ್ತಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ನನಗೆ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಅವರ ಕತೆಗಳು ‘ಓ. ಹೆನ್ರಿಯವರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕತೆಗಳ ಅನುವಾದ’ ಎಂಬ ಟಿಪ್ಪಣಿಯೊಂದಿಗೆ—ಜಯಂತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟನೆಗಾಗಿ—ಮೊದಲು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದುವು. ಓದಿನೋಡಿ ಮನವಾರೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆ. ‘ಅನುವಾದಿತ ಕತೆ’ ಎಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ಕಡಿಸಿ ಬೆಲೆಯವುಗಳನ್ನಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದಾದ ಭಾವನೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತಲೆದೋರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ ವಸ್ತುಚಮತ್ಕೃತಿ, ಪಾತ್ರ ಪರಿಪುಷ್ಟಿ, ಕಥನರೀತಿ ಮೊಸ ಮೊಸವಾಗಿಯೆ ಕಂಡುವು. ಆದರೆ ಯಾವ ಕತೆಯನ್ನು ಓದುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ ಮೂಲ ಕತೆಗಾರನಾದ ಹೆನ್ರಿಯ ವಿದೇಶೀಯ ವಿಕಾಶೀಯ ಮೂಲ ಹಳೆಯ ವಸ್ತುತ್ವದ್ದು ಒಮ್ಮೆಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ; ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡದವನಾದವನು. ಕೆ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ನನಗೆ ಕಂಡಿತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದವನು ನಾನು ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರನ್ನು ಕಂಡವನಲ್ಲ; ಹೆಸರನ್ನೂ ಕೂಡ ಕೇಳಿರದವನಲ್ಲ. ಅಂದು ಅವರ ಕತೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಬೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಎಳೆಸಿತು; ಹೃದಯ ಅವರ ಸ್ನೇಹದ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬೀಳಿತು—ಇಂತಹ ಕತೆಗಾರರೊಬ್ಬರು ಮೊದಲಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ—ಹೆಮ್ಮೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಎಂತಲೆ ‘ರಾಮು’ ಕತೆಗಳಿಗೆ. ಒಂದರ ಹಿಂದೊಂದರಂತೆ ಜಯಂತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಗೊಂಡುವು.

ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರ ವ್ಯತ್ಯಕ್ತ ಪರಿಚಯ ನನಗಾದುದು ಮುಂದೆ ಬಹಳ ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ. ಕಳೆದ ಹಸಿಂಬರ (೧೯೪೪) ತಿಂಗಳ ಮೊದಲನೆಯ ವಾರದಲ್ಲಿ ಅಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಮೊದಲನೆಯ ಸಲವೇ ಕಂಡು,

ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕಳೆದ ೨-೩ ದಿನಗಳನ್ನು ನಾನೆಂದೂ ಮರೆಯೆನು. ತರುಣ ವಕೀಲರಾದರೂ ಸ್ವಂತದ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ಮೂಲಕ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಒಳ್ಳೆಯ ವಕೀಲರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೆಂದು ಪರಿಗಣಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಆದರೂ ಕನ್ನಡ ವನ್ನೂ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನೂ—ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ—ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ವಕೀಲಿ ವೃತ್ತವ ಸಾಯವನ್ನು ಕಳೆಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಕಿದ ಸೋಗಲ್ಲ, ರಾಯರ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರೀತಿ. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸಹೃದಯತೆಗಾಗಿ, ವಿಚಾರಜೀವಿಯ ಬುದ್ಧಿವಿಕಾಸದ ಅವೇಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನವರು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡು ವರು; ನಗೆಗಾರರಲ್ಲದೆ ಬಗೆಗಾರರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳು ವುದಾದರೆ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬಿಲಿಕೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುವ ವಕೀಲರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನರಿದ್ದಾರೆ? ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು ಬಿಲಿಕೊಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ವಿಮರ್ಶಕ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಓದುತ್ತಾರೆ; ವಿಚಾರಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮನೆತುಂಬ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿದೆ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಇಲ್ಲವೆ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳು.

ನಿವಿಧ ಭಾವ-ರಸಗಳನ್ನು ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸಿ ತೋರಿಕೆಗಳು ತಕ್ಕುವಾದ ಪಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒದವಿಸಿ ಕೊಡುವುದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಜೀವನವೇ ಹೊರತು, ಕಟ್ಟು-ನಿಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ - ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಬಾಳುವ - ಸುಸಂಸ್ಕೃತರ ಜೀವನವಲ್ಲ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ನಗಬೇಕೆನಿಸಿದಾಗ ಮನ ಸೋಕ್ತ ನಗುವರು; ಅಳಬೇಕೆನಿಸಿದಾಗ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಅಳುವರು; ಕ್ರೋಧ-ಪ್ರೀತಿ-ಸಂತೋಷ-ಜುಗುಪ್ಸೆಗಳನ್ನು ನಿಶಾಂತಕವಾಗಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕುವರು. ಸುಸಂಸ್ಕೃತರಾದ ಸಿರಿವಂತರು ಅತ್ತರೂ ನಕ್ಕರೂ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಕೃತ್ರಿಮ ತೆಯ ಮುಸುಕು ಇರುವುದು; ನಿವಿಧ ಭಾವಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ ಗಳನ್ನು ಅವರ ಶ್ರೀಮದ್‌ಗಾಂಭೀರ್ಯ ತಡೆಗಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು. ಅದುದ ರಿಂದಲೇ ಮಾನವ ಸ್ವಭಾವದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಪರಿಪೋಷಿಸಿ ತೋರಿಸಬೇ ಕೆನ್ನುವವನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಜೀವನವನ್ನೆ ನೋಡಲು ಅಭ್ಯಾಸಿಸಬೇಕಾಗು ವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರಬಹುದು: ಮೂಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕತೆಗಾರನಾದ ಓ ಹೆನ್ರಿಯು ತನ್ನ ಕಥಾವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಜೀವನ ದಿಂದಲೇ ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ; ಆ ಜನರನ್ನೇ ಕಥಾಪಾತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ

ರೂಪಿಸಿ ರಂಜಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕೆ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರ ನಗೆಗಾರ-ಬಗೆಗಾರ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಓ. ಹೆನ್ರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ರೀತಿ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯದಾಗಿ ತೋರಿದ್ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇನೂ ಎನಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಎಂತಲೆ ಆತನ ಕೃತಿಗಳನ್ನಿವರೂ ಓದಿ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದರ ಸತ್ತ್ವದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಸಹಜ ಜೀವನವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೂಲಕತೆಗಳ ಭಾಷೆಯಷ್ಟೇ ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡಿಲ್ಲ; ಸನ್ನಿವೇಶಗಳೂ ಸಂದರ್ಭಗಳೂ ವ್ಯಕ್ತಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡಿವೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿಯ ಕತೆಗಳೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯ ಕನ್ನಡ ಕತೆಗಾರನೊಬ್ಬನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕತೆಗಳೆಂದು ಭಾಸವಾಗುವಂತಿವೆ.

ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿಯ ೧೦ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೂ ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ವಸ್ತುವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದಿಂದಲೂ ತಂತ್ರವೈಚಿತ್ರ್ಯದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಇದೆ. ವಿಸ್ತೃತ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಇದು ಉಚಿತ ಸ್ಥಳವಲ್ಲ. 'ಮಲ್ಲಯ್ಯನ ಪ್ರೇಮಚೂರ್ಣ' ದಲ್ಲಿಯ ವೈದ್ಯ ಮಲ್ಲಯ್ಯನ ಮುಗ್ಧತೆ, 'ಡೆಡೋನಿಯಾ' ಕತೆಯಲ್ಲಿಯ ಲಾಯರ್ ರಘುನಾಥರಾಯರ ಪುಸ್ತಕೀಯ ಜ್ಞಾನದ ಮರುಳು ಇವು ನಗದವರನ್ನೂ ನಗಿಸಬಲ್ಲುವು. 'ಜರತಾರಿ ಸೀರೆ'ಯ ಕಳ್ಳರಾಮ-ಚೆನ್ನಮ್ಮರೂ 'ಪ್ರೇಮೋಪಾಸಕರು' ಎಂಬುದರಲ್ಲಿಯ - ಸುಶಿಕ್ಷಿತರೂ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳೂ ಅದ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ - ಸುಧಾದೇವಿಯರೂ ತಂತಮ್ಮ ದಾಂಪತ್ಯ ಪ್ರೀತಿಯ ತ್ಯಾಗದ ಪಾಠದಿಂದ ವಿಷಮ ದಾಂಪತ್ಯವನ್ನು ಸಮಗೊಳಿಸಬಹುದು; ಸಮ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೊಗಸನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. 'ವಿಚಿತ್ರ ವೃಥೆ' ಯಲ್ಲಿಯ ಚಂದಣ್ಣ - ಗಂಗೆಯರ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ತಿಂದು ನೀರು ಕುಡಿದಂತಹ ಬದುಕೂ ಶಾಂತಪ್ಪ-ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಅವರ ರುಚಿರಹಿತವಾದ ಸಪ್ತೆಯಾದ ಬದುಕೂ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದ ಒಂದೊಂದು ಸರ್ಜೀವ ಮಾದರಿಗಳಾಗಿವೆ. 'ಗಡಿಯಾರ' ಏಕನಾದ ದಂತಹ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಬೇಸರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರೆ, 'ಕೊರಚರ ಕೇರಿ' ಯಲ್ಲಿಯ ಮಾರ-ಮಾಧಿಯರು ಜಗಳಾಟದ ಮುಳ್ಳುಬೇಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕೊಂಡು ಅರಳಿರುವ ಪ್ರೀತಿಪುಷ್ಪದ ಕಂಪನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಹಾಕುವರು. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯ ಹಲವು ವೇಷದ ದೇಶಭಕ್ತರಂತೆ 'ಕನ್ನಡ ಪುತ್ರ' ಅಡಿಯೂ ಮಾಡದ ಅಥಮತೆಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. 'ಬಯಸಿದ ಫಲ' ಬಡತನದ

ಕಷ್ಟ-ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸರಕಾರದ ನ್ಯಾಯದ ವೈಚಿತ್ರ್ಯವನ್ನೂ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. 'ವಾಸನಾ'ದಲ್ಲಿಯ ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣ, ಅತೀಂದ್ರಿಯ ವಾಸನೆ, ಬಸವಿಯ ಪರಿಮಳಜೀವನವೂ 'ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಹೂ'ವಿನ ರೋಗಿಯ ಮನಸ್ಸೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಜೀವಿನಿಯಾದ ಅಜ್ಜಿಯ ಚಿತ್ರ, ಅದಕ್ಕೆ ಅದ ಆಹುತಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಮಾರ್ದವವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತವೆ. ಇವೆರಡೂ ಕತೆ ಓ. ಹೆನ್ರಿಯ ಉತ್ತಮ ಕತೆಗಳಿದ್ದಂತೆ ಈ ಅನುವಾದದಲ್ಲೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿವೆ. ಎಲ್ಲ ಕತೆಗಳಿಗೂ ವಿರೋಧಾಭಾಸವು ಮುಖ್ಯ ಜೀವಾಳವಾಗಿದೆ; ವ್ಯಂಗ್ಯವೂ ಇದೆ. ಅದುದರಿಂದ ನಗೆಹೂವನ್ನು ಅರಳಿಸಲಾರದ ಕತೆಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

'ಪರಭಾಷೆಯ ಕೃತಿಗಳ ಅನುವಾದ ಹೀಗೆ ಇರಬೇಕೆ?' ಎಂದು ಕೆಲವರು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎತ್ತಬಹುದು ಈ 'ಅನುವಾದಿತ ಕತೆ'ಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ. ಅನುವಾದಗಳ ಬಗೆಗೆ ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದೇ ಇರುವುದು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಅನುವಾದ, ಭಾಷಾಂತರ ಹೇಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಇನ್ನೂ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಇದ್ದುದಿದ್ದಂತೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದರೆ ವಿದೇಶೀಯವಾಗಿ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕಂಡು ರಸಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ಅಸಮಕಾಲವಾಗುವುದು; ರಸಗ್ರಹಣವು ಸಿದ್ಧವಾದ ಅನುವಾದವಾದುದರಿಂದ ಮೂಲ ಲೇಖಕನನ್ನು ಮರೆತು ಹೋಗುವುದು. ಇವೆರಡೂ ಅನುವಾದದ ಅಪರಾಧ. ಆ ವಿಷಯ ಹೀಗೆ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ ಎರಡುಭಾಷಾಂತರಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವುದು. ಮೂಲ ಕವಿಗಾರ ಈ ಅನುವಾದವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸಿದರೆ ಅದು ಹಗಲು ಮೆಚ್ಚುವಂತಾಗಿವೆ, ಇದು ಅನುವಾದವಲ್ಲ. ಅವರ ಏ.ಕೆ. ಕತೆಗಳೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಬೇಗನೆ ಬೇಕಿಗೆ ಬರಬೇಕು.

'ಜಯಂತಿ' ಕಾರ್ಯಾಲಯ,
ಧಾರವಾಡ
ತಾ|| ೧೮-೮-೪೫.

ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣರಮ್.

ಹೂ - ನಾರು

‘ಓ. ಹೆನ್ರಿ’ಯವರ ಕಥಾಕುಸುಮ ವಾಲೆಯಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟ ಈ ಹೆಣೆಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣವಾಸವಿದೆ. ಇನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ ಕತೆಯಾದ ‘ಡೆಡೋಸಿಯಾ’ ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಥಾಕುಸುಮದಂತೆ. ಹೂವಿ ನೋಪನೆ ವಾಚಕರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವಂತೆ ಕಥಾಕುಸುಮ ಗಳಿಸುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೂವಿನ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅಂತು ಈ ಕತೆಯ ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ನಾವು ಹೆನ್ರಿಯವರ ಸರ್ವೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.

‘ಓ. ಹೆನ್ರಿ’ಯವರು ಅಮೆರಿಕದವರು. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕತೆಗಾರರು. ಅವರ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು, William Sydney Porter. ೧೮೬೨ ರಿಂದ ೧೯೧೮ರವರೆಗೆ ಜೀವನಯಾತ್ರಿ ನಡೆಸಿದರು. ಕೆಲವು ಕಾಲ, ಹಣಕಾಸಿನ ಆಪಾದನೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕಾರಾಗೃಹವಾಸವಾಯಿತು. ಆಗ ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕತೆ ಬರೆಯಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಬಿಡುಗಡೆ ಯಾದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಕತೆಗಳು ಜನಪ್ರಿಯವಾದವು. ಹೆಸರಾದ ಕತೆಗಾರ ರಾದರು. ನೂರಾರು ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೂ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಲಲಿತಹಾಸ್ಯ, ಚತುರತೆ, ಮಾನವೀಯತೆಯ ಆಳವಾದ ಅರಿವು, ಜನತೆಯ ಮನೋವೃತ್ತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿಶಾಲ ಪರಿಚಯ, ಇವು ಗಳು ಅವರ ಕತೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಕತೆಗಳು. ಅವರ ಕಥಾನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಿದೆ. ಕಥಾವಸ್ತು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗಿ, ಮುಂದೆ ಏನಾಗಬಹುದೆಂಬ ಸುಳಿವೇ ವಾಚಕರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ತೋರಿಬರದೆ, ಕಥಾ ಮುಕ್ತಾಯದಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ಅರಳಿ, ಪರಿಮಳಿಸಿ, ಪಳದಳಿಸಿ, ವಾಚಕರನ್ನು ವಿಸ್ಮಯಗೊಳಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಮೋಸಹೋದೆವು ಎಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ವಾಚಕರು, ವಿಸ್ಮಿತರಾದ ಮೇಲೆ. ಒಂದು ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಅನುಭವವಾದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕತೆಯನ್ನು ಓದುವಾಗ ಎಷ್ಟೇ ಎಚ್ಚರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಓದಿದರೂ ಸರಿ—ಮತ್ತೆ ಅದೇ ತಂತ್ರ... ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕತೆಯಲ್ಲೂ ಈ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಿದೆ. ಕತೆಯನ್ನು

ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಓದಿದರೆ ಮುಕ್ತಾಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಅನುವಾದವಾಗಿರುವ ಈ ಕತೆಗಳು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಮೂಲವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿವೆಯೋ ನಾನರಿಯೆ. ಮೂಲವನ್ನೂ ಅನುವಾದಿತ ಕತೆಗಳನ್ನೂ ಓದಿದ ವಿಮರ್ಶಕರು ಹೇಳಬೇಕು. ಮೂಲ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಆಯ್ದು, ಅಲ್ಲಿಯ ಜನಜೀವನದ ಹೊರವೈಯನ್ನು ಕಳಚಿ, ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ, ಬೆಳೆಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ಕಥಾ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ, ಇತರ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು “ಪ್ರಜಾಮತ”, “ಸತ್ಯವಾಣಿ”, “ಜಯಂತಿ”, “ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ” ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ವಂದನೆಗಳು.

ಈ ಕತೆಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಸೇರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಒಪ್ಪಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದವನಹಳ್ಳಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರಿಗೂ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರಿಗೂ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳು.

ಬಿ. ಕೆ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್,

೩-೯-೧೯೪೩

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ.

—::—

ಮಲ್ಲಯ್ಯನ ಪ್ರೇಮಚೂರ್ಣ

ಆಯುರ್ವೇದ ಪಂಡಿತ ಮಲ್ಲಯ್ಯನ " ಗೋರೂರ ಚೇಷ್ಠಾಲಯ " ಮಾಕೆಟಾ ರಸ್ತೆಯ ಇವನ ಸಂಬಂಧ ಸುನೆಯಲ್ಲಿ ಇವ. ಮಲ್ಲಯ್ಯನಿಗೆ ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು; ಏಕಾಂತಿ. ಚೇಷ್ಠಾಲಯವೇ ಅವನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಗತ್ತು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಡಾಕ್ಟರ್, ಪಿತ್ರಾರ್ಪಣವಾದ 'ಭಿಷಗ್ರತ್ನ' ಎಂಬ ಬಿರುದು, ಎರಡು ಸರ್ಜಾ ಅಂಗಿ, ಮೂಗಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಟ್ಟಿನ ಕನ್ನಡಕ - ಇವೇ ಅವನ ಗಣ್ಯವಾದ ಆಸ್ತಿ. ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಆಯುರ್ವೇದದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ತಮಗೆ ಮತ್ತೇನೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದಿದ್ದರಿಗೆ ಮಲ್ಲಯ್ಯನೊಡನೆ ಆಸಾ ಲೋಚನೆ ಮಾಡುವುದು, ಓದುಬರೆಹ ಬರದವರು ಮಲ್ಲಯ್ಯನ ಸಹಾಯ ಕೋರುವುದು, ಅವನಿಂದ 'ಮೆಡಿಸಿನ್' ಅಂಗಿಗೆ ಇಸುಕೊಳ್ಳುವುದು, ತಮಗೆ ಕಾಸರೆ (ಜಡ್ಡು) ಯಾದಾಗ ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಬಲಪಂಚಮಾಡಿ ಮುಖತ್ತಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಪುಡಿಯನ್ನು ಗೋಪ್ಯವಾಗಿ ಚರಂಡಿಗೆ ಹಸುಕೊಟ್ಟು, ಬೇರೆಯವರಲ್ಲಿ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಔಷಧಿ ತರುವುದು - ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲದರ ಅರ್ಥ ವೇನೆಂದರೆ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರಾಣ.

ಅದೇ ಬೀದಿಯ ಕಡೆಯ ವಸೆಯೇ - ಹೌದು, ನಲ್ಲಿಯ ಬಳಿ ಇರುವುದೇ - ರಾಚಪ್ಪನ 'ಭೋಜನಾಲಯ.' ಅಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಎಂಟು ಹತ್ತು ಜನ ಊಟದ ಗಿರಾಕಿಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸುಲಭ ದರವೂ ಅಲ್ಲ, ಊಟದ ರುಚಿಯೂ ಅಲ್ಲ; ರಾಚಪ್ಪನ ಮಗಳು - ವಿನಾ ಹ

ಯೋಗ್ಯಳಾದ ಕನ್ಯೆ, ಗೌರಮ್ಮ. ಗೌರಮ್ಮನನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗಲು ಬಹಳ ಜನ ಯುವಕರು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಒಬ್ಬರೂ ಅವಳ ಹೃದಯವನ್ನು ಗೆದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಭಿಷಗ್ರತ್ನ' ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಆಕೆಯನ್ನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ಎಂದರೆ ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವಳ ಸಂದರ್ಶನ ಅವನ ಹೃದಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವೇಗದಿಂದ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಎಂದೂ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಔಷಧಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡುಹೋಗಲು ಗೌರಮ್ಮ ಮಲ್ಲಯ್ಯನ ಔಷಧಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಬಾಗಿಲ ಕಡೆ ಬೆನ್ನುಮಾಡಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಮಲ್ಲಯ್ಯ ತನ್ನ ಎದುರಿಗಿದ್ದ ಮುಸುಕು ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಾತ್ - ಅವಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವಳ ನಿಲುವು, ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯ, ಅವಳ ರೂಪು, ಅವಳ ಮೈಕಟ್ಟು, ಸೆರಗು ಸರಿದಿದ್ದ ಅವಳ ಕಪ್ಪು ಕೂದಲು, ಹೊಳೆವ ಕಣ್ಣು ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕ. ಅನಂತರ ತನ್ನ ಕನ್ನಡಕವನ್ನು ತೆಗೆದು ಒರಸಿಕೊಂಡು ಪುನಃ ಅದನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆರಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಗೌರಮ್ಮನನ್ನು ಎವೆ ಇಕ್ಕದೆ ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದ. ತಾನು ಇದುವರೆಗೂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದು ಅವನಿಗೆ ಕಪೋರವಾಗಿ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದು ಬಹಳ ಜಗುಸ್ಸೆಯೆನಿಸಿತು. ಆ ದಿನವೆ ಗೌರಮ್ಮನನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿದ.

ಈ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಒದ್ದ ಮಲ್ಲಯ್ಯ, ತನ್ನ ನಡೆವಳಿಕೆಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಗೌರಮ್ಮ ಹೊರಟು ಹೋದದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಿ ಇಲ್ಲ. ತನ್ನ ಈ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಯಾರ ಮುಂದೆಯೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವಷ್ಟು ಫೈರ್ಯ ಆತನಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಗೌರಮ್ಮನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವ ದಿಟ್ಟತನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಒಂದು ವಾರದ ಹಿಂದೆ ನಲ್ಲಿಯ ಬಳಿ ನೀರು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದ ಅವಳನ್ನು ಯಾರೋ ಕಣಕಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಕಣಕಿದವನ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಫಟೀರನೆ ಗೌರಮ್ಮ ಹೊಡೆದದ್ದನ್ನು ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಸ್ವತಃ ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿ ಮೂರ್ಛೆ ಬಂದು ಬೀಳುವುದರಲ್ಲಿದ್ದ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗೌರಮ್ಮನೊಡನೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದು ಕ್ಷೇಮಕರವಲ್ಲವೆಂದು ಮಲ್ಲಯ್ಯನ ಮತವಾಯಿತು. ಕಡೆಗೆ ರಾಚಪ್ಪ

ನನ್ನ ಕೇಳಿಯೇ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯನಾಡಿ 'ಇಂದು' 'ನಾಳೆ' ಎಂದು ದಿನಗಳನ್ನು ದಬ್ಬುತ್ತಾ ಆರು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದಿದ್ದ.

*

*

*

*

ಇನ್ನಾರದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಮಲ್ಲಯ್ಯನಿಗೆ ಬಿನ್ನಿ ಕಂಪನಿಯ ವೀರಣ್ಣನದು ತುಂಬಾ ಭಯ. ವೀರಣ್ಣ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸಿನ ಯುವಕ. ಅದೇ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೊಠಡಿಯನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನೇನು ಅಸ್ತಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಂಬಳ ಬರಬಹುದಾದ ಸಂಭವವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬೊಂಟಿಗ; ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗ. ರಾಚಪ್ಪನ ಭೋಜನಾಲಯದಲ್ಲಿಯೆ ಅವನ ಊಟ. ಹೂಂ, ನಿಜ; ಗೌರಮ್ಮನ ಹೃದಯವನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದ; ತನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನೂ ಅವಳಿಗೆ ಸೋತಿದ್ದ. ಗೌರಮ್ಮನನ್ನು ವೀರಣ್ಣನಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ರಾಚಪ್ಪನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ವೀರಣ್ಣ ಬಡವನೆಂದೂ ಅವನಿಗೆ ಬರುವ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ಗೌರಮ್ಮ ಸೌಖ್ಯವಾಗಿ ಬಾಳಲಾರಳೆಂದೂ ಅನುಕೂಲಸ್ಥರಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಲಗ್ನ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ರಾಚಪ್ಪನ ಇಷ್ಟ. ಗೌರಮ್ಮನನ್ನು ವೀರಣ್ಣ ಪ್ರೀತಿಸುವುದು ರಾಚಪ್ಪನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. 'ಭೋಜನಾಲಯಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಗಿರಾಕಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾನಲ್ಲ!' ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ವೀರಣ್ಣನನ್ನು ಅವನು ಮನೆಗೇ ಸೇರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವೀರಣ್ಣನೂ ಮಲ್ಲಯ್ಯನೂ ಪರಿಚಯಸ್ಥರು. ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ ವೀರಣ್ಣ ಮಲ್ಲಯ್ಯನ ಔಷಧಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಆ ಸುದ್ದಿ ಈ ಸುದ್ದಿ ಮಾತನಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ.

*

*

*

*

ಒಂದು ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ಏಳು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಮನೆಯ ಮೂಲೆಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಕೊಂಡು ಮೂಲಿಕೆ ಅರಿಯುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಗ ವೀರಣ್ಣ ಆಲೋಚನಾಪರನಾಗಿ, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಬಂದ; ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವಲ್ಪಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು "ಮಲ್ಲಯ್ಯಾ! ನನಗೆ ಒಂದು ಔಷಧಿ ಬೇಕು, ಮಾಡಿ ಕೊಡ್ತೀಯಾ?" ಎಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೇಳಿದ.

ಬಗ್ಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಶಿಲವನು ಕುತ್ತಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿ ಮೈ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಕೂಡ ನೋಡದೆಯೇ “ವರಟು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು; ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ಫೈಕಪ್ಪ ನಿನ್ನ ಸಡುವನ್ನು ಮುರಿದಿದ್ದಾನೆ ಅಂತ. ಎಷ್ಟು ಗಲ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಈಗ ಜತೆಗೆ ಕುಸ್ತಿ ಆಡ ಬೇಡ, ಅವನು ಭಂಡ ಆಡುತ್ತಾನೆ, ಅಂ !” ಎಂದ.

ಮಲ್ಲಯ್ಯನ ಮಾತನ್ನು ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೆ ಪೀರಣ್ಣ ಪೊದಲಿ ನಂತೆಯೇ ಮೆಲ್ಲನೆ “ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು ಮಲ್ಲಯ್ಯ, ಇಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ನಾನೂ ಗೌರಿ ಓಡಿಹೋಗಬೇಕೂ ಅಂತ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ !” ಎಂದ.

ಭಂಗನೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಹಾಗೆಯೇ ಬಗ್ಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಪೀರಣ್ಣನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. ಈ ತೆರೆದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅವನು ಕೇಳಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕೂಗಿನ ಮಧ್ಯೆಯೇ ಗಂಧಮ್ಮನನ್ನು ತಾನು ಲಗ್ನವಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ವ್ರತ್ತಾಸ ಪಾರಂಭದ ಮಾರ್ಗವೇ ಹೊರೆಯದೆ ಅವನು ಇರುವಾಗ, ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಹಿಂದೆ ಬಂದು ಆ ಊರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಪೀರಣ್ಣ ಗಂಧಮ್ಮನೊಡನೆ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನಿಗೆ ಸಿಡಿಲು ಮಳೆದ ಹಾಗಾಗುತ್ತೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಪೀರಣ್ಣನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾಂಥನಿರುವನು.

ಮಲ್ಲಯ್ಯನ ಪಿಕಾರಗಳೆಲ್ಲ ನೀವು ಗಮನಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕಟಕಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ದೂರದ ತೆಂಗಿನ ಗಿಡವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಯೋಚನಾ ಕ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದ. ಆದರೆ ಪಂಜುಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದ: “ಹೋಗ ಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ—ಆದೂ ಅವಳು ಕಡೆಯವರೆಗೂ ಕೈಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ! ಈಗ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಂದ ಮಸ್ತಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತ ಇದ್ದೀನಿ. ಒಂದು ಸಲ ಬರ್ತೀನಿ ಅಂತಾಕೆ; ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಉದುಂ ಅಂತಾಕೆ. ಈಗ ಎರಡು ದಿವಸಗಳಿಂದ ಖಂಡಿತ ಬರ್ತೀನಿ ಅಂತಿದಾಳೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಹೊರಟು ಹೋಗೋಣ್ತಾಂತ ಇದ್ದೀವಿ. ಈಗಾಗಲೇ ಏಳು ಗಂಟೆ ಆಗಿದೆ. ಹನ್ನೆರಡಕ್ಕೆ ನಾವು ಹೋಗೋದು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವಳ ಬುದ್ಧಿ ಏನಾಗುತ್ತೋ, ಹೆಂಗಸಿನ ಚಿತ್ತ !”

“ನಿನಗೆ ಔಷಧಿ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲವು!” ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಬಿರುಸಾಗಿರೋ ವಾಗ್ವಾದವು ಮೊಟ್ಟಮೊಟ್ಟೆಯಾಗಿರುವಂತಿತ್ತು.

ವೀರಣ್ಣನಿಗೆ ಮಲ್ಲಯ್ಯನ ಮಾತು ಮನ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಮುಂದುವರಿದ: “ಈ ರಾತ್ರಿ, ಮೊರಟು ಮೋಗುತ್ತೀವೆ ಎಂತ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದರಿಂದ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಎಂಬೆ ಮೈಲಿ ಅಗುತ್ತಲ್ಲ - ಮೊನ್ನೇಮಠ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಗಗೆ ಹೋಗಿ ಅಯ್ಯನವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದೀನಿ. ಮೊಗದರೂ ಅನೇಕ ಮದುವೆ ನಡೀತಾ ಇರುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲಿ! ಆದರೆ ನನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಊಟಕ್ಕೂ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದೀನಿ. ‘ಗಾಜಿಬೀದಿ’ ಎಂದೂ, ‘ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಯಾರೂ ನಂಟಿರಿಲ್ಲ’ ಎಂಬ ಸವಾ ಹೇಳಿದ್ದೀನಿ. ಗಾಳಿ ಬೇಗಗೆ ಅರು ಗಂಟೆಗೆ ಲಗ್ನದ ಮುಹೂರ್ತ, ಇದ್ದೆಲ್ಲಾ ಏರ್ಪಾಡಾಗಿ ಮೊರಡೋ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗೌರಿ ಏನು ರಾಗ ಮಾಡುತ್ತಾಳೋ ತಿಳಿದು!”

“ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು ವೀರಣ್ಣ! ಇದೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಯಾವ ಕಾಯಿಲೆಗೆ ಔಷಧಿ ಬೇಕೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಡಿ ಇಲ್ಲಿ!”

ಮಲ್ಲಯ್ಯನ ಮಾತು ವೀರಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಏನೂ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅಸ್ತಮಾನಸ್ವನಾಗಿ ಗುಾಗುಟ್ಟಿದ. “ಗೌರೀನ ನನಗೆ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಡುವಕ್ಕೆ ರಾಜವಸ್ತುನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಗೌರಿಯ ವ ನಸ್ಸನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾಳೋ ಎಂಬ ಯೋಚನೆ!”

“ಇಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯ್ಯ ವೀರಣ್ಣ! ನಿನಗೆ ನನಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬೇರೆ ಒಬ್ಬನಿಗಾಗಿ ಮುಠಾಮು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀನಿ. ನನಗೆ ಏನು ಬೇಕೋ ಹೇಳು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಗಾದೀ ಬಿಡು!”

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ತನ್ನ ಧೈರ್ಯವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಬದಲಾಯಿಸಿ ವೀರಣ್ಣ ಅರಗುತ್ತಿದ್ದ. ಮಲ್ಲಯ್ಯನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ “ಮಲ್ಲಯ್ಯವ್ವ ಮಲ್ಲಿಯವ್ವ, ಗೌರಿ ತನ್ನ ಮಹದ ಪ್ರೀತಿಸುವ ಹಾಗೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೀರೋ!” ಎಂದು ಮಲ್ಲಯ್ಯನಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ಸಿಡಿಲನ್ನು ಹೊಡೆದ.

ಮಲ್ಲಯ್ಯನಿಗೆ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯಾಯಿತು. ತಲೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು

ಬಂದಂತೇ ಆಯಿತು. ಎರಡು ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ಏನನ್ನೋ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದ. ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ ವೀರಣ್ಣ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದ: “ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕೇಮಂಡಿ ರುದ್ರಣ್ಣ ಅ ತರದ ಮದ್ದು ಒಂದು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನಂತೆ! ಅವನ ಹುಡುಗ, ಮಂಚೆ ಅವ ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಉರಿದು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವಳು, ಅವನು ಉಪಾಯಮಾಡಿ ಅವಳಿಗೆ ಮದ್ದು ತಿನ್ನಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರಾಣ. ಮೂರೇ ದಿನದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಲಗ್ನಾನೂ ಅಂಥಾದ್ದು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಕೊಡು ಮಲ್ಲಯ್ಯ!”

ವೀರಣ್ಣ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗ. ಗೌರಮ್ಮನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಹಿಂದೆಗಿದು, ತಾನು ಮಾಡಿದ ಏರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡದಂತೆ ಹುಷಾ ರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅವನ ಆಶ. “ಅಪ್ಪೆ! ಇನ್ನೇನಿಲ್ಲ ಮಲ್ಲಯ್ಯ, ಅಂಥಾ ದೊಂದು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟೆ ಈಗ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅವಳಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸೀ ಆಗಿರಲಿ! ಹೋಟೆಲ್ ತಿಂಡಿಯ ಜತೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅಥವಾ ಹೊಸತರದ ಗುಲಾಬಿನ್ ಬಂದದೆ.... ಎಂತ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅವಳು ತಿಂದರೆ, ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವಳಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೇಮ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನನ್ನ ಜತೇಲಿ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಐದು ಗಂಟೆಕಾಲ ಆದರೂ ಪ್ರೇಮ ಹೆಚ್ಚಾಗುವಂತೆ ಮದ್ದು ಕೊಡು ಮಲ್ಲಯ್ಯ! ಶಿವನಾಣೆ, ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳೋದಿಲ್ಲ!”

ಮಲ್ಲಯ್ಯ ತನ್ನ ಯೋಚನೆಯೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. “ನೀವು ಓಡಿಹೋಗುವುದು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ! ಈಗ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ರಾಚಪ್ಪ ಮಲಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮ ಏರ್ಪಾಡಿನ ಪ್ರಕಾರ ಗೌರಿ ಹನ್ನೆರಡರ ವರೆಗೂ ಎದ್ದೇ ಇರಬೇಕು. ನಾನು ಅವರ ಮನೆಯ ಹಿತ್ತಲ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಎರಡು ಸಾರಿ ಸಿಕ್ಕುಹಾಕಿ ಮೂರು

ಸಾರಿ ಹಿತ್ತಲು ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಬೇಕು! ಗೌರಿ ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು ಬಂದಳೋ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಅವಳು ಅಂತ ಇಟ್ಟುಕೊ! ಬಲ್ಲಿಲ್ಲೋ, ನನ್ನ ಕಥೆ ಮುಗಿತು!”

“ವೀರಣ್ಣಾ, ನಾನು ಒಂದು ಗುಳಿಗೆ ಗಾತ್ರ ಒಂದು ಚೂರ್ಣಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಏನೋ ಹೋಗ್ಲಿ ಅಂತ! ಈ ತರದ ಔಷಧಿ ನಾನು ಯಾರಿಗೂ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವವನಲ್ಲ; ಯಾಕೇ ಎಂದರೆ ನೋಡು ಎಷ್ಟು ಅನಾಹುತ ಅಗುತ್ತೆ ಅದಕ್ಕೇ. ನೀನು ಬಾತ್ರಿ ಅಸಾಮಿ, ಪಕ್ಕದ ಮನೆ ಯವನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕೊಡುವಂತಾವನು ನೀನಲ್ಲಾ ಅಂತ ಕೊಡ್ತೀನಿ. ಈ ಪ್ರೇಮಚೂರ್ಣ ಇಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತೇ ಅಂತ ಸುಳುವು ಗೊತ್ತಾದರೆ ಪ್ರಸಂಚದ ಗಂಡಸರೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲೇ ಬರುತ್ತಾರೆ ನೋಡು!”

“ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳೋದಿಲ್ಲ ಮಲ್ಲಯ್ಯ; ಎದೆ ಸೀಳಿದ್ರೂ ಹೇಳೋ ದಿಲ್ಲ!”

ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ನಗುತ್ತಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಫೀಮು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಗಾಢನಿದ್ರೆ ಬರುವ ಕೆಲವು ರಸಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ಜೇನುತುಪ್ಪ-ಸಕ್ಕರೆ ಯಲ್ಲಿ ಕಲಸಿ, ಒಂದು ಗಜ್ಜುಗದ ಪ್ರಮಾಣ ಗುಳಿಗೆಮಾಡಿ, ಅದನ್ನು ವೀರಣ್ಣನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು “ನೋಡು ವೀರಣ್ಣ, ಈ ಚೂರ್ಣಾನ ನೀನೇ ಖುದ್ದು ಗೌರಮ್ಮನಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿ ಬರಬೇಕು. ಯಾರ ಕೈಲಾದರೂ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಇನ್ನಾ ರಾದರೂ ತಿಂದು ಏನಾದರೂ ಆದೀತು” ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು. ತಿಂದವರಿಗೆ ಅರ್ಥಗಂಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಗಾಢನಿದ್ರೆ ಬಂದು ಐದಾರು ಗಂಟೆ ಕಾಲ ಅವರು ಕುಂಭಕರ್ಣನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ!

ವೀರಣ್ಣ ಹೊರಟು ಹೋದಮೇಲೆ ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಗಂಟೆಯ ಕಾಲ ಕಾದಿದ್ದ. ವೀರಣ್ಣ ಊಟ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದನಂತರ, ರಾಚಪ್ಪನಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರೆದು, ಎದುರು ಅಂಗಡ್ಲಿ ಜಗುಲಿಯ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಅಂಗಡಿಯ ಜವಾನ ನೊಂದಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ. ಆ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಬರೆದಿತ್ತು :

“ರಾಜಯ್ಯನವರಿಗೆ ಮುಲ್ಕಯ್ಯನ ರರಣಾರ್ಥಿಗಳು— ಈ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡು ಘಂಟೆಗೆ ವೀರಣ್ಣ ಗೌರಮ್ಮನನ್ನು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಯೋಗುನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದಂತೆ ತಿಮ್ಮ ಬಾಗಲ ಕಡೆಗೆ ಬಂದು ಎರಡು ಸಲ ಸಿಕ್ಕಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಸಲ ಬಾಗಿಲು ಬಿಟ್ಟು ತಾನೆ. ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಬಿಡಿ.”

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಬಂದ:

“ಮುಲ್ಕಯ್ಯನವರಿಗೆ, ಮುಲ್ಕಯ್ಯನ ರರಣಾರ್ಥಿಗಳು. ವರ್ತಮಾನ ಕಳೆಹಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಂಕೇತವಾಯಿತು. ನನಗೆ ತಿಳಿದೇವು ಬಹಳ ಬಂದಿದೆ. ಅದರೂ ರಾತ್ರಿ ಮುಲ್ಕಯ್ಯನು ಅನೇಕ ಬಂದೊಡನೆ ಮೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೊರಟು ಕೊನೆ ಸುತೇನೆ.”

ಆ ದಿವಸ ಮುಲ್ಕಯ್ಯನು ಬಿಡು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಮುಲ್ಕಯ್ಯನಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ.

ಬೆಳಗಾಯ್ತು. ಮುಲ್ಕಯ್ಯನಿಗೆ ಏನೂ ವರ್ತಮಾನ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮೆಟ್ಟಿನಿಂದ ವೀರಣ್ಣ ಮುಲ್ಕಯ್ಯನಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮುಲ್ಕಯ್ಯನು ಗಾಂಟಿ ನಡೆಯಿತೆಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮುಲ್ಕಯ್ಯನು ಹನ್ನೆರಡರ ನಡೆಗೂ ಮುಲ್ಕಯ್ಯನು ಕೂಡ ಕೂಡಿದಂತೆ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ; ಏನೂ ವರ್ತಮಾನ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮುಲ್ಕಯ್ಯನು ಮುಲ್ಕಯ್ಯನಿಗೆ; ತಾನೇ ಭೋಜನಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಬಾಗಿಲನ್ನು ಇಕ್ಕೆ ಬೀಗ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವೀರಣ್ಣ ಜುಟ್ಟಿಗೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವನ್ನೂ ಗಮನಿಸುವ ಮೊಸ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಮುಲ್ಕಯ್ಯನ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಸಂತಸದಿಂದ “ರಾತ್ರಿ ರಾಜಯ್ಯನ ಮನೆಗೆ ಉಳಿಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆವು, ರಾಜಯ್ಯ ಹೇಳು ಅಂದ. ಮುಲ್ಕಯ್ಯನು, ನಿನ್ನ ದಯವಿಂದ ನನ್ನ ಲಗ್ನ ಆಯ್ತು. ರಾಜಯ್ಯನೂ ನನ್ನ ಮಾಘ್ ಮಾಡಿದ ನೋಡು. ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿ ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಹಿತ್ತಿ. ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಸಂಕೇತ ಮಾಡಿದೆ. ಮಂಜರದೊಳಗಿಂದ ಗಿಣಿ ಹಾರಿ ಬರೋ ಹಾಗೆ ಬಂದಳು ಗಾಂಟಿ. ಕೂಡಲೆ, ಮುಲ್ಕಯ್ಯನಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ್ದು ಗಾಂಟಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕೈಲು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊನ್ನೇ

ಮತಕ್ಕೆ ಹೋದವರು ಇವತ್ತು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆರು ಗಂಟೆಗೆ ಲಗ್ನಾನೂ ಆಯ್ತು. 'ರಾಚಪ್ಪ ಹೇಗಿದ್ದೂ ಕ್ರಮಿಸುತ್ತಾನೆ, ಇನ್ನೇನಂತೆ' ಎಂತ ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದವರು. ನಿನ್ನ ದಯೆಯಾದ ನನ್ನ ಮಾವ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದ. ಇವತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಗೌರಿ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಗಂಗೆ ತರುತ್ತಾಳೆ. ನೀನೂ ಬಾ, ರಾತ್ರಿ ರಾಚಪ್ಪನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹಬ್ಬದೂಟ!" ಎಂದ.

ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ

“ಗುಳಿಗೆ-ಚೂರ್ಣ-ವಿಳೆ ಮಾಡಿಸಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ವೀರಣ್ಣ ನಸುನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ:

“ಹೂಂ! ಅದೇ ಮತ್ತೆ ಇಷ್ಟು ಸಲಿಸಾಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದು. ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿ ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ಚೂರ್ಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋದೆ. ಊಟ ಆದ ಮೇಲೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅದನ್ನು ಗೌರಿಗೆ ತಿನ್ನುವೋಣಾ ಅಂತ ಸಮಯಾ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ರಾಚಪ್ಪ ಬಲೆನೋರು ಅಂತ ವರಗಿತ್ತು. ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಔಷಧಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ... ಅಂತ ನನ್ನ ಕೇಳಿಸಿದ. ನಾನು ಅರ್ಥ ದಾರಿ ಬಂದೆ; ಆಗ ಗೌರಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ದೇಗಿದ್ದು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದೇನೆ, ರಾಚಪ್ಪನ ವಾಸ್ತವ್ಯವನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಬಿಡೋಣ...ಅಂತ ಬುದ್ಧಿ ಹೊಳೆದು, ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಿ ಔಷಧಿ ತಂದಿರಬೇಕು ಅಂತ ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ಚೂರ್ಣ ರಾಚಪ್ಪನಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೆ!” *

* Love philtre of Ikoy ಎಂಬ ಕಥೆಯ ಆಧಾರದಿಂದ ಬರೆದುದು.

“ ಡೆಡೋನಿಯಾ ”

ಲಾಯರ್ ರಘುನಾಥರಾಯರು— ಹೌದು ಬೆಂಗಳೂರು ಚಾವಣಿ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿರುವವರು— ಕಛೇರಿಯಿಂದ ಸಂಜೆಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದವರು, ಉಪಾಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಎಂದಿನಂತೆ ಸೀತಮ್ಮನ ಜತೆಗೆ—ಹೌದ್ರಿ, ಅವರ ಹೆಂಡತಿ—ವಿನೋದಕ್ಕೆ ಕೂಡದೆ ಗಂಡುಕಚ್ಚಿ ಹಾಕಿ ಹೊಸದಾಗಿ ತಂದಿದ್ದ ಕೈಗುದ್ದಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟರು. ಕಸೂತಿ ಹಾಕುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸೀತಮ್ಮನವರು ನಸುನಕ್ಕು “ಸರಿ, ಇನ್ನು ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್ ಮುಚ್ಚಿಬಿಡಬೇಕಾಗುತ್ತೆ” ಎಂದು ಕುಚೇಷ್ಟೆಮಾಡಿದರು.

“ನೋಡುತ್ತಿರು, ಮನೆ ಮುಂದೆ ಹೂದೋಟಿ ಹೇಗಾಗುತ್ತೆ ಅಂತ” ಎಂದು ರಘುನಾಥರಾಯರು ಉತ್ತರವಿತ್ತು ಹೊರಗಡೆಗೆ ಬಂದರು.

*

*

*

ಸಂದರ್ಭ ಇಷ್ಟು: ರಘುನಾಥರಾಯರದು ಅಂದವಾದ ಚಿಕ್ಕ ಹೊಸ ಬಂಗಲೆ. ಕಾಂಪೌಂಡು ಉಂಟು. ಮನೆ ಮುಂದೆ ಪೌಳಿ ಗೋಡೆಯವರೆಗೂ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಜಾಗ. ಅಂದವಾದ ಹೂದೋಟಿ ಬೆಳೆಸಲು ಅನುಕೂಲ ಗಳುಂಟು. ಆದರೂ ತಮ್ಮ ಕಾಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಕೀಲಿ ವೃತ್ತಿಗೂ ಸೀತಮ್ಮ ನೊಡನೆ ಸಿನಿಮಾ ವಾಕಿಂಗ್ ವಿನೋದಗಳಿಗೂ ನಿವೇದನ ಮಾಡಿದ್ದ ರಘು ನಾಥರಾಯರಿಗೆ ಹೂದೋಟಿದ ಭ್ರಮೆ ಮನಹೊಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಒಂದು ವಾರದ ಹಿಂದೆ ಅಂಚೆಯವನು ಭಾರವಾದ ಲಕೋಟಿಯೊಂದನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಾಗ, ಹೊಸ ಕೇಸಿಗೆ ವಕಾಲತ್ತನ್ನು ಯಾರೋ ಕಪ್ಪಿಗಾರರು ಕಳುಹಿಸಿರಬಹುದೆಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಆದನ್ನು ಹರಿದ ರಘುನಾಥರಾಯರ ಕೈಗೆ,

ಅಂದವಾದ ಬಣ್ಣದ ರಟ್ಟಿನ ಕ್ಯಾಟಲಾಗು ಒಂದು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸೊಬಗುಳ್ಳ, ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಸುಂದರವಾದ ಅಕ್ಕತಿಯುಳ್ಳ ಹೂಗೊಂಚಲಿನ ಚಿತ್ರ ರಟ್ಟಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿತ್ತು. ಈ ತೆರದ ಹೂ ಮನೆಯ ಮುಂದಿರದಿದ್ದರೆ ಅದು ಮನೆಯೇ?" ಎಂಬ ಹೃದಯವನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೆಳಗಡೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. "ಡೆಡೋನಿಯಾ ಗಿಡ ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಲಂಕಾರವಿಲ್ಲ" ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಕೆಳಗಡೆಗೆ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿತ್ತು.

“ಡೆಡೋನಿಯಾ

ಬೆಳೆದು ನೋಡಿ

ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸಿ

ಆನಂದ ಅನುಭವಿಸಿ !”

ಎಂಬ ಆಹ್ವಾನವೂ ಕಾಣಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ತೆರದ ಹೂಗೊಂಚಲುಗಳು ಕಾಂಪೌಂಡು ಗೋಡೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ರಘುನಾಥರಾಯರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಲಾಲ್‌ಬಾಗಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಹೂಗಳು ಯಾವೂ ರಘುನಾಥರಾಯರ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕ್ಯಾಟಲಾಗಿನ ಮೇಲೆ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದ ಆ ಗೊಂಚಲಿನ ರಮ್ಯತೆಯೂ ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಮೂದಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತುಗಳೂ ರಘುನಾಥರಾಯರ ಸರಳ ಹೃದಯವನ್ನು ಗೆದ್ದವು.

“ಡೆಡೋನಿಯಾ-ಅರಿಸಿದ, ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳ ವರ್ವೇಶೀ-ಹೂವಿನ ಬೀಜಗಳ ಪೊಟ್ಟಣ; ಮೂರೇ ರೂಪಾಯಿ” ಎಂದು ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ವಾಕ್ಯ ರಘುನಾಥರಾಯರನ್ನು ಕಾರ್ಯದ ಕಡೆ ತಿರುಗಿಸಿತು. ಬಂದಿದ್ದ ಕ್ಯಾಟಲಾಗಿನೊಂದಿಗೆ ಕಂಪನಿಯ ವಿಳಾಸ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದ್ದ ಲಕೋಟಿಯೂ ಅಪೇಕ್ಷಾ ಪತ್ರವೂ ಇದ್ದವು. “ಇದನ್ನು ಸ್ವಾಮ್ಯ ಅಂಟಿಸದೆ ಅಂಚೆಗೆ ಹಾಕಬಹುದು” ಎಂಬ ವಿನಂತಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿತ್ತು. ಸರಿ, ರಘುನಾಥರಾಯರು ಎರಡು ಪೊಟ್ಟಣಗಳಿಗಾಗಿ ಬರೆದುಹಾಕಿದರು. ಆ ದಿನ ಸಂಜೆಗೆ

ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಸೈಕಲ್ ಕ್ಯಾರಿಯರಿನ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಕೈಗುದ್ದಲಿಯನ್ನು ಸೀತಮ್ಮನವರು ನೋಡಿ, “ಇದೇನು? ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೀರೋ? ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೀರೋ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಹೂಡೋಟದ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ರಘುನಾಥರಾಯರ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಹೇಳಿತ್ತೀರದು. ಮೊದಲ ದಿನ ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷ ಮನೆ ಮುಂದಿನ ಪೌಳಿ ಗೋಡೆಯ ಎರಡು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಾತಿ ಮಾಡಲೋಸುಗ ನೆಲ ಅಗೆದರು. ಅನಂತರ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಂದು ಎರಡು ಲೋಟ ನಿಂಬೆಹಣ್ಣಿನ ಪಾನಕ ಕುಡಿದರು.

ಸೀತಮ್ಮನೂ ಸಹಜವಾದ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ “ಎಂಥ ಗಿಡ ಹಾಕುತ್ತೀರಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಡೆಡೋನಿಯಾ!” ಒಂದು ಬಗೆಯ ವರಸೆ-ಮೇಲೆ ಉಚ್ಚರಣೆ.

“ಏನು? ಡ-ಫ-ಣ....?”

“ಡೆ-ಡೋ-ನಿ-ಯಾ—?”

“ಎಂಥ ಹೂವು ಅದು?”

ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಕ್ಯಾಟಲಾಗನ್ನು ತಂದು ತಾನು ಮನ ಸೋತಿದ್ದ ಹೂಗೊಂಚಲನ್ನು ಸೀತಮ್ಮನಿಗೆ ತೋರಿಸಿ, “ನೋಡು, ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ” ಎಂದರು. “ಏನು ಚೆನ್ನವೋ! ಇದರ ಬದಲು ಗುಲಾಬಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕಿದರೆ, ದೇವರ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಹೂವು ಮುಡಿಯಬಹುದು ಎಂದರು ಸೀತಮ್ಮ.”

*

*

*

*

ಮೂರು ದಿನಸದಲ್ಲಿ ಪಾತಿಗಳು ಆದವು. ಆಮೇಲೆ ಎರಡು ದಿನಸ ಅವರಿನರ ಸಲಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಪಾತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಮಣ್ಣು ಗೊಬ್ಬರ ಭರ್ತಿ ಯಾದವು. ಮಗು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸೂಲಗಿತ್ತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಂತೆ, ಬೀಜಗಳು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ರಘುನಾಥರಾಯರು ಎಲ್ಲಾ ಅಣೆ ಮಾಡಿಡಟ್ಟಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ತೋಟದ ಕೆಲಸವಾದಮೇಲೆ ಒಂದು ಲೋಟ ಪಾನಕ. “ಒಂದು ನಿಂಬೆಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡ ತಂದು ಮನೆ ಮುಂದೆ ನೆಡಿ ಅಂದ್ರೆ, ಆಗ ಸರಿಹೋಗುತ್ತೆ ಪಾನಕಕ್ಕೆ” ಎಂದು ಸೀತಮ್ಮನವರು ತಮಾಷೆ ಸಹ

ಮಾಡಿದರು. “ಡೆಡೋನಿಯಾ ಹೂ ಬಿಡಲಿ ತಾಳು, ಆಗ ನೀನೇ ಬಂದು ಎರಡು ಲೋಟ ಪಾನಕ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಹೂವು ಕೇಳ್ತೀಯಾ ಮುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ” ಎಂದು ರಘುನಾಥರಾಯರು ಸೀತಮ್ಮನಿಗೆ ಉತ್ತರವಿತ್ತಿದ್ದರು.

ಬೀಜಗಳ ಪೊಟ್ಟಣ ಬಂದ ದಿನವೆ ರಘುನಾಥರಾಯರ ಉತ್ಸಾಹ ಹೇಳಿ ತೀರದು. ವಿ. ಪಿ. ಎನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದ ಲಾಯರು ಮಿತ್ರರಿಗೆ “ಡೆಡೋನಿಯಾ ಹೂವಿನ ಬೀಜ — ವಿವೇಶೀದು — ಡೆಡೋನಿಯಾ ಹೂವು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ — ಲಾಯರ್ ಕೆಲಸ ಇನ್ನೇನಿ ಮಾಡ್ತೀರಿ, ಅಷ್ಟು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ” ಎಂದು ಉತ್ತರವಿತ್ತು ಅವರಿಗೆ “ ಡೆಡೋನಿಯಾ ” ದ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಆ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಎರಡು ಗಂಟೆಗೇ ಮನೆಗೆ ಬಂದು Modern Review ನಲ್ಲಿ ಡಾ. ನೆಹರು ಬರೆದಿದ್ದ “ Electro-culture ” ಎಂಬ ಲೇಖನ ತೆಗೆದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಂತೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಮಿಶ್ರಿತ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೀಜಗಳನ್ನು ನೆನೆಯಿಸಿ ಸಂಭ್ರಮದೊಡನೆ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿದರು. ಆ ದಿನವೆ ಅವರು ಎರಡು ಲೋಟ ಪಾನಕ ಕುಡಿದರು. ಮಳೆಯಂತೆ ಧಾರೆಯಾಗಿ ನೀರು ಬೀಳುವಂತೆ ನೀರು ಹಾಕಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿದ್ದ ತಗಡಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ ತಂದಿದ್ದರು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿಚಯಸ್ಥರನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರೆದು “ ಡೆಡೋನಿಯಾ ” ಪಾತಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ್ದರು. “ ಎನಂದಿರಿ - ಹೂಂ - ನೀರು ಹಾಕೋದರಲ್ಲಿ ಅವಮರ್ಯಾದೆಯೇನು? ಸಂಜೆಗೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸವಿರುವುದಿಲ್ಲ-ಒಂದು ಹವ್ಯಾಸ, ವ್ಯಾಯಾಮಾನೂ ಆಗುತ್ತಿ. ಛೇ ಛೇ! ಡೆಡೋನಿಯಾ ಯಾವ ಹೂವಿಗೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕಬಹುದು; ಆದರೆ ಡೆಡೋನಿಯಾ ಅಂದ್ರೆ, ಅದರ ಸೊಬಗೇ ಬೇರೆ ” ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ರಘುನಾಥರಾಯರು “ಡೆಡೋನಿಯಾ ” ಬೆಳೆಯುವುದು ಆ ಬೀದಿಯವರಿಗಲ್ಲಾ ಮಹತ್ತರವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಪರಿಚಯಸ್ಥರು ಆಗಾಗ “ ಮೊಳಕೆಯೆದ್ದಿದೆಯೇ ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ತಾವೇ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಂಡಿತರಂತೆ ರಘುನಾಥರಾಯರು “ ಛೇ! ಛೇ! ಎಲ್ಲಾದರೂ ಉಂಟೆ! ಬೀಜ ಹಾಕಿದ ಹದಿನೆಂಟು ಇಪ್ಪತ್ತು ದಿನಗಳಿಗೆ ಮೊಳಕೆ ಒಡೆಯುವುದು ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಸಂಜೆ ಸೀತಮ್ಮನವರು ಮಲ್ಲಿಗೆ ದಂಡೆ ಮುಡಿದುಕೊಂಡಿ ದ್ದಾಗ “ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ನೀಲಿ ಡೆಡೋನಿಯಾ ಇದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತೋ” ಎಂದು ರಘುನಾಥರಾಯರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದರು. “ಸರಿ, ಒಳ್ಳೇ ಡೆಡೋನಿಯಾ ಬಂತು ಅಂದ್ರೆ, ಸಿನೀಮಾ ವಾಕಿಂಗು ಎಲ್ಲಾ ಹಾಳಾಯ್ತು.... ಇದರಿಂದ” ಎಂದು ಸೀತಮ್ಮ ಹೇಳಿದರು.

ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿದ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ದಿನಸದ ಮೇಲೆ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ‘ಡೆಡೋನಿಯಾ’ ಮೊಳಕೆ ಹುಟ್ಟಿದವು. ರಘುನಾಥರಾಯರ ಉತ್ಸಾಹ ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಿತ್ರರು “ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದಿದ್ದರೂ ಡೆಡೋನಿಯಾ ಹುಟ್ಟಿದವಲ್ಲಯ್ಯ; ಕಾಫಿ ತಿಂಡಿ ತರಿಸು” ಎಂದು ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿದರು.

ಸಸಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಎಲೆ ಬಿಡಲಾರಂಭಿಸಿದವು. ರಾಮೇನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸ ವಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಜಮಾನುದಾರಿ ಲೇವಾದೇವಿ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ರಘುನಾಥ ರಾಯರ ಅಣ್ಣಂದಿರು, ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನವರು ಒಂದು ದಿನ ಸ್ವಂತ ಕೆಲಸದ ನಿಮಿತ್ತ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಬಂದಾಗ ಸಂಜೆಯಾಗಿತ್ತು. ‘ಡೆಡೋನಿಯಾ’ ಸಸಿಗಳಿಗೆ ನೀರೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ತಮ್ಮನ ಹೊಸ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡು, “ಏನೋ ರಘು, ಏನು ಗಿಡ ಹಾಕಿದ್ದೀಯಾ” ಎಂದರು.

“ಡೆಡೋನಿಯಾ; ವಿದೇಶೀ ಜಾತಿಯವು. ಹೂವು ಹೇಗಿರುತ್ತವೆ ಅಂತೀಯಾ. ಇದರ ಮುಂದೆ ಗುಲಾಬಿ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಸಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು” ಎಂದು ರಘುನಾಥರಾಯರು ಹೇಳಿದರು.

‘ಹೊಸ ಹೆಸರಿನ ಹೊಸ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನವರು ಪಾತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಬಗ್ಗಿನೋಡಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, “ಏನೋ ರಘು! ಬಂದರಿಕೆ (ಬಣದುರುಬಿ) ಸೊಪ್ಪಿನ ಸಸಿ ಇದ್ದ ಹಾಗೇ ಇನೆ ಯಲ್ಲೋ” ಎಂದರು.

ರಘುನಾಥರಾಯರು ಖೊಳ್ಳನೆ ನಕ್ಕರು. “ಬಂದರಿಕೇನೇ! ಛೇ! ಛೇ! ಬಂದರಿಕೆ ಎಲ್ಲಿ - ಡೆಡೋನಿಯಾ ಎಲ್ಲಿ? ಎಲ್ಲಾದರೂ ಉಂಟೆ? ಅದು ಡೆಡೋನಿಯಾ ಶ್ಯಾಮಣ್ಣ - ಅಪರೂಪ ಹೂ!”

ಶ್ಯಾಮಣ್ಣನವರು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ “ಏನೋ ಅಪ್ಪಾ, ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಂದರಿಕೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ಗಿಡಗಳ ಹಾಗೇ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಯಾರು ಬಲ್ಲರು” ಎಂದುಬಿಟ್ಟರು.

*

*

*

*

ಸಸಿಗಳು ಜೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದವು. ಸುಮಾರು ಒಂದು ಜೋಟು ಎತ್ತರ ಬಂದಿದ್ದವು. ರಘುನಾಥರಾಯರ ಉತ್ಸಾಹವೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂತು. “ಹೂ ಎಂದು ಬಿಟ್ಟೇತು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಂದು ತೋರಿಸೇನು, ಸೀತಾಗೆ ಎಂದು ಹೂ ಮುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟೇನು” ಎಂದು ರಾಯರು ಹಂಬಲ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಸಂಜೆಗೆ ರಘುನಾಥರಾಯರ ಕಕ್ಷಿಗಾರನಾದ ಗಿಡ್ಡನಹಳ್ಳಿ ಪಟೇಲ ಮಾದಪ್ಪ ರಘುನಾಥರಾಯರನ್ನು ಕಾಣಲೋಸುಗ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಸಸಿಗಳಿಗೆ ನೀರೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರಘುನಾಥರಾಯರನ್ನು ನೋಡಿ “ಏನು ಸ್ವಾಮಿ, ಖುದ್ದು ನಿಂತು ಗಿಡದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ” ಎಂದ.

“ಅಂ? - ಹೌದು. ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತು ಇನ್ನೇನು ಕೆಲಸವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಳಗೆ ಬಾ. ಏನು ಬಂದಿದೆ?”

“ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲಸ ಇತ್ತು ಸ್ವಾಮಿ. ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಮಾತಾಡೋಣ. ಅವು ಯಾತರ ಸಸಿ ಸ್ವಾಮಿ?”

“ಇವೇ - ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಗಿಡ. ಹೂವು ಬಿಡುತ್ತೆ. ಗುಲಾಬಿಗೆ ಇದು ಬಲಗೈ.”

“ಹಂಗೇನೂ! ನಮಗೆರಡು ಸಸಿ ಕೊಡಿ ಸ್ವಾಮಿ” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ ಪಟೇಲ ಮಾದಪ್ಪ ಪಾತಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ಸಸಿಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದವನೆ, “ಬಿಡಿ ಸ್ವಾಮಿ. ನನ್ನ ಕೂಡ ತಮಾಷೆಯ ನಿಮಗೆ? ಅಲ್ಲ, ಬಂದರಿಕೆ ಸಸಿ ಏಕೆ ಸ್ವಾಮಿ, ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬೆಳೆಸುತ್ತೀರಿ. ಎದುರಿಗೇ ಪಸಂದಾಗಿ ಬೆಳೆದಿವೆ” ಎಂದು ಎದುರು ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಚರಂಡಿಯ ಎರಡು ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಬಂದರಿಕೆ (ಬಣದುರುಬಿ) ಗಿಡಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದ. ರಘುನಾಥರಾಯರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನುಮಾನ ಬಂದರೂ ತೋರ್ಪಡಿಸದೆ “ಛೇ! ಛೇ!

ಏನು ಮಾತು ನಿಂದು? ಕರೀ ಸೀರೆ" ಗಾದೆ ಮಾತಾಡಿದ್ದೀಯಾ, ಅಷ್ಟೆ ಎಂದುಬಿಟ್ಟರು.

*

*

*

*

ಮರುದಿವಸ ರಘುನಾಥರಾಯರು ಕಛೇರಿಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋದರು. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರು ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಅಧ್ಯಾಪಕರು. ಅವರೊಡನೆ ಆ ಮಾತು ಈ ಮಾತು ಆಡುತ್ತಾ “ಡೆಡೋನಿಯಾ ಎಂದರೆ ಏನಯ್ಯ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅವರು “ಇಷ್ಟು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಏನು ವಕೀಲಿ ಮಾಡುತ್ತೀಯಯ್ಯ. ಡೆಡೋನಿಯಾ ಎಂದರೆ ಬಂದರಿಕೆ ಸೊಪ್ಪಿನ ಗಿಡ” ಎಂದು ಅರ್ಥ ಹೇಳಿದರು.

ಆ ಸಾಯಂಕಾಲ ರಘುನಾಥರಾಯರು ಡೆಡೋನಿಯ ಸಸಿಗಳಿಗೆ ನೀರರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಬಂದವರೇ ಸೀತಮ್ಮನನ್ನು ಸಿನಿಮಾಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಮರುದಿವಸ ಸಾಯಂಕಾಲವೂ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ನೀರಿಲ್ಲ. ಅವು ಬಾಡಿದವು. ರಘುನಾಥರಾಯರು ಸೀತಮ್ಮನನ್ನು ಲಾಲ್‌ಬಾಗಿಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಮರುದಿವಸ ಭಾನುವಾರ. ಆ ದಿವಸ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೇ ದಂಪತಿಗಳು ಗಾಯನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಡೆಡೋನಿಯಾ ಸಸಿಗಳು ಒಣಗಿದವು.

*

*

*

*

ಒಂದು ವಾರದ ಮೇಲೆ ಸೀತಮ್ಮನವರ ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲೋಸುಗ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದ. ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಅಕ್ಕ ಭಾವ ಇವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಎದುರು ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಕ್ಯಾಟಲಾಗನ್ನು ನೋಡಿ ಓದುತ್ತಾ, “ಭಾವ ಡೆಡೋನಿಯಾ ಎಂದರೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ರಘುನಾಥರಾಯರು ಸೀತಮ್ಮನ ಕಡೆ ನೋಡದೆ “ಡೆಡೋನಿಯಾ ಎಂದರೆ ಬಂದರಿಕೆ ಎಂದರ್ಥ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಸೀತಮ್ಮನವರು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ನಗುವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಂಡರು. ಅದರೂ ಅವರ ತುಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ರಘುನಾಥರಾಯರು ಪತ್ತೆಮಾಡಿದ ನಸುನಗೆ ಮಿಂಚಿತು.

ಜರತಾರಿ ಸೀರೆ

ಕಳ್ಳ ರಾಮನು ಚೆನ್ನಮ್ಮನಿಗೆ ಮನಸೋತು ಕಳ್ಳತನ ಬಿಟ್ಟು ಚೆನ್ನಮ್ಮನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ, ಕೂಲಿ ಕೆಲಸದಿಂದ ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಭ್ಯನಾಗರಿಕನಾಗಿದ್ದ ವಿಷಯವನ್ನು, ಕಳ್ಳರಾಮನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರಷ್ಟೆ. ಕಳ್ಳರಾಮ—ಅಲ್ಲ ಅಲ್ಲ—ರಾಮ, ತಾನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಎಂದೆಂದೂ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತನ್ನ ಲಗ್ನದ ವಿವಸ ಚೆನ್ನಮ್ಮನೆದುರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿದ್ದ: “ನೋಡು ಚೆನ್ನಿ, ಕೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅದರಿಂದ ಬಂದ ದುಡ್ಡಿನಿಂದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸಂಸಾರ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ದುಡ್ಡಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಗುನಗುತ್ತ ಉಪವಾಸ ಮಾಡೋಣ. ಆದರೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಮುಖದಾಣೆ, ಕದಿಯೊಲ್ಲ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದ. ಚೆನ್ನಮ್ಮ “ರಾಣಿಯಾಗಿ ಸಂಗೀತ ಕೇಳೋದಕ್ಕಿಂತ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಈ ಮಾತು ಕೇಳೋದೇ ಇಂಪು” ಎಂದಿದ್ದಳು.

ಕಳ್ಳತನ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ರಾಮನಿಗೆ ಬಂದ ಕೊರತೇ ಒಂದೆ ಒಂದು. ಅದು ಅವನ ಬಟ್ಟೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ. ಅವನು ‘ಕಸಬು’ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಶಿಲ್ಕು ಷರಟು, ರೇಷ್ಮೆ ಅಂಚಿನ ಬೊಂಬಾಯಿ ಪಂಚೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ಧರಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶಿಲ್ಕು ಷರಟು ಎಂದರೆ ರಾಮನಿಗೆ ಪ್ರಾಣ. ಎಷ್ಟೋ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ, ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪಾಡಿಗೂ ಇತರ ಸುಖಕ್ಕೂ ಶಿಲ್ಕು ಷರಟಿಗೂ ಪೈಪೋಟಿ ನಡೆದು ಹಣವೆಲ್ಲಾ ಎರಡನೆಯದರ ಪಾಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಕಳ್ಳತನ ಬಿಟ್ಟು ಸಭ್ಯನಾದಂದಿನಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಪೋಕಿ ಮಾಡಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಹೊಲಿಸಿದ್ದ ಶಿಲ್ಕು ಷರಟುಗಳು ಹರಿದು ಹರಿದು ಹೋದಂತೆ, ಹೊಸದಾಗಿ ಹೊಲಿಸಿದವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅತಿ ಸಾಧಾರಣ ಚಕ್ಕುಬಟ್ಟೆಗಳವೇ ಆಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಈಗ ಅವನು ಎಂತಹ ಕನಿಷ್ಠ ದರ್ಜೆಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನಾದರೂ ತೊಡಲು ತಯಾರಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಮನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ

ಒಂದು ಕೊರತೆ ಇತ್ತು; ತಾನು ಬಟ್ಟೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಸುಖಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ, ಎರಡೂವರೆ ರೂಪಾಯಿಯ ಕರಿಯ ಸೀರೆಯಲ್ಲದೆ ಉತ್ತಮ ತರದ ಸೀರೆಯನ್ನು ಇದುವರೆಗೂ ಉಟ್ಟು ಆನಂದಿಸಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲಾ....ಎಂದು. ಚೆನ್ನಿ ಎಂದೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಸೀರೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ರಾಮನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಎರಡೂವರೆ ರೂಪಾಯಿ ಸೀರೆ ಉಡುವುದೇ ಅವಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಿತಕರವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಜರತಾರಿ ಸೀರೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಳಿಗೆ ಆಶೆ ಇಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ; ತನಗೆ ಜರತಾರಿ ಸೀರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಡಲು ರಾಮನಿಗೆ ಚೈತನ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳತನಮಾಡಿ ಸೀರೆಯನ್ನು ತಂದುಬಿಡುವನೋ ಎಂಬ ಭಯದಿಂದಲೂ, ತನ್ನ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದಾವರ್ತಿಯಾದರೂ ಜರತಾರಿ ಸೀರೆಯನ್ನು ಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ತನ್ನ ಮನದಾಸೆಯನ್ನು ಆಕೆ ರಾಮನೆದುರು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

*

*

*

*

ಒಂದು ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ ತನ್ನ ಗುಡಿಸಿಲ ಮುಂಚೆ ನಿಂತಿದ್ದಾಗ ಎದುರು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮೇಷ್ಟ್ರಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಜರತಾರಿ ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಚೆನ್ನಿ “ಅಹಾ! ಆ ಸೀರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೇ ನುಡಿದಳು. ಅವಳ ಹಿಂದೆಯೆ ನಿಂತಿದ್ದ ರಾಮ ಕೂಡಲೆ ಅವಳ ಹೃದಯದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ತಾನೂ ಭಾರಿ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಜರತಾರಿ ಸೀರೆಯನ್ನು ಟ್ಟಿದ್ದೇನೆಂಬ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಚೆನ್ನಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿದ.

ಮರುದಿವಸ ಸಾಯಂಕಾಲ ರಾಮ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವಾಗ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಗಂಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಚೆನ್ನಿಗೆ ಅದನ್ನು ತೋರಿಸಿ “ಚೆನ್ನಿ, ಇದರಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಹೇಳು ನೋಡೋಣ?” ಎಂದ. “ನೀನು ಷರಟು ಹೊಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರಬೇಕು; ಇರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಷರಟು ಬರೀ ತೂತು” ಎಂದಳು ಚೆನ್ನಿ.

“ಅಲ್ಲ, ಮತ್ತೆ ಹೇಳು ನೋಡೋಣ!”

“ಸರಿ ಹಾಗಾದರೆ, ಪಂಚಿ ತಂದಿದೀಯ. ನಿನ್ನ ಪಂಚಿಗೆ ತ್ಯಾವೆ ಹಚ್ಚಿ ಹಚ್ಚಿ ನನಗೆ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು.”

“ಅಲ್ಲಾ”

“ಹಾಗಾದರೆ ನೀನೇ ಹೇಳು.”

“ಜ—ರ—ತಾ—ರಿ”

“ಅಹಾ !!”

“ಹೂಂ”

ಚೆನ್ನಮ್ಮ ರಾಮನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಚಿಮ್ಮಿ ಬಂದು ಗಂಟನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಕಾಗದ ಹರಿದು ನೋಡಿದಳು.

ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಜರತಾರಿ ಸೀರೆ! ತನಗೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟವಾದ ಬಣ್ಣ. ಹೊಸ ಸೀರೆ! ಜರತಾರಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಚು ನಾಲ್ಕು ಬಟ್ಟು ಜರತಾರಿ! ಸೆರಗಲ್ಲಾ ಜರತಾರಿ ಹೂ! ಚೆನ್ನಿಯ ಮುಖ ಹುಣ್ಣಿವೆ ಚಂದ್ರ ನಂತಾಯಿತು. ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಆನಂದ, ಉತ್ಸಾಹ, ಕೈಗೂಡಿದ ಆಶೆ! ಆ ಮನೋ ಹರದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಮ ಮುಗ್ಧನಾದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಚೆನ್ನಿ ಆನಂದದ ವೇಗವನ್ನು ತಡೆದು ಧ್ವನಿ ಹುಡುಕಿ “ಜರತಾರಿ ಸೀರೆ” ಎಂದು ಉಸುರಿದಳು. ರಾಮ “ಹೌದು ಚೆನ್ನಿ. ಬರೀ ಜರತಾರಿ ಸೀರೆ, ಅಷ್ಟೆ. ನಿನ್ನ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ, ನೀನು ಉಡುವುದಕ್ಕೆ, ಒಪ್ಪುವ ಸೀರೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಯಾರೂ ನೆಯ್ದಿಲ್ಲ” ಎಂದ.

ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಸೀರೆಯನ್ನು ಎದೆಗವಚಿಕೊಂಡಳು. ಆಗ ರಾಮನಿಗೆ ತಾನೇ ಸೀರೆಯಾಗಬಾರದಿತ್ತೆ ಎನಿಸಿತು. ಅನಂತರ ಚೆನ್ನಿ “ಎಷ್ಟು ಖರೀದಿ? ಜರತಾರಿ ಸೀರೆ ಬಹಳ ಖರೀದಿ ಅಲ್ಲವೆ?” ಎಂದಳು.

“ಏನು ಖರೀದಿ ಆಗುತ್ತೆ. ಈ ಸೀರೆಗೆ ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ. ನಿನ್ನೆ ಮೇಷ್ಟ್ರಿ ಹೆಂಡತಿ ಉಟ್ಟಿದ್ದ ಸೀರೆ ಮೂವತ್ತೆರಡೇ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಇದು ಒಳ್ಳೇ ಜರತಾರಿ. ಅದೇ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲೇ ಈ ಸೀರೆ ತಂದೆ. ನೀನು ಈ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟರೆ ಹೇಗಿರುತ್ತೀ ಗೊತ್ತೆ? ಹೂವೆರಚಿದ ಬಳ್ಳಿ!”

ಸೀರೆಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಚೆನ್ನಿ ಬೆಚ್ಚಿದಳು. ಮನದಲ್ಲೆ ಊಹಾ

ತರಂಗ ಮೂಡಿತು. ಅರಳಿದ ಮುಖ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಾಡಿತು. ಹಿಗ್ಗಿದ ಅನಂದ ಕುಗ್ಗಿತು. ಒಂದು ಸಲ ಸೀರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಅನಂತರ ದುಃಖದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದ ನೋಟದಿಂದ ರಾಮನನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಇದು ವರೆಗೂ ರಾಮನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಹಿರಿದಾದ ಒಂದು ನಂಬಿಕೆ ಇಂದು ತಪ್ಪಿದಂತೆ ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಾಮ ಅವಳ ಇಂಗಿತವನ್ನರಿತು “ಅಯ್ಯೋ ಹುಚ್ಚೆ! ಕದಿಯೊಲ್ಲಾ ಅಂತ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆ. ನಿನ್ನ ಮುಖ ದಾಣೆ ಇದನ್ನು ಕದೀಲಿಲ್ಲ; ದುಡ್ಡು ಕೂಡಿ ಹಾಕಿದ್ದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ತಂದಿದೇನೆ ಇದನ್ನು!” ಎಂದ.

“ನೀನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಹಾಕಿದ್ದೆಯಾ? ಎಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಹಾಕಿದ್ದೆ?” ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸಿಗೋದು ಭಂಡಾಟ!”

“ಸರಿ ಬಿಡು. ಕಳವು ಮಾಡಿಲ್ಲಾ ಎಂದರೆ ನಂಬಬೇಕು; ಈಗ ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದು, ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ರೂಪಾಯಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಬಳಿ ಇತ್ತು. ಆ ಹೆನ್ನೆರಡು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟೆ. ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಯಂತೆ ಬಾಕಿ ಹಣಕ್ಕೆ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಂತು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೇನೆ.”

ಚೆನ್ನಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ್ದ ಮೋಡ ಹೋದವು; ಬಾಡಿದ್ದ ಮುಖ ಅರಳಿತು. ಕುಗ್ಗಿದ್ದ ಅನಂದ ಹಿಗ್ಗಿತು; ಕಳಚಿಬಿದ್ದಿದ್ದ ನಂಬಿಕೆ ಭದ್ರವಾಯ್ತು. ಆ ಗುಡಿಸಿಲ್ಲ ಚಂದ್ರ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮೂಡಿದ. ಪ್ರೇಮದ ಬೆಳುದಿಂಗಳು ಹರಿಯಿತು.

*

*

*

*

ಮರುದಿನ ಭಾನುವಾರ. ರಾಮನಿಗೆ ರಜಾ ದಿವಸ. ಆ ದಿನ ಸಂಜೆ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಹೊಸ ಜರತಾರಿ ಸೀರೆಯನ್ನು ಟ್ಟಳು. ಹೆಬ್ಬಗಳಿಗೆಂದು ತೆಗೆದಿಟ್ಟಿದ್ದ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಿಂದ ಉಳಿದು ಬಂದಿದ್ದ ಶಿಲ್ಕು ಷರಟನ್ನು ರಾಮ ಧರಿಸಿದ. ಇಬ್ಬರೂ ಆ ದಿನ ತಮ್ಮ ಕೇರಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ರಾಜ-ರಾಣಿಯರಂತೆ ತಿರುಗಾಡಿದರು. ಎಲ್ಲಾ ಹೆಂಗಸರ ಕಣ್ಣೂ ಮಾತ್ಸರ್ಯದಿಂದ ಚೆನ್ನಿಯ ಸೀರೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಬೀಟು ತಿರುಗುವುದಕ್ಕೆ ಆ ಕಡೆಗೆ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಿಂದ ಬಂದ

ರಹೀಂ ಸಾಬಿ ಇವರ ಹಿಂದೆಯೆ ಬಂದು ರಾಮ ಗುಡಿಸಿಲನ್ನು ಸೇರಿದೊಡನೆ ತಾನೂ ಅವರಿಬ್ಬರ ಹಿಂದೆ ಗುಡಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ “ರಾಮ, ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು” ಎಂದ.

ಖಾಕಿಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಂಡರೆ ರಾಮನಿಗೆ, ಹೋರಿಗೆ ಕೆಂಪುಬಟ್ಟೆ ಕಂಡ ಹಾಗೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡೇ “ಏಕೆ?” ಎಂದ.

“ನಿನ್ನೆಯ ಸಾಯಂಕಾಲ ನೀನು ಜಹಗೀರ್‌ದಾರರ ಮನೆಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆಯಾ?”

“ಹೌದು, ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು.”

“ಅವರ ಮನೆ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿ?”

“ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ!”

“ಇಲ್ಲೋಡು, ನೀನು ಕೂಲಿ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಬಿಡುವಾಗ, ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಆಗ ತಾನೆ ಅಂಗಡಿಯವನು ತಂದಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದ ನೀಲಿ ಜರತಾರಿ ಸೀರೆ ಮಾಯವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಿನ್ನೆ ಸಂಜೆಯ ನಮಗೆ ಸ್ಪೇಷನ್ನಿಗೆ ವರ್ತಮಾನ ಬಂತು.” —ರಹೀಂ ಸಾಬಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಉಟ್ಟಿದ್ದ ಸೀರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಸುನಕ್ಕ.

ಚೆನ್ನಿಯ ಮುಖ ಜೋಲು ಬಿತ್ತು. ರಾಮನ ಮೈ ಬೆವರಿಟ್ಟಿತು. ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೋಪ ಬಂತು.

“ನಾನು ಕಳವು ಮಾಡೋದಿಲ್ಲಾ ಅಂತ ನೀವೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಸತಾಯಿಸುತ್ತೀರಾ? ನಾನು ಜಹಗೀರ್‌ದಾರರ ಮನೆಯ ಸೀರೆ ಕದೀಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸೀರೆ ನನ್ನದು; ನಿನ್ನೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ —” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವನು ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟು, ಚೆನ್ನಮ್ಮನ ಕಡೆ ನೋಡಿದ. ಅವಳು ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುವುದೊಂದೇ ಬಾಕಿ. ಎರಡೂ ಕಣ್ಣಿನ ರೆಪ್ಪೆ ಕಣ್ಣೀರಿನ ನದಿಗೆ ಅಣೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದವು. ರಾಮ ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷ ಚೆನ್ನಮ್ಮನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದ. ಅನಂತರ ಶಾಂತಚಿತ್ತನಾಗಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮನ ಬಳಿ ಬಂದು ಅವಳ ಕೈಗಳೆರಡನ್ನೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, “ಹೌದು ಚೆನ್ನಿ ನಿಜ, ತಪ್ಪಾಯ್ತು. ಅದು ಭಾರೀ ಸೀರೆ. ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಮೇಲಾಗುತ್ತದೆ, ನೀನು ಈಗ ಉಟ್ಟಿರುವ

ಸೀರೆ! ಅಂಥ ಸೀರೆ ನಿನಗೂ ಉಡಿಸೋಣ ಎ. ದು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದೆ. ನಾನು ಈಗ ಸ್ವೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಮೇಲೆ ಫೋಲಿಸಿನವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರೊಡನೆ ಸೀರೇನ ಜೋಪಾನವಾಗಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸು” ಎಂದು ರಹೀಂಸಾಬಿಯ ಜತೆಗೆ ಸ್ವೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧನಾದ.

ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೊರಗಡೆ “ರಾಮಾ” ಎಂದು ಯಾರೋ ಅಧಿಕಾರ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಗಿದರು. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು! ರಾಮ ಅವರಲ್ಲೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇದ್ದದ್ದು. ಅವರ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿದೊಡನೆಯೆ, ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ರಾಮ ತನ್ನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿದ. ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿ ಯವನಾದ ರಹೀಂ ಸಾಬಿ ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರನ್ನು ಒಳಗೆ ಬರಹೇಳಿದ. ಅವರು ಒಳಗೆ ಬಂದು ರಹೀಂ ಸಾಬಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದನೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದರು.

ರಹೀಂ ಸಾಬಿ, ದೊಡ್ಡ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಪತ್ತೆಮಾಡಿದವನಂತೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ “ರಾಮ ಕಳ್ಳತನವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೂಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಮಂಕು ಬೂದಿ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ. ಈಗ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದ” ಎಂದ.

ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರೂ ಅಚ್ಚಗೊಂಡು “ಹೇಗೆ?” ಎಂದರು.

ರಹೀಂಸಾಬಿ ನಸುನಗುತ್ತಾ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಉಟ್ಟಿದ್ದ ಸೀರೆಯನ್ನು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ “ಅದು ನೋಡಿ. ಅದು ಯಾರದು ಗೊತ್ತೆ?” ಎಂದ.

ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ರಹೀಂಸಾಬಿಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸದೆ, “ಹೌದು ಗೊತ್ತು! ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಸಂಜೆ ಐದು ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ—” ಎಂದು ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಮ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡವನಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ‘ಹುಶ್’ ಎಂದು ತಡೆದ. ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ಏನೊಂದೂ ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಮುಂದುವರಿದರು. “ಐದು ಗಂಟೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಖೋಟಾ ಜರತಾರಿ ಸೀರೇನ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯನ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಐದೂವರೆಗೆ ಕೊಡಿಸಿದೆ” ಎಂದರು.

ರಹೀಂಸಾಬಿ ಚಕಿತನಾಗಿ, “ಮತ್ತೆ ಜಹಗೀರ್ದಾರರ ಮನೆ ಜರತಾರಿ ಸೀರೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ಆಗ ಎಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದು, ರಹೀಂಸಾಬಿಯ ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗ ನಕ್ಕು, “ಛೇ! ಛೇ! ರಾಮ ಕವಿಯುವವನಲ್ಲ; ಇದು ಜಹೀರ್‌ದಾರರ ಮನೆ ಸೀರೆಯಲ್ಲ. ಅವರೂ ಮೊದಲು ಸೀರೆ ಕಳುವಾಯ್ತು ಅಂತ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನನಗೂ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು ಪ್ರೋಲೀಸಿಗೆ ವರ್ತಮಾನ ಕೊಟ್ಟಮೇಲೆ. ಆಮೇಲೆ ನಾನೂ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಷರಲ್ಲಿ ಸೀರೆ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಅಮ್ಮಾವರ ಟ್ರಂಕಿನ ಹಿಂದೆಯೇ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಬಹುಶಃ ಅವರು ಪುನಃ ಸ್ವೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಲಿಲ್ಲವೇನೋ” ಎಂದು ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣೆಮಾಡಿ ರಾಮನಿಗೆ ಮರುದಿವಸ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕೆಲಸ ತಿಳಿಸಿ, ರಹೀಂಸಾಬಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಜಿನ್ನಮ್ಮನ ಮುಖ ಪುನಃ ಅರಳಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಕಣ್ಣುಗಳ ರೆಪ್ಪೆಗಳಿಗೆ ಅನಂದಬಾಷ್ಪಗಳನ್ನು ತಡೆಕಟ್ಟುವ ಶಕ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೊರಗಿನವರು ಮರೆಯಾದ ಕೂಡಲೆ ರಾಮನ ಕಡೆಗೆ ನೆಗೆದು, ಅವನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು “ರಹೀಂಸಾಬಿ ಕೇಳಿದಾಗ ನೀನು ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನನುಭವಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಾದ್ದು ಏತಕ್ಕೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ರಾಮ ನಸುನಕ್ಕು, ಒಂದು ಕೈಲಿ ಜಿನ್ನಿಯ ನಡುವನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಮತ್ತೊಂದರಿಂದ ಅವಳ ಗಲ್ಲ ಹಿಡಿದು ಮುಖವನ್ನೆತ್ತಿ “ನೋಡು ಜಿನ್ನಿ, ನಾನು ನಿನಗೆ ಐದೂವರೆ ರೂಪಾಯಿಯ ಖೋಟಾ ಜರತಾರಿ ಸೀರೆ ತಂದು ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಯ ನಿಜವಾದ ಜರತಾರಿ ಸೀರೆ ಎಂದು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ, ನಿನಗೆ ಭಾರಿ ಜರತಾರಿ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟಿದ್ದ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದ್ದೆ. ರಹೀಂಸಾಬಿ ಬಂದಾಗ ಅವನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಜ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ನಂಬಿಕೆ ಕೆಡುತ್ತಿತ್ತು. ನೀನುಟ್ಟಿದ್ದ ಸೀರೆ ನಿಜವಾದ ಜರತಾರಿಯ ದಲ್ಲಾಅಂತ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಲೇ ಬಾರದು ; ಆದರೆ ಬದಲು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಜೈಲು ಅನುಭವಿಸಿದರೂ ಸೈ, ಎಂದು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದೆ ” ಎಂದು.

— : —

“Vanity and some sobles” ಎಂಬ ಕಥೆಯ ಅನುವಾದ.

ಪ್ರೇಮೋಪಾಸಕರು

ಗರ್ ಎಂದು ಶಬ್ದವಾಡಿ ಅನಂತರ ಠಣ್ ಎಂದು ಗಂಟೆ ಹೊಡೆಯಿತು

ಕಿಟಕಿ ಬಳಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯ ಆಗಮನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸುಧಾ ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ನೋಡಿದಳು

ಒಂದೂವರೆ ಗಂಟೆ! ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎಂಟು ಗಂಟೆಗೆ ಒಂದು ಲೋಟ ಕಾಫಿ ಕುಡಿದು ಎಂದಿನಂತೆ ಕೆಲಸದ ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವ ಸುಳಿವು ಇನ್ನೂ ಕಾಣಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಯ್ಯೋ! ಇನ್ನು ಎಷ್ಟು ದಿನಸ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮದ ಮೂರ್ತಿ ಹೀಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಅಲೆಯಬೇಕು? ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ರೂಪಾಯನ್ನು ಮುರಿಸಿ ಆ ದಿನಸ ಅಡಿಗೆ ಸಾಮಾನನ್ನು ತರಿಸಿದ್ದಾಗಿತ್ತು; ನಾಳೆ?....

ಸುಧೆ ಗೋಡೆಗೆ ತಗಲಿಹಾರಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯ ತಸ್ಪೀರನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದು ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಪುನಃ ಕುಳಿತಳು.... ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಣ್ಣುತುಂಬಾ ನೋಡಿದಳು. ಅವನದು ಗಂಡು ಮುಖ; ತುಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದ ನಸುನಗೆ; ಅದು ಅವನ ಸ್ವಭಾವ. ತಸ್ಪೀರನ್ನು ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡಾಗ, ಅಂದರೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ಅವನು ಸಿಮೆಂಟು ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರಾಗಿ ಇನ್ನೂರಾ ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾರಂಭಿಸಿದ್ದ. ಆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯವರು ಈಗ ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳ ಕೆಳಗೆ ದಿನಾಳಿ ಏಳದೆ ಇದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಗೆ ಈಗ ಮುನ್ನೂರಾ ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯ ತಸ್ಪೀರನ್ನು

ಮುಖಮಲ್ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಸುಧಾ ತಾನೇ ನೆಯ್ದಿದ್ದ ಹೂಗೊಂಚಲಿನ ಸರಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಅಂಟಿಸಿ ಮೇಲ್ಗಡೆ 'ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಬಿ.ಇ.' ಎಂದೂ ಕೆಳಗಡೆ 'ಸುಧಾ' ಎಂದೂ ಅವರಿಬ್ಬರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನೂ ನೇಯ್ದು ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿಸಿದ್ದಳು. ಈಗ ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳಿಂದ ಅವರ ಅದೃಷ್ಟ ಬದಲಾಯಿಸಿತ್ತು. ಕೆಲಸ ಹೋದ ಆರು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ, ತಾವು ಮೊದಲು ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ಬಂಗಲೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಹಿಂದೆ ಗಳಿಸಿಟ್ಟ ಹಣದಿಂದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಿದ್ದರು. ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಲಸ ಸಿಗುವುದು ಇಷ್ಟು ಕಠಿಣವೆಂದು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಎಣಿಸಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣವೆಲ್ಲವೂ ಮಾಯವಾದ ಮೇಲೆ ದಂಪತಿಗಳು ಎಚ್ಚತ್ತರು. ಕೆಲಸ ಸಿಗುವ ಸಂಭವ ಇನ್ನೂ ಕಾಣಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮನೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ, ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಐದನೇ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಎರಡು ಕೋಠಡಿಗಳನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಮನೆಯ ಮಾಲೀಕ ದಯಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಒಂದು ಕುರ್ಚಿಯ ವಿನಾ ಅಲ್ಲಿ ಇತರೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮಾನು ಒಂದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಅವರು ಕೊಂಡಿದ್ದ ಸುಖೋಪಕರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಕ್ರಯಿಸಿದರು. ಸುಧೆಗೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ ಪಿಟೀಲು, ವೀಣೆ ; ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯ ಪ್ರಾಣವೆನಿಸಿದ್ದ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದ ನಾಯಿ - ಕಂಬನಿಯಿಳಿಸಿ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು ಹೋದ ವಾರ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯ ಸರ್ಜುಸೂಟು ವಿಕ್ರಯವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಬಂದ ಕಡೆಯ ರೂಪಾಯೂ ಇಂದು ಮಾಯವಾಗಿತ್ತು....ಮುಂದೆ ?

ಸುಧೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿತು. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕಾಲ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಬೇಸತ್ತು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ಸುಧೆಗೆ ಅವನು ಒಂದಾದರೂ ಮನನೋಯುವ ಮಾತನ್ನು ಅವನು ನುಡಿದಿರಲಿಲ್ಲ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೊಸದಾಗಿ ಆವರು ಸಂಸಾರ ಹೂಡಿದಾಗ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಸುಧೆಗೆ,

“ಕಷ್ಟ ಸುಖ ಎನ್ ಬಂದ್ರೂನೆ
ನಿಗೆ ನಾನೆ, ನಂಗೆ ನೀನೆ
ಮುಳುಗೋ ಬೆನ್ನಿಗ್ ಬೆಂಡಿದ್ದಂಗೆ
ನಿಂಗ್ ನೆಪ್ಪಿರಲಿ ನಂಜಿ”

ಎಂಬ ಪದ್ಯ ಓದಿಹೇಳಿದ್ದ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದರು. ಆ ಪದ್ಯವನ್ನು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಸಂಚೆಗೆ ವಿನೋದವಾಗಿ ಹಾಡಿದ್ದ. ಆಗ ಸುಧೆ ಪಿಟೀಲಿನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಳು.

*

*

*

*

ಥಡ್....ಥಡ್....

ಸುಧೆ ಬಹುಬೇಗನೆ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮೊಳಿಗೆ ನೇತುಹಾಕಿ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ನಿಂತು ಶಬ್ದವನ್ನು ಆಲೈಸಿ ಕೇಳಿದಳು.

ಥಡ್....ಥಡ್....ಥಡ್....

ಭಾರವಾದ ಶಬ್ದ....ಶಬ್ದ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಂತೆಲ್ಲಾ ಸುಧೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ನಿರಾಶೆಯಾಯಿತು. ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಹಾಗೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮೆಟ್ಟಲು ಮೆಟ್ಟಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂತೋಷ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಸುಧೆಗೆ ಬೇಗ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಹಗುರವಾಗಿ ನೆಗೆನೆಗೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಿರ್ರೆಂದು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಿತು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಸುಧೆಯ ನಿರಾಶೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯಿತು.

ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಟೋಪಿಯನ್ನು ಒಂದು ಮೊಳೆಗೆ ತಗಲಿಸಿ ಅಂಗಿಯ ಗುಂಡಿ ಬಿಚ್ಚುತ್ತಾ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಹುಷ್ ಎಂದು ಕುಳಿತ. ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆದಲೆದು ಮುಖ ಕಂದಿತ್ತು; ಧೂಳು ಮುಚ್ಚಿತ್ತು; ಕೂದಲು ಕೆದರಿತ್ತು. ಬೆವರಿನ ಹನಿ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಗೀರು ಕೊರೆದಿದ್ದವು. ಆ ದಿವಸ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ಕಡೆಯ ರೂಪಾಯಿ ಮುರಿಸಿ ಸಾಮಾನು ತಂದಿದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುವಾಗ ಎಂದಿನಂತೆ 'ಟ್ರಾಂ'ನಲ್ಲಿ ಬರಲು ಒಂದು ಆಣೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಟವಲಿನಿಂದ ತನ್ನ ಮುಖ ಒರಸಿಕೊಂಡು ಸುಧೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುತ್ತಿದ್ದ ದುಃಖ, ಭೀತಿ, ನಿರಾಶೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ನಕ್ಕ. ಕಾರ್ಮೋಡಗಳ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚು ತೂರಿಬಂದು ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ಬೆಳಗಿಸುವಂತೆ ಎಂಥ ಕಷ್ಟಸಮೂಹಗಳಲ್ಲೂ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಗೆ ನಸುನೆಗೆ ತೂರಿಬಂದು ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಅರಳಿ ಅವರ ಜೀವನವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

“ಇದೇನು ಸುಧಾ, ರಾವಣನ ಕೈಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಸೀತೆಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತೀಯೆ?” ಎಂದ.

ದುಃಖ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದು, ಕಂಠ ಬಿಗಿದು, ಮಾತು ಗಂಟಲಲ್ಲೇ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕಿ ಕಳಚಿ ಬೀಳುವವಳಂತೆ ಸುಧಾ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯ ಎದೆಗೆ ಜೋಲಿಬಂದು, ಕುರ್ಚಿಯ ಕೈಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಅವನ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಮುಖವನ್ನಿಟ್ಟು, ದುಃಖ ತಡೆಯಲಾರದೆ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತಳು. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅವಳ ನಡುವನ್ನು ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಸುತ್ತಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಿಂದ ಅವಳ ತುರುಬನ್ನು ನೇವರಿ ಸುತ್ತಾ “ಹೀಗೆ ಹೆದರಿದರೆ ಅಗುತ್ತೀಯೇ ಸುಧಾ ; ನೀನೇ ನನ್ನನ್ನು ಹೆದರಿಸಿದರೆ ಏನು ಗತಿ ? ಹೇಳಿಲ್ವಿ, ಮುಳುಗೋನ್ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಿಂಡಿದ್ದಂಗೆ ಇರಬೇಕು ” ಎಂದ.

ಅಳುವಿನ ಮಧ್ಯೆ ಸುಧೆ “ಬೆಂಡಲ್ಲಾ--ನಾನು—ನಿಮಗೆ..... ಕಲ್ಲು ”

“ಛಿ ! ಛಿ ! ನೀನಿದೀಯಾ ಎಂತ ನನಗೆ ಜೀವ ಇದೆ.” ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದ, ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ.

ದುಃಖ ಶಮನವಾದ ಮೇಲೆ ಸುಧೆ ಮುಖವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆತ್ತಿ, ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯ ಹೆಗಲುಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನೆರಡು ಹಸ್ತಗಳನ್ನೂ ಲಘುವಾಗಿ ಇಟ್ಟು “ಕೆಲಸ ಸಿಗಲೇ ಇಲ್ವಿ” ಎಂದಳು.

“ಕೆಲಸಾನೂ ಇಲ್ಲಾ, ಬೋಗಸೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಬೋಗಸೇನೇ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ.”

“ಮುಂದೇನು ಗತಿ !”

* “ಇವೊತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೀನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಸಿಗಬಹುದು.”

ಸುಧೆ ತನ್ನ ಕತ್ತನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು, ತಲೆಯನ್ನು ಕೊಂಚ ಓರೆಮಾಡಿ, ಅರಳಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯ ಮುಖ ವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಳು. ಈಚೆಗೆ ಸುಧೆಗೆ ಆ ಮುಖವನ್ನು ಎಷ್ಟು ನೋಡಿದರೂ ತೃಪ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲಿನ ಸುಖಕಾಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಈಗ ಅವಳಿಗೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಈಚೆಗಂತೂ ಅವನು ಬೊಂಬಾಯಿ ನಗರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಾಡಿ, ಬೆಂದು ಬಳಲಿ ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಖಿನ್ನನಾಗಿ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅವಳು ಹೃದಯ ಕರಗಿ ಪ್ರೇಮ

ನೂರ್ಮಡಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿದ್ದ ಆ ಕಷ್ಟಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹಾಗೇ ಕುಳಿತು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು, ಗಾಢಪ್ರೇಮದಿಂದ ಮಾತಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇಲ್ಲದೆ ವ್ಯವಯಗಳು ಒಂದಾಗಿ, ಆ ಪ್ರೇಮದ ಅದ್ಭುತ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಲು ಕಾಲವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮುಗ್ದವಾಗಿ ಚಲಿಸದೆ ನಿಂತಿರುವಂತಿತ್ತು.

ಎಂದಿನಂತೆ ಆಸೆಯಿಟ್ಟು ನಾಳೆ ಏನಾದರೂ ಆದೀತೆಂದು ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತರು. ಊಟಮಾಡುವಾಗ ಸುಧೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಿಲ್ಲದೆ ಮೌನವಾಗಿ ಏನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ “ಏನು ಸುಧಾ, ಬಹಳ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೀ” ಎಂದ.

ಸುಧೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೇಳಿದಳು - ಹಾಡಿದಳು ; ಮುಳುಗೋ ಬಿನ್ನಿಗೆ ಬಿಂಡಿದ್ದಂಗಿ.”

“ಏನು ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತಿರೋ ಹಾಗಿದೆಯಲ್ಲ” ಎಂದು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಹೇಳಿದ. ಸುಧೆಯು ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮೂರುವರೆ ಗಂಟೆಗೆ ಎಂದಿನಂತೆ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಕೆಲಸದ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟ—ಹೋಗುವಾಗ ತನ್ನ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಹಳೆಯ ಕಾಗದಗಳ ಕಟ್ಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ.

* * * *

ಸಾಯಂಕಾಲ ಎಂಟು ಗಂಟೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದಾಗ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಸುಧೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಂತಸದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ. ಸುಧೆ ಜಿಂಕೆಯಂತೆ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಬಳಿಗೆ ಚಿಮ್ಮಿ ಬಂದು “ನಾನು ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳ್ತೇನೆ. ಸಿಟ್ಟುಮಾಡಿಕೋ ಬಾರದು” ಎಂದಳು.

“ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನಾನು ಎಂದು ಕೋಪ ಮಾಡಿದೇನೆ ? ಇವತ್ತು ಹೀಗೆ ಕೇಳೋಕೆ.”

* “ನನ್ನಾಣೆ”

“ಹೂಂ. ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಅಣೆ.”

“ಅಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಆಣೆ ಇಡಬೇಕು.”

“ಆಗಲಿ, ನಿನ್ನಾಣೆ.”

“ಇವತ್ತು ಮುಘ್ಯಾನ್ಹ, ನೀವು ಹೋದಮೇಲೆ ಆ ಕಡೆ ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅವರು ಪೂನಾ ಕಡೆಯವರು. ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಕಲಿಯಬೇಕಂತೆ. ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರರ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಹಿರೇ ಮಗಳಿಗೂ ಪಿಟೀಲು, ವೀಣೆ, ಸಂಗೀತ ಎಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ ಕೊಡಬೇಕಂತೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎಂಟು ಗಂಟೆಯಿಂದ ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ. ತಿಂಗಳಿಗೆ ನಲ್ವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಹೇಳಿಕೊಡೋದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡು ಬಂದೆ.”

‘ಛಿ! ಛಿ! ನೀನು ದುಡಿಯಬೇಕೆ ನನಗೋಸ್ಕರ?’

ಸುಧೆ ನಸುನಕ್ಕು ಹೇಳಿದಳು “ಮುಳುಗೋ ಬಿನ್ನಿಗೆ ಬಿಂಡೆದ್ದಂಗಿ....”

ಮರುದಿನವೂ ಒಂದು ಗಂಟೆಗೆ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದಾಗ ಸುಧೆ ಐದು ರೂಪಾಯಿನ ನೋಟನ್ನು ತೋರಿಸಿ “ಇವತ್ತು ‘ಸಾ ರೀ ಗಾ ಮಾ’ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿಸಿ ಬಂದೆ. ಮುಂಗಡ ಐದು ರೂಪಾಯಿ” ಎಂದಳು. ದೊಡ್ಡ ಸಾಹುಕಾರರು ಸಣ್ಣ ನೋಟುಗಳನ್ನು ಎಸೆಯುವ ತೀವಿಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಒಂದು ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ನೋಟನ್ನು ಸುಧೆಯ ಕಡೆಗೆ ಎಸೆಯುತ್ತಾ ‘ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಸುಧೆ ಹರ್ಷಭರಿತಳಾಗಿ ‘ಎಲ್ಲತ್ತು’ ಎಂದಳು. ‘ನಾನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಕಥೆಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ನಿನ್ನೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಟೈಮ್ಸ್ ಆಫೀಸಿನವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದೆ. ಸಂಪಾದಕರು ಅದನ್ನು ಓದಿ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂದರು. ಅವರ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಹನ್ನೊಂದರಿಂದ ಮುಘ್ಯಾನ್ಹ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ವರೆಗೆ, ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ವಾರಕ್ಕೊಂದು ಕಥೆ ಬರೆದು ಕೊಡಬೇಕು” ಎಂದನು.

ಸುಧೆಗೆ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲದ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಪಾರಾದೆವು ಎಂದುಕೊಂಡಳು.

ಅವರವರ ಹೊಸ ಕಲಾವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅವರವರು ಮರುದಿನದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೋಗಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

“ನೀನು ಪಿಟೀಲು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾರಿಸುತ್ತೀ? ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅದರಿಂದ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ” ಎಂದ ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ.

“ಹೌದು; ನಾನೂವೆ ನೀವು ಕಛಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೀತೀರಿ, ಅದರಿಂದ ದುಡ್ಡು ಸಂಪಾದಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ” —ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಳು ಸುಧಾ.

* * * *

ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ದಿನ ಕಳೆದವು. ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಇಬ್ಬರೂ ಮಲಗಿರುವಾಗ, “ನೀವು ನಮ್ಮ ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರ್‌ರರ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕು ಅಂದ್ರೆ. ಈಗ ಜಂಟಿ ಸ್ಟರ ಮುಗಿಸಿದೇನೆ. ನಾನು ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಡೋದನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದಾರೆ ಅವರು” ಎಂದಳು ಸುಧಾ.

ಅವಳ ಜಡೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಬೆರಳಿಗೆ ಸುತ್ತುತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ “ನೀನು ನನ್ನ ಸಂಪಾದಕರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಏನು ಹೇಳ್ತೀಯೋ, ನನ್ನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದಾರೆ. ನನ್ನ ಹಾಗೆ ಯಾರೂ ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ” ಎಂದ.

ಮರುದಿನಸ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಸಾಯಂಕಾಲ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದಾಗ ಸುಧೆ ಎಂದಿನಂತೆ ಅವನಿಗಾಗಿ ಇದಿರು ನಿಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಮುಲಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅವಳ ಬಳಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು “ಏಕೆ ಮಲಗಿದೀಯೆ? ಏನಾಗುತ್ತೆ” ಎಂದು ಅದರದಿಂದ ಕೇಳಿದ.

“ಅದೇನೂ ಇಲ್ಲಾ ಅಂದ್ರೆ. ಇವತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಾನು ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿರುವಾಗ ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರ್‌ರರ ಮನೆಗೆ ಅವರ ಊರಿನವರು ಯಾರೋ ಬಂದರು. ಅವರಿಗೆ ಕಾಫೀ ಮಾಡೋದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೋದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ನನಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡ್ತೀರಾ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಕಾಫೀ ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ. ಆ ಮರಳೋ ಸಾರು-ಹಾಳು ಅಲ್ಲ ನೀರು, ಕೈತಪ್ಪಿ

ನನ್ನ ಕೈಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಚೆಲ್ಲಿ, ಬೊಬ್ಬೆ ಬಂತು. ಅವರೇ ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ ಕಳುಹಿಲ್ಲಿದರು” ಎಂದು ಸುಧೆ ಕೈಚಾಚಿ ತೋರಿಸಿದಳು.

ಅಂಗೈಯನ್ನು ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೀಲೀಮಸಿ ಚೆಲ್ಲಿತ್ತು.

ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಆ ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನೆರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ನೋಡಿದ. ಮುಖ ನೀರವವಾಯಿತು. ಕಣ್ಣು ಅಲುಗಿಸದೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಆ ಕೈಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಕಲ್ಲುಬೊಂಬಿಯಂತೆ ಕುಳಿತ. ತರುವಾಯ ಸುಧೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಾ “ಸುಧಾ! ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎಂಟು ಗಂಟೆಗೆ ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಏನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ?” ಎಂದ.

“ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರರ ಮನೆಗೆ ಪಾಠಕ್ಕೆ.....

ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ತಲೆಯನ್ನಾಡಿಸಿ ನಸುನಕ್ಕ. ಸುಧೆಯ ಕಣ್ಣು ನೀರು ತುಂಬಿತು.

“ಹೌದು. ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರರು, ಕಥೆ, ಸಂಗೀತ ಎಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳು ನಾನು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದೆ. ನಾರಾಯಣ ಪ್ರಸಾದರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪೊತ್ತಿನ ಅಡಿಗೆ ಹೆಂಗಸು ಬೇಕು ಅಂತ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ನಾನು ಹೋಗಿ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡೆ. ಅಡಿಗೆ ಕೆಲಸ ಅಂತ ಹೇಳಿದರೆ, ನೀವು ಏನು ಅಂತೀರೋ ಏನೋ ಅಂತ ಸಂಗೀತದ ನೆವ ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಕಥೆ ಸುಳ್ಳು ಅದರೂ ನೀವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆಯುವುದು ಸುಳ್ಳು ಅಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಕಥೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಅಚ್ಚಾಯ್ತೆ?” ಎಂದಳು.

ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ: “ಕಥೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ಅಚ್ಚೂ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕಥೆ ಓದಿ ಸಂಪಾದಕರು ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಲೋಟಾ ಕಾಫಿ ಕಾಸ ಬಹುದು, ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾಳೆ” ಎಂದರು. ನಾನು ಅದನ್ನು ಅವರಿದುರಿಗೇ ಹರಿದು ಹಾಕಿ, ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೊರಟೆ. ನಿನಗೆ ಸಂಗೀತದ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಎಷ್ಟು ನಿಜವೋ ನನಗೆ ಕಥೆ ಬರೆವ ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೂ ಅಷ್ಟೇ ನಿಜ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೆಲಸ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ. ನಾರಾಯಣ ಪ್ರಸಾದರ

ಮನೆಗೆ ಐದನೇ ಅಂತಸ್ತು ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ ಅಂತ ಕೇಳಿದೆ. ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಕೆಲಸ ಖಾಲೀ ಇತ್ತು. ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ. ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಕೆಲಸ ಅಂತ ಹೇಳಿದರೆ ನಿನಗೆ ಮನಸ್ಸು ನೋಯುತ್ತೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಿ, ನಿನ್ನಹಾಗೆ ನಾನೂ ಒಂದು ಥೋಂಗು ಬಿಟ್ಟೆ. ಇವತ್ತು ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತ ಇರುವಾಗ ಕೆಳಗಡೆ ಅಡಿಗೆಯವಳು ಕೈಮೇಲೆ ಸಾರು ಚಿಲ್ಲಿಕೊಂಡಳು ಎಂದು ಪ್ರಸಾದರಿಗೆ ಯಾರೋ ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಒಳಗೆ ಬೀರೂನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿ ಹತ್ತಿ ಇದೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಿ ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಈ ಹಳದಿ ಬಟ್ಟೆಯ ನಾನೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದೆ. ಕತ್ತರಿಸುವಾಗ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಮಸಿಕುಡಿಕೆ ಚಿಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ಮಸಿ ಆಯ್ತು. ಅದೇ ಬಟ್ಟೆ ಇದು.”

ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯ ಮನೆ ಮುಂದೆ ನಿಂತವರು ಆ ಪ್ರೇಮದ ದಂಪತಿಗಳು ಒಂದೇ ಹೃದಯದಿಂದ ಒಂದೇ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಸಂತಸದಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದು ದನ್ನು ಕೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

“ಕಷ್ಟ ಸುಖ ಏನ್ ಬಂದ್ರೂನೆ

ನಿಗೆ ನಾನೆ ನಂಗೆ ನೀನೆ

ಮುಳುಗೋನ್ ಬೆನ್ನಿಂಗ್ ಬೆಂಡಿದ್ದಂಗೆ

ನಿಂಗ್ ನೆಪ್ಪಿರಲಿ ನಂಜಿ.”

—(ರತ್ನನ ಪದಗಳು)

ವಿಚಿತ್ರ ವ್ಯಥೆ

ನಾರೀಹೃದಯ ? !

*

*

*

ಚಂದಣ್ಣನ ಹೆಂಡತಿ ಗಂಗೆ ಎದುರುಮನೆ ಶಾಂತಪ್ಪನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ಶಾಂತಪ್ಪನ ಮಡದಿ ಸಿದ್ಧವ್ವ ಅವಳ ಗೆಳತಿ. ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಈ ತರ ಎದುರುಮನೆ ಓಡಾಟ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

“ಹ್ಯಾಗಿದೀನಿ ?”—ಗಂಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಸಿದ್ಧವ್ವನ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ತನ್ನ ಮುಖ ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಳು. ಬಲಗಣ್ಣಿನ ಕೆಳಗೆ, ಕೆನ್ನೆಯ ಕಡೆ, ಏಟು ನೀಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಬಾದಾಮಿ ಗಾತ್ರದ ಬೋರು ಬಂದಿತ್ತು. ಎಡಗೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿದ್ದ ಮೂರು ಬೆರಳಿನ ಗುರುತು ಇನ್ನೂ ಅ ; ಸಿರಲಿಲ್ಲ.

“ನನ್ನ ಗಂಡ ನನ್ನ ಬಡಿಯೋದಿಲ್ಲವ್ವ” ಸಿದ್ಧವ್ವ ಗಂಗೆಗೆ ನೋವಾಗಬಾರದೆಂದು ತನ್ನ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ಅಸುಗಿಸಿಕೊಂಡೇ ಹೇಳಿದಳು.

ಗಂಗೆ ಕಿಲಕಿಲ ನಕ್ಕಳು. “ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದಾವರ್ತಿ ಆದ್ರೂ ಹೊಡೆದೇ ಇರೋ ಗಂಡ ನನಗೆ ಬ್ಯಾಡವ್ವ. ಹೊಡೆತಿದ್ರೆ ನಿನ್ನ ಯೋಚನೆ ಅವ ನಿ ಗಿರುತ್ತೆ, ನೋಡು. ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ನನ್ನ ಗಂಡ ನನಗೆ ಇಕ್ಕಿದ್ದು ಪ್ರೀತಿ ಮದ್ದಲ್ಲ. ಈಗಲೂ ತಲೆ ದಿಮ್ ಅಂತಿದೆ. ಆದ್ರೇನಂತೆ. ಇಪ್ಪತ್ತಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ತಿಂಗಳು ಹ್ಯಾಗಿರ್ತಾನೇ ಅಂತೀಯಾ. ಅಂಥಾ ಗಂಡ ಸಿಗೋದು ಅಪರೂಪ ; ಹಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿಯ ಹೊಡೆತದ ಫಲ ಏನು ಗೊತ್ತೆ ? ಇವತ್ತು ಸಂಜೆಯೊಳಗೆ ಸೀರೆ ಬರ್ತದೆ, ನೋಡು. ಮೇಲೆ ಮೂರು ವಾರ ಸಿನಿಮಾ.”

“ನನ್ನ ಗಂಡ ಒರಟಲ್ಲವ್ವ, ಗುಣವಂತ. ಬೈಯೋದು ಸಹ ಇಲ್ಲ”— ಸಿದ್ಧವ್ವ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು.

“ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ಸಿದ್ಧಿ. ನನ್ನ ಕಂಡರೆ ನಿನಗೆ ಆಗಲೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿ ಅಲ್ವಿ? ಅದಕ್ಕೇ ನನ್ನ ಗಂಡನ್ನ ಹಾಗೆ ಮದಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರ್ತಿಯಾ. ಶಾಂತವುನಿಗೆ ಮೂವತ್ತೈದೇ ಮದುವೆ. ಅದ್ರೇನಂ ? ಮದಿದಗೊಡ್ಡೇ. ಕೈ ಎತ್ತಿ ಹೊಡೆಯೋಕೆ ಆಗೊಲ್ಲಾ ಅನ್ನ. ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದ್ರೆ, ಕೂತುಬಿದ್ದಾನೆ ನೋಡು ಜಗಲಿಮೇಲೆ ಎಲೆಲಡಿಕೆ ಜಗೀತಾ ನಿಜ ಅಲ್ಲೇ?”

“ಕಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ಕೂತುಕೊಂಡು ಎಲಲಕೆ ಜಗೀತಾ ನೆ, ನಿಜ. ಆದ್ರೆ ಅವನ ಹುಚ್ಚಾಟಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಬಬ್ಬಿದೊಲ್ಲ - ಅದೂ ನಿಜ.”

ಸಿದ್ಧವ್ವನ ಮಾಲಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಗಂಗೆ ನಕ್ಕಳು. ಸಂತಸದ, ಹರ್ಷ ಪೂರಿತವಾದ ಅನಂದದ ನಗೆ. ಹೊಸ ಸಂಗಮದ ಗೆಜ್ಜೆ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಗೆ ತೋರಿಸುವಷ್ಟೇ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ, ಎಡಗೈ ಬಲದ ಸರಗನ್ನತ್ತಿ, ರೆಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಬಲವಾಗಿ ಜಿಗಟಿ ಕೆಂಪುಗನ್ನ ಕುರುಕನ್ನ ಗಂಗೆ ಸಿದ್ಧವ್ವನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು. ಗಂಗೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದ ನೋವಿನ ಸುಳಿವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತುಂಬಿದ ಪ್ರೇಮದ, ತುಳುಕುವ ನೆಮ್ಮದಿ ಮುದ್ರೆ ಇತ್ತು. ಅವಳ ಈ ಸಂತುಷ್ಟ ಸಿದ್ಧವ್ವನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಮಾಡದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಗಂಗೆಯ ಮಿತ್ರತ್ವಕ್ಕೆ ಕಳಂಕ ತಾರದ, ಗಂಗೆ ಆಗ ಅನ್ನದೂರಿಗೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಾಂಪತ್ಯ ಸೌಖ್ಯದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಿದ್ಧವ್ವನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾನ್ಸರ್ಯ ಉಂಟಾಯಿತು. ಪೆಟ್ಟು ತಿಂದೂ ಮುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಗಂಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆರ್ಥರ್ಯವೂ ಆಯಿತು. ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಆದ ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಅವಳು ತನ್ನ ಮುಖವಲ್ಲದೂ ಮಾಡಿಸಿದಳು. “ಹೊಡೆದರೆ ನಿನಗೆ ಪೆಟ್ಟಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ನೋವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ ?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು.

“ನೋವೆ ? ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲಿಂದ ನನ್ನ ಉರುಳಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಬುಡಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ನಿನಗೆ ಹೆಂಗಿರುತ್ತೆ, ನೋಡ ; ಗಂಡ ಪೆಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಹಾಗಾಗುತ್ತೆ ನಂಗೆ. ಆಕಾಸದ ನಕ್ಷತ್ರ ಎಲ್ಲ ಕೆಳಗೆ ಧಳಿರಂತ ಉರುಳಿಕೊಂಡು ಬೀಳುತ್ತೆ. ಎಡಮುಷ್ಟಿ ಎಟು ಬಿದ್ದು ಒಂದು ರವಕೆ, ಹೋಟೆಲ್ ತಿಂಡಿ. ಬಲಮುಷ್ಟಿ ಎಟು ಬಿದ್ದು ಒಂದು ಸೀರೆ, ಮೇಲೆ ಸಿನಿಮಾ.”

ಸಿದ್ಧವ್ವನಿಗೆ ಚಂದಣ್ಣನ ಮೇಲಿದ್ದ ತಿರಸ್ಕಾರ ಹೋಯಿತು. ಜತೆಗೆ ಪೆಟ್ಟಿನ ಸುಳಿವಿಲ್ಲದ ತಮ್ಮ ಧಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೆವ್ವೇರೂ ಮಾಡುವಾಯಿತು. ಕುಲಾಕುಲದಿಂದ “ನಿನ್ನ ಯಾಕೆ ಬಡೀತಾನೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಯಾಕೆ? ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ? ನಿನಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು! ಶಾಂತವ್ವ ಕುಡಿಯೋನಲ್ಲ ಯಾಕೆ ಹೇ? ಅಂತೆ ಅಂದ್ರೆ, ಸಂಬಳ ತೋಗೊಂಡ ದಿನ ಭರ್ತಿ ಆಗಿ ಬರ್ರಾನೆ, ಅದಕ್ಕೆ.”

“ಅದರೆ ನಿನ್ನ ಹೊಡೆಯೋಕೆ ಕಾರಣ?”

“ಕಾರಣಾ? ಕಾರಣ ಯಾಕೆ ಬೇಕು ಅದಕ್ಕೆ. ನನ್ನ ಲಗ್ನ ಆಗಿಲ್ಲ? ನನ್ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಸೋಲ್ಲ? ಇನ್ನೂ ರನ್ನೂ ದ್ರೂ ಹೊಡೀಲಿ, ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡ್ತೀ ನೇನು? ಒಂದು ಸಲ ಮುದ್ದೆ ಬಹಳ ಬಿಸಿ ಆಯ್ತು ಅಂತ ಹೊಡೀತಾನೆ. ಒಂದು ಸಲ ಕೆಟಕಿ ತಂಬಿ ಸೊಟ್ಟೆ ಯಾಕೆ ಇದೆ ಅಂತ ಹೊಡೀತಾನೆ. ಇಂಥಾದ್ದೇ ಕಾರಣ ಬೇಕು ಅಂತ ಒದ್ದಾಡೋಲ್ಲ. ಸಂಬಳ ಬರೋ ದಿವಸ, ಅವನು ರಾತ್ರಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವನ ಕೈಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸಾಮಾನು ಯಾವುದೂ ಸಿಗದಂತೆ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿರ್ತೀನಿ. ಇಲ್ಲೇ ಹೋದ್ರೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಉಳೀ ಬೇಕಲ್ಲ. ನನಗೆ ಏನೇನು ಬೇಕೋ ಅದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹೊಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಡ್ತೀನಿ. ಮೂರನೇ ಸಿರೆ ಅಂಜಿ ಹೋದ್ರೇನೆ ಅಂತ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಂದ ಹೇಳ್ತಿದ್ದೆ, ನೋಡು; ತರಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ನಿನ್ನ ಜಾಸ್ತಿ ಪೆಟ್ಟು ಗೋತನಕ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ. ನೋಡಿರು, ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗ ಇವತ್ತು ಸಿರೆ ತರ್ತಾನೆ.” ಗಂಗೆ ಹಿಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಸಿದ್ಧವ್ವ ಯೋಚನೆಯ ತೊಡಕಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದಳು. “ನಿಜ ಗಂಗಿ. ನನ್ನ ಗಂಡ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯೋದೇ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದಾಗ ಕೆಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಳು. ಎಲಡಿಕೆ ಜಗಿಯೋಮೊಂಥೇ ಅವನ ಕೆಲಸ. ನನ್ನನ್ನು ಒಂದು ದಿವಸ ಸಿನಿಮಾಕ್ಕೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿಲ್ಲ; ಹೊಡದರೆ ತಾನೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗೋಕೆ! ಹೋಟಲ್ ತಿಂಡಿ ವಸನೇನೆ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಒಳಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಗೊಣಗುಟ್ಟಿದಳು.

“ಅಯ್ಯೋ ಸಿದ್ಧಿ! ನಿನ್ನ ಕಂಪ್ರೆ ನನಗೆ ಅಯ್ಯೋ ಅನಿಸುತ್ತೆ

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ಗಂಡನಂಥ ಗಂಡ ಸಿಗ್ತಾನೇನೆ? ಅವನಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಇದ್ದೆ ಜಗಳ ಯಾಕೆ ಆಗುತ್ತೆ? ಜಗಳ ಮಾಡೋ ಹೆಂಡತೀರಿಗೆಲ್ಲಾ, ಗಂಡಂದಿರು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಬಡಿದು, ಆಮೇಲೆ ಜಾಸ್ತಿ ಪ್ರೀತಿಮಾಡಿ ಸಿನಿಮಾ, ತಿಂಡಿ, ಬಟ್ಟೆ, ಹೀಗೇನಾದ್ರೂ ಮಾಡ್ತೆ ಜಗಳಾಸೇ ಇರೋದಿಲ್ಲ.” — ಇದು ಗಂಗೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ.

ಸಿದ್ಧವ್ವ ನಿಟ್ಟುಸುರುಬಿಟ್ಟಳು. ಅವಳಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರ ವ್ಯಥೆಯಾಯಿತು.

“ಗಂಗೀ! ಏ ಗಂಗೀ!” ಎದುರುಮನೆಯಿಂದ ಚಂದಣ್ಣನ ನಿರ್ಮಲ ಕಂಠ ಕೇಳಿಸಿತು. ಜಿಂಕೆಯಂತೆ ಓಡಿದಳು ಗಂಗೆ ಸಿದ್ಧವ್ವ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಬಂದು ನಿಂತು ನೋಡಿದಳು. ಚಂದಣ್ಣನ ಕೈಲಿ ಎರಡು ಗಂಟುಗಳಿದ್ದವು. “ಹೊಸ ಸೀರೆ ತಂದಿದ್ದೇನೆ ನೋಡು. ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟದಾಗಿ ಎನ್ನೆತ್ತೆ ಗೊತ್ತೆ? ಲಾಡು ಉಂಡೆ, ಬೋಂಡ. ಸಿನಿಮಾಕ್ಕೆ ಬರ್ತೀಯಾ, ಪಸಂದಾಗಿದಂತೆ - ಲವ ಕುಸ” ಎಂದು ಚಂದಣ್ಣ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಟುಗಳ ತೆರವನ್ನು ಸಿದ್ಧವ್ವ ಕೇಳಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಿಟ್ಟುಸುರುಬಿಟ್ಟಳು.

ಗಂಗೆ ಚಂದಣ್ಣ ಇಬ್ಬರೂ ತಿಂಡಿ ತಿಂದು, ಸಿನಿಮಾಕ್ಕೆ ಹೋದದ್ದನ್ನು ಸಿದ್ಧವ್ವ ಗಮನಿಸಿದಳು. ಅವರು ಹೋದೊಡನೆ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಅತ್ತುಬಿಟ್ಟಳು, ನಿಜ. ಚಂದಣ್ಣ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ; ತುಂಬಿತು; ಗಂಗೆಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅದರ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ದಾಂಪತ್ಯ ಸೌಖ್ಯವೂ ಒಂದು ಮೆಟ್ಟಿಲು ಮೇಲೇರಿತ್ತು. ಗಂಗೆಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೊಡೆತದ ತಗ್ಗಿದ್ದರೂ ಪ್ರೇಮದ ದಿಣ್ಣೆ ಇತ್ತು. ಶಾಂತಸ್ವ ಹೆಸರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಶಾಂತಸ್ವಭಾವದವನು, ಸಾಧುಮನುಷ್ಯ. ಸಿದ್ಧವ್ವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸದೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳೇ ಅವನ ಸರ್ವಸ್ವ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇವರಿಬ್ಬರ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಳಿತವೂ ಇಲ್ಲ, ದಿಣ್ಣೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಸಿದ್ಧವ್ವ ಅತ್ತಳು. ಅವಳದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಅಳು. ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಅಳು. ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಅಳು. ದಾಂಪತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧವಾಗಿ ನೋಂದ ಸತಿಯರ ವ್ಯಥೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಸೇರದೇ ಇದ್ದ ವಿಚಿತ್ರ ವ್ಯಥೆಗಾಗಿ ಅತ್ತಳು. ಶಾಂತಸ್ವನು ಎಂದೂ ತನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ, ಅನಂತರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ

ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ ತೋರ್ಪಡಿಸಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅತ್ತಳು. ತಗ್ಗು ದಿಣ್ಣೆಗಳಿಲ್ಲದ, ವೈವಿಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಅವರ ಜೀವನ ಅವಳಿಗೆ ಇಂದು ಜುಗುಪ್ಸೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಇದುವರೆಗೂ ಸುಷುಪ್ತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಳ ರಾಗಾಭಿಲಾಷೆ ಇಂದು ಅವಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚತ್ತಿತು.

ಸಂಜೆ ಏಳು ಗಂಟೆಗೆ ಶಾಂತಪ್ಪ ಬಂದು ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ತಟ್ಟಿಹಾಕಿಕೊಂಡು ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತ.

“ಸಾರು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೇ?” ಎಂದು ಸಿದ್ಧವ್ವ ಕೇಳಿದಳು. “ಆ— ಓಹೋ! ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಶಾಂತಪ್ಪ ಹೇಳಿದ. ಸಿದ್ಧವ್ವ ಆ ರಾತ್ರಿ ಸಾರನ್ನು ಬೇಕೆಂದು ಕೆಡಿಸಿದ್ದಳು. ಮುದ್ದೆಯನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಬೇಯಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಂತಪ್ಪ ಏನೂ ಸಿಟ್ಟುಮಾಡದೆ ಊಟಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಎಲಡಿಕೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಸಿದ್ಧವ್ವನಿಗೆ ಜುಗುಪ್ಸೆ ಅಧಿಕವಾಯಿತು.

ಮರುದಿವಸ ಭಾನುವಾರ. ಶಾಂತಪ್ಪ ಚಂದಣ್ಣ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ರಜಾ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸಿದ್ಧವ್ವ ಗಂಗವ್ವನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಚಂದಣ್ಣ ತಂದಿದ್ದ ಸುವಾಸನೆ ವ್ಯಾಸಿಲೇನನ್ನು ಗಾಯಗಳಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಗಂಗವ್ವ ಸುವಾಸನೆಯಾಗಿದ್ದಳು; ಮಲ್ಲಿಗೆಹೂವು ಮುಡಿದು ಪರಿಮಳ ಬೀರುತ್ತಿದ್ದಳು; ಹೊಸ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು ನಗುವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಚಂದಣ್ಣ ಅವಳನ್ನು ಲಾಲ್ ಬಾಗಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿದ್ದ. ಸಿದ್ಧವ್ವನ ವ್ಯಥೆ ದಾರುಣವಾಯ್ತು. ಚಂದಣ್ಣ ಹೊಡೆದ ಏಟುಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಗೆ ಇಷ್ಟು ಸೌಖ್ಯ ವಿರುವುದೆಂದು ಅವಳು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಗಂಡನೂ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ತನಗೂ ಫಟೇರನೆ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಹೊಡೆಯಬಾರದೆ ಎಂದು ಬಂಜೆಯು ಮಗುವನ್ನು ಹೆಂಬಲಿಸುವಂತೆ ಸಿದ್ಧವ್ವ ಶಾಂತಪ್ಪನ ಮುಷ್ಟಿಪ್ರಹಾರಕ್ಕೆ ಹಂಬಲಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳಿಗೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಉಪಾಯವೊಂದು ಹೊಳೆದು ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ದೂರದ ಸೌಖ್ಯದ ಕನಸಿನ ಕುರುಕೂ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ತನ್ನ ಗಂಡ ಹೊಡೆದ ಘಾಯದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ತಾನೂ ಗಂಗವ್ವನಿಗೆ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ತೋರಿಸುವೆನೆಂದುಕೊಂಡಳು.

ಆ ಭಾನುವಾರ ಚಂದಣ್ಣ ಗಂಗವ್ವ ಅಂಗೆಗೆ ಒಳಿಪ ಸೌಖ್ಯದ ದಿನವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ಶಾಂತವ್ಯ ಸಿದ್ಧವ್ಯ ಅನುಗಮ, ಪ್ರತಿಭಟನೆಯೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಇವರ ಸಂಸಾರ ಅಂದೂ ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ನಿರ್ವಹಿಸಾದ, ಏನೊಂದೂ ಅಲೆಯೇ ಇಲ್ಲದ ಕೋಳಂತಿತ್ತು. ಆ ದಿವಸ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಶಾಂತವ್ಯ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಡ್ಡಾಡಿಕೊಂಡು ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ಹರಿದಿದ್ದ ತನ್ನ ಅಂಗಳನ್ನು ಮೊಲಿನುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಶಾಂತವಾದ ಅವನ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗಂಡು ಅದಂಬರವಾಗಲಿ ಹೆಲಾಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ; ದೈವವೂ ಇಲ್ಲ, ರಾಗವೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಏನೊಂದೂ ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ಸಿದ್ಧವ್ಯದವನಾಗುತ್ತೇ ಎನಿಸಿತು. ಆದರಲ್ಲಿ ನಿಜವೂ ಹೋಟೆಲ್ ಏನಾದ, ಈ ದಿವಸದ ಮನಸ್ಸು ಸುಖಯುಕ್ತವಿಲ್ಲ. ಸಿದ್ಧವ್ಯ ಒಳಗಡೆ ಕೆಲಸವಾದುತ್ತಾ ಬಳಿ ನಮ್ಮ ವಾದ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಅವುಗಳ ನಾದವನ್ನು ಅಲೈಸುತ್ತಾ ಎಲೆವರೆಗೆ ಕೈಹಚ್ಚಿದನಂತೆ ಅದೇ ಅವನ ಸ್ವರ್ಗ. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ವಿರಾಮಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮನಸ್ಸು ಹೊರಹೊಮ್ಮದೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮದೆ ಇರುವಂತೆ ಸಿದ್ಧವ್ಯ ಇದೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಅವನ ಮನದಲ್ಲಿ ಗಂಗವ್ವನ ವಾದದಲ್ಲಿ ಸುಖಯುಕ್ತವೆ ಸಿದ್ಧವ್ಯ ಹೊರಹೊಮ್ಮಲು ಸುಖಯುಕ್ತವಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಶಾಂತವ್ಯ ಕೂಡಲೇ ಇದುವರೊಡನೆ ಒಂದಿರಲು ಮಾತಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕೂಡುತ್ತಾ ತನ್ನ ಮನ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಕೈಹಚ್ಚಿದಳೆಂದರೆ ಅವನು ಶಾಂತವ್ಯನ ತಿಳಿ, ಅವನು ಅವಳ ಸ್ವರ್ಗ. ಆದರೆ ಈ ದಿವಸ ಸಿದ್ಧವ್ಯನ ಸ್ವರವು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ ಗಂಗೆಯ ಅತಿಶಯ ಸೌಖ್ಯದ ಮಾತ್ರ ಯಾವೂ ಮುಚ್ಚಿಹಾಕುವಂತೆ ಅವಳ ಶಾಂತವ್ಯ ಕಾಣಿಸಿದ್ದಿತ್ತು. ಗಂಡನಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಬೆಳಗಿ, ಸಿದ್ಧವ್ಯನ ಹೆಂಡತಿಯಾದಳಿವಳು. ಶಾಂತವ್ಯ ಭೀಮಪ್ರರೂಪನಾಗಿ ಎದ್ದುಬಂದು ಗುಡಬಾರದೇ? ಹೊಡೆಯಬಾರದೇ? ತಾನು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲವೇ? ಸದ್ದವೇ ಅವನಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರೇಮವಿಲ್ಲವೇ? ಈ ಬಗೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಭಿತ್ತಭಿತ್ತವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದವು. ಅವಳು ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಲಾಲ್‌ಬಾಗಿನಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿಬಂದು ಎನೋದಕೇಳಿಯಿಲ್ಲದ್ದು ಚಂದಣ್ಣ ಗಂಗವ್ವರ ನಗುವಿನ ಅಲೆಗಳು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಸಿದ್ಧವ್ಯನನ್ನು ತಾಳ್ಮೆಗೊಳಿಸಿದವು.

ಇದ್ದ ಕೆದ್ದ ಹಾಗೆ ಅವಳು ಶಾಂತಪ್ಪನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು “ಎನು ಮಾಡ್ತಿ ದ್ದೀಯಾ? ರಜಾದಿವಸ ಸ್ವಲ್ಪ ಮನೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರಬಾರದೇನೂ, ಗೂಬೆ ಕೂತ ಹಾಗೆ ಕೂತಿರುವುದರ ಬದಲು” ಎಂದಳು. ಲಕಸ್ಮಾತ್ ಬದಲಾಯಿ ಸಿದ ಅವಳ ಜರ್ಯೆಗೆ ಶಾಂತಪ್ಪ ಅಶ್ವರ್ಯಗೊಂಡರೂ ಏನೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಸಿದ್ಧವ್ವ ಹೆಚ್ಚು ಕೋಪ ಗೊಂಡು ಅವನು ಹೊಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತೊಸೆದು “ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸೀರೆ ನೆನಸಿಟ್ಟಿದ್ದೀನಿ, ಒಗಿ ಮೋಗು” ಎಂದು ಬೆಪ್ಪಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಶಾಂತಪ್ಪನ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಘಟೀರೆಂದು ಹೊಡೆದಳು. ಶಾಂತಪ್ಪ ಭಂಗನೆ ಎದ್ದು ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಸಿದ್ಧವ್ವ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಸಲ್ಲುವದೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಆನಂದಿ ಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸಲೋಸುಗ ಶಾಂತಪ್ಪನ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಏಟು ಬಿಗಿಮ, ಮುಂದಿನ ಕ್ಷಣ ಬರಲಿರುವ ವಿಚಿತ್ರಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಶಾಂತಪ್ಪನ ಕೈಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕುವಂತೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು, ಆನಂದದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿ ನಿಂತಳು.

ಎವರುಮನೆ ಚಂದಣ್ಣ ಗಂಗವ್ವನಿಗೆ “ಗಂಗಿ! ಶಾಂತವ್ವ ಸಿದ್ಧವ್ವ ನಮ್ಮನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತಾ ಒತ್ತಿದಾರೆ ಕೇಳು ಜಗಳ ಆಡೋದು. ಸಿದ್ಧವ್ವ ಇಷ್ಟು ಬಾಯಿ ಮಾಡಿದ್ದು ನಾನು ಎಂದೂ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ” ಎಂದ.

ಗಂಗವ್ವ ಆತುರದಿಂದ “ಹೌದು. ನಾನು ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರ್ದೀನಿ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತು, ಸಿದ್ಧವ್ವ ಯಾಕೆ ಜಗಳ ಕಾಯ್ದಾಳೆ ಅಂತ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಿದ್ಧವ್ವನೆಡೆಗೆ ಓಡಿಬಂದಳು.

ಸಿದ್ಧವ್ವ ಮನೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಶಾಂತಪ್ಪ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಗಂಗಿ ಮೆಲ್ಲನೆ “ಸಿದ್ಧಿ! ಹೊಡೆದನೆ? ಹೊಡೆದನೆ?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು. ಸಿದ್ಧವ್ವ ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಾ ಮೆಲ್ಲನೆ “ಗಂಗಿ, ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳಬೇಡವ್ವಾ— ಯಾರಿಗೂ. ಶಿವಾ ಶಿವಾ— ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೋಗಿ—ಹಿತ್ತಲ ಕಡೆ—ಸೀರೆ— ಶಿವಾ ಶಿವಾ— ನನ್ನ ಸೀರೇ— ಒಗಿತಾ ಇದಾನೆ” ಎಂದಳು.

ತಂತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ

ಗೋಧಿ ರವೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಬಗೆಯ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಬರುತ್ತದೆಯೋ ರಾಮನ ಕಳ್ಳತನದ ವಿಧಾನಗಳೂ—ಅವನು ಕಸಬು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ—ಅಷ್ಟು ಬಗೆಯಂತೆ. ಅವೆಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಅವನು ಹಕ್ಕೀಮನಾಗಿ ನಡೆಸಿದ್ದು ಬಲು ಸೊಗಸು, ಮನೋರಂಜಕವಾದ್ದು.

“ನೋಡಿ....” ಅವನೇ ನನಗೆ ಹೇಳಿದ :

‘ಆಗ ನಾನು ಪರ್ಶಿಯಾ ದೇಶದಿಂದ ಬಂದು, ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಪದ್ಧತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಯೋಗ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ, ಹಿಂದೂ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಂತೆಯೇ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಕ್ಕೀಮ್ ಸಾಹೇಬ್ ಅಲ್ಲೇಖಾನ್ ಆಗಿದ್ದ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆಗ ಒಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮೂಲಿಕೆ ಇತ್ತು. ಈಗ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈಜಿಪ್ಟ್ ದೇಶದ ರಾಣಿ, ತನ್ನ ಗಂಡನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಹೋಗಿದ್ದಾಗ, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಆಕಸ್ಮಾತ್ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದಳು; ಆ ಮೂಲಿಕೆ ನನಗೆ ವಂಶಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಹಸ್ತಗತವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಮೂಲಿಕೆಯಿಂದ ನಾನು ಕಷಾಯ ತಯಾರುಮಾಡಿ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾಲ್ಕಾರು ಊರು ಸುತ್ತಿ, ಕಡೆಗೆ ಹಂಪಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದೆ.

ಹಿಂದಿನ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಐದಾರು ರೂಪಾಯಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ರಾಣೀಬೆನ್ನೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಗಾಜಿನ ಸೀಶೆಗಳನ್ನೂ, ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಔಷಧಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಅಚ್ಚುಮಾಡಿದ

ಕೆಲವು ಚೀಟಿಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೆ. ಹಂಪಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅರ್ಧ ಮೂರು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಭತ್ತದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಕೊಳೆಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಸ್ವಾಮ್ಯರು, ತಮಗೆ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಮನೆ ಒಂದೂ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ನೆಪದಿಂದ, ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಇದ್ದರಂತೆ! ಒಂದು ಕೊಡ ನೀರನ್ನು ತಂದು ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಸೀತೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ಅವನ್ನು ಸಾಲಾಗಿಟ್ಟು

ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಈಜಿಪ್ಟ್ ದೇಶದ
ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಣಿ ಕಂಡುಹಿಡಿದ
ಅತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ
ಜೀವನ್ಮೂಲಿಕಾ
ಔಷಧಿ.

ಎಂಟಾಣಿ ಮಾತ್ರ !

ಎಂದು ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಸಿದೆ. ದುಡ್ಡಿನ ಅಭಾವ ದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಬೇಜಾರಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಜೀವ ಹಿಟ್ಟರನ ಸೈನಿಕರಂತೆ ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ಸೀತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಹುರುಪುಗೊಂಡಿತು.

ತಮಾಷೆ ? ಮೋಸ ? ಭಿ !! ನಾನು ಬರೀ ನೀರನ್ನು ಮಾರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಂಟಾಣಿ ಹಸಿಶುಂಠಿ, ಎಂಟಾಣಿ ಮೆಣಸು ಅರೆದು ಅದರ ಜತೆಗೆ ಹಾಕಿದ್ದೆ. ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಪೂರ್ತಿ ಮೋಸಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನೇನೂ ನಾನು ಇಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ಕೇಳಿ ! ನಾನು ಒಂದು ಸಲ ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಆ ಸೀತೆ ಮಾರಿದ ಮೇಲೆ, ಅದೇ ವೇಷದಿಂದ ಅದೇ ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ವಾದರೂ 'ಜೀವನ್ಮೂಲಿಕಾ ಔಷಧಿ'ಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಳೆಯ ಗಿರಾಕಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೇನೆ.

ಆ ರಾತ್ರಿ ಸೀತೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಭರ್ತಿಮಾಡಿ ಮರುದಿವಸ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದೆ. ಯಾವ ಊರಿ ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಖಾಯಿಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಖಾಯಿಲೆಗೆ ನನ್ನ 'ಜೀವನ್ಮೂಲಿಕಾ ಔಷಧಿ'ಯೇ ಗೊತ್ತಾದ ಮದ್ದು. ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ

ಒಂದೆರಡು ಗಂಟೆ ಕಾಲ ನನ್ನ ಔಷಧಿಯ ಮಹತ್ತ್ವದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಗಂಟೆಲು ಹರಿದುಕೊಂಡಮೇಲೆ ಒಂದೆರಡು ಸೀತೆ ನೂರಿದವು. ಅಮೇಲೆ ಪ್ರಾರಂಭ : ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಒಂದು ಸೀತೆ ಕೇಳುವವನೇ. ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಸೀತೆ ಮಾರಿದ್ದೆ ; ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ನನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಯಾರೋ ಭಾರವಾಗಿ ಕೈ ಇಟ್ಟರು. ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಲು ನಾನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಬೇಕಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ; ಅದು ನನಗೆ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಜೇಬಿನಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದು, ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡುವೆಯೆ, ಅವನ್ನು ಆ ಹಸ್ತದೊಳಗೆ ತೂರಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಭಜವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ತೋಳು ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿಯಿತು. ಅನಂತರ ನಾನು ಹಿಂದಿರುಗಿ 'ಎನು ದಫೇದಾರರೆ?' ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ - ಇದು ಮುಖ್ಯ - ಆ ಎರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಮಾಚಾರವೇ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ! 'ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಅಪ್ಪನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯಾರೂ ಔಷಧಿ ಮಾರಕೂಡದು ; ವೈದ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಕೂಡದು' ಎಂದು ಸ್ಥಳದ ಕಾನೂನನ್ನು ದಫೇದಾರರು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದರು.

'ಇದು ಊರೇ ? ಸರಿಸರಿ, ನಾನು ಇದು ಹಳ್ಳಿ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದೆ. ಪರವಾ ಇಲ್ಲ, ನಾಳೆ ನಾಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ಅಷ್ಟರವರೆಗೆ ಮಾಫ್ ಮಾಡಬೇಕು' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ.

'ಇನ್ನೆರಡು ದಿವಸ ವಾಯಿದೆ ಕೊಟ್ಟೇನೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಊರು ಬಿಡಬೇಕು' ಎಂದು ದಫೇದಾರರು ನನಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದರು. ನಾನು ಕಣ್ಣು ಮಿಟಕಿಸಿ ಸಲಾಂ ಹೇಳಿ, ಭತ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದೆ.

ಮರುದಿವಸ ಅಲ್ಲಿಯ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯಲು ಹೋದೆ. ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡತಕ್ಕವರು. ಅವರು ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಔಷಧಿ ಯನ್ನು ಮಾರಕೂಡದಂತೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವರು ಯಾರಿಗೂ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಅದರ ಕಾರಣ ನನಗೆ ಅಮೇಲೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಅಳಿಯಂದಿರು ಮೂರೂವರೆ ವರ್ಷದಿಂದ ಅದೇ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಔಷಧಾ

ಲಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದ ರಂತೆ. ಆಧ್ಯಕ್ಷರು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದಲೂ, ಅವರು ಬರುವ ಹೊತ್ತುಗೊತ್ತು ಯಾವುದೂ ಇರಲಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಜೆಯವರೆಗೂ ಕುಳಿತು ಬಿಡೋಣವೆಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಎವರು ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಖಾದಿಟೋಪಿ ಇಬ್ಬು ಖಾದೀ ಅಂಗಿ ಜೆಲ್ಲಣ ತೊಟ್ಟು, ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಪುಟ್ಟ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಬಾವುಟ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವನೊಬ್ಬ, ಆಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ಬೀಡಿಯನ್ನೂ ಬೆಂಕಿ ಪಟ್ಟಣವನ್ನೂ ಇಸಕೊಂಡು ನಾನು ಅವನನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಗಮನಿಸಿ, ಅನಂತರ ಗುರುತು ಹಿಡಿದು - ಲೋ! ನೀನು ಗಿಡ್ಡಪ್ಪ ಅಲ್ಲೇನೋ? ಮಿಸೆ ಬೋಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟದೀಯಾ, ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಎಂಟು ವರ್ಷ ಆಯ್ತು, ಅಲ್ಲೇನೋ? ಆಗ ನಾವು ವೈಸೂನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲೇ? ಅರಸರ ಮನೆ 'ಉಂಗುರ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ನೆನಪನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿ. ಅವನು ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಡ. ನಾನು ಕನಿಕರಪಟ್ಟು 'ಗುರುತು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ ವೇನೋ? ನಾನು ರಾಮ ಕಣೋ! ಈಗ ಸದ್ಯ, ಹಕೀಂ ಅಲ್ಲಿಖಾನ್ ಆಗಿ ದೇನೆ' ಎಂದೆ. ಗಿಡ್ಡಪ್ಪನ ಮುಖ ಅರಳಿದ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಹೂವಾಯ್ತು. 'ರಾಮ, ನಿನ್ನ ಗುರುತೇ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ ನೋಡು. ಓಹೋ! ಈಗ ಹಕೀಮ್ ಆಗಿದೀಯಾ. ಹೇಗಿದೆ ಗ್ರಹಗತಿ?' ಎಂದ. ನಾನು ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ಪುರಾಣ ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿ 'ನಿನ್ನ ಆದ್ಯಷ್ಟು ಹೇಗೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅವನು 'ನಾನು ಈಗ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಕುಮಾರ್. ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ಗೋಹತ್ಯ ನಿವಾರಣಾಸಂಘದ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಖೆಗೆ ನಾನು ಸ್ವಯಂಸ್ಥಾಪನಾಧ್ಯಕ್ಷ. ಚಂದಾ ಎತ್ತುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಈಗ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿಂದ. ಹೊಟ್ಟೆಗೂ ಬಟ್ಟೆಗೂ ನಡೆಯುತ್ತಿ, ಅಷ್ಟೆ!' ಎಂದ.

ನನಗೆ ಒಬ್ಬ ಸರಿಯಾದ ವಾಲುಗಾರ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸದ್ಯ, ಗಿಡ್ಡಪ್ಪ ಸಿಕ್ಕಿದ! ಇಬ್ಬರೂ ಅಲ್ಲೇ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆವು.

ಮಾರನೆ ದಿವಸ ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬೀಡಿ ಸೇಡು ತಿದ್ದಿದೆ. ಆ ಊರಿನ ಮುನಿಸಿಪಾಲಟೆ ಆಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ರಂಗಶೆಟ್ಟರ ಆಳು

ಬಂದು 'ರಂಗಶೆಟ್ಟರಿಗೆ ಬಹಳ ಖಾಯಿಲೆ ಆಗಿದೆ, ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಔಷಧ ಕೊಡಬೇಕು, ಅವರೇ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದಾರೆ' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ.

'ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರು ಇದಾರಲ್ಲಾ, ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಔಷಧಿ ಬೇಕಾದರೆ—' ನಾನು ಬಿಗುಮಾನದಿಂದ ಹೇಳಿದೆ.

'ಹೆರೀಮು ಖಾನ್, ಈ ಊರಿನ ಡಾಕ್ಟರು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿದಾರೆ. ಹದಿನೈದು ದಿವಸವಾಯಿತು. ಇನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳು ಬರುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಖಾಯಿಲೆ ಬಹಳ ಜೋರಾಗಿದೆ. ಈಗ ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಔಷಧ ಕೊಡುವವರು ನೀವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನೀವು ಖಂಡಿತ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದಾರೆ' ಎಂದು ಆ ಆಳು ಹೇಳಿದ.

'ಭೂತದಯೆ, ಭೂತದಯೆ ಇದೆಯಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಖಾಯಿಲೆ ಬಿದ್ದು ನರಳುತ್ತಿರುವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇನೆ; ಔಷಧ ಕೊಡಲಿಕ್ಕಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ನನ್ನ ಕೈಚೀಲದಲ್ಲಿ ಸಾಲ್ಪಾರು 'ಜೀವನ್ಮೂಲಿಕಾ ಔಷಧಿ' ಸೀಶೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ.

ಆ ಊರಿನ ಮನೆಗಳೆಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮನೆಯೇ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದದ್ದು. ಇತರೇ ಬೀದಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಚರಂಡಿಗಳೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮನೆ ರಸ್ತೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಟಾರ್ ಹಾಕಿಸಿತ್ತು. ಎರಡು ಮೂರು ರಸ್ತೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ದೀಪವೂ ಕಾಣಬರದಿದ್ದರೂ, ಆ ರಸ್ತೆಗೆ ಮಾತ್ರ ನಾಲ್ಕು ದೀಪಗಳೂ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮನೆಗೆ ಆ ಕಡೆ ಈ ಕಡೆ ಎರಡು ದೀಪಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಆ ಊರಿನ 'ಜಾಡ ಮಾಲಿ'ಗಳೆಲ್ಲಾ ಅದೊಂದೇ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕಸ ಗುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರಂಗಶೆಟ್ಟರ ಕೋರಿ ತಿರುಗಿಸಿದ ಹುಲಿ-ಭೀಮ ಮಿಸೆ ಕುಡಿಯ 'ಹೊರತು, ಉಳಿದ ಅಂಗಾಂಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹೊದಿಕೆಯ ಒಳಗೆ ಹುದುಗಿದ್ದವು. ಉಸಿರಾಡಿದರೆ ಕಮ್ಮಾರನ ತಿದಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು ಮಲಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಎಮ್ಮೆಯನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ ಬಟ್ಟೆ ಹೊದಿಸಿದಂತಿತ್ತು. ಮಂಚದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಯುವಕನೊಬ್ಬ ಎಂಟು ಹತ್ತು ಚಪಾತಿಗಳಿದ್ದ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಎರಡು ಕೈಗಳಲ್ಲೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದ.

‘ಹರೀಮ್ ಸಾಬ್, ಬಹಳ ಸುಸ್ತು-ಸುಸ್ತಾಗಿದೇನೆ, ದಯವಿಟ್ಟು ಗುಣ ಮಾಡಿ’ ಎಂದು ರಂಗಶೆಟ್ಟರು ಮುಲುಗುತ್ತಾ ಕ್ಷೇಣಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು.

‘ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸಾಬ್, ನಾನು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡಿ ಕಲಿತ ಡಾಕ್ಟರಲ್ಲ; ಹರೀಮ್. ನಾನೇ ಸ್ವಂತ ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡಿದೇನೆ. ಯುನಾನಿ, ಹೋಮಿಯಾಪತಿ, ಆಲಿಯಾಪತಿ, ಗಜಪತಿ, ಪಶುಪತಿ, ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿ, ತಂತ್ರ ಶಕ್ತಿ-ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದೇನೆ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ನಾನು ಹರೀಮ್ ಎಂತ ಬರಲಿಲ್ಲ ಭೂತದಯೆಗಾಗಿ, ಖಾಯಿಲೆ ಮನುಷ್ಯನ ಮತನಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋಣ ಎಂದು ಬಂದೆ. ಆಪ್ತೆ! ಪಕ್ಕದ ಮನೆ ಯವನ ಹಾಗೆ ಬಂದಿದೇನೆ’ ಎಂದು.

‘ಸಂತೋಷ, ಬಹಳ ಸಂತೋಷ! ಹರೀಮ್ ಖಾನ್. ಈತ, ಈ ಯುವಕ, ನನ್ನ ಮೈದುನ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ. ನನ್ನ ಯಾತನೆ ಕಡಿಮೆಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ತಿಪ್ಪಲಾಫಗ ಹಾಕ್ತಾ ಇದಾನೆ, ಪಾಪ. . ನನಗೇನೋ ದಿನೇದಿನೇ ಬಾಧೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಇದೆ. ಹಾ-ಹಾಹಾ! ಬ. . ಹೊ ಹೋ! ಬಂ-ತೂ! ಸ. . ಸ. . ತ್ರೇ’ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಬೆಕ್ಕು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಜಗಳವಾಡುವಂತೆ ರಂಗಶೆಟ್ಟರು ಶಬ್ದಮಾಡಿದರು.

ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿತು. ‘ಲಾಗಾಹಾಕೆ ಖಾಯಿಲೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಗುಣಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇರಲಿ, ಎಷ್ಟು ದಿವಸದಿಂದ ಹೀಗಾಗಿದೆ?’ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ.

‘ನಿನ್ನೆ. . ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ. . ಯಿಂದ. ಓಹೋ! ತಿರುಗಿ ಬಂ. . ತ. . ಪ್ಪಾ’ ಎಂದು ಕೂಗಾಡಿ, ಅನಂತರ ‘ಔಷಧಿ ಕೊಡಿರಪ್ಪಾ’ ಎಂದು ಬೇಡಿ ಕೊಂಡರು ಶೆಟ್ಟರು.

‘ಶೆಟ್ಟಣ್ಣ ಪುಟ್ಟಿ, ಆ ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲು ಸ್ವಲ್ಪ ತೆಗೆ’ ಎಂದು ನಾನು ಆ ಯುವಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆ.

‘ಶೆಟ್ಟಣ್ಣ ಪುಟ್ಟಿಯಲ್ಲ, ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ. . ಏನು ಭಾವ, ಈ ಚಪಾತಿ ಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೋ’ ಎಂದು ಆ ಯುವಕ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದ.

ನಾನು ನನ್ನ ಕಿವಿಯನ್ನು ರಂಗಶಿಟ್ಟರ ಬಲಭುಜದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ನಾಲ್ಕಾರು ನಿಮಿಷ ಕೇಳಿ ಅನಂತರ 'ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪಿತ್ತರಸ ಅಧಿಕಾಧಿಕವಾಗಿ, ಜಠರಾಗ್ನಿ ಮಂದವಾಗಿ, ಶೀತೋಷ್ಣಗಳು ವಿಸ್ತರೀತವಾಗಿ, ಗುಲ್ಮಾದಿಗಳು ಬಲಭುಜದ ಕೆಳಗೆ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟ ವ್ಯಾಧಿ ಇದು' ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟೆ.

'ಇನ್ನೇನು ಗತಿ ಹರೀಮ್‌ಸಾಬ್? ಅದನ್ನು... ಆ... ಜುಲ್ಮಾಗ್ನಿಗಳನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿಬಿಡಿ. ಅದರ ಬಾಧೆ ತಡೆಯಲಾರೆ' ಎಂದು ರಂಗಶಿಟ್ಟರು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ನನ್ನ ಕೈಚೀಲವನ್ನು ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಾನು ಬಾಗಿಲ ಕಡೆ ಹೊರಟೆ.

'ಹರೀಮ್‌ಖಾನ್, ಹರೀಮ್‌ಖಾನ್, ನೀವು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತೀರಾ? ನನಗೆ ಔಷಧಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಹೋಗಬೇಡಿರಪ್ಪಾ, ನಿಮ್ಮ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ರಂಗಶಿಟ್ಟರು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಬೇಡಿಕೊಂಡರು.

'ದೇವದ ದಯೆ - ಅದೇ ನೀವು ಹೇಳಿದ ಆ ಭೂತದ್ದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾದರೂ ನಮ್ಮ ಭಾವನಿಗೆ ಔಷಧಿ ಕೊಡಿ, ಖಾಲೀ ಆನರ ಸಾಬರೆ!' ಎಂದು ಆ ಯುವಕನೂ ಹೇಳಿದ.

'ಅಲ್ಲೀಖಾನ್... ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಔಷಧಿಗಳಿಂದ ನಿಮಗೆ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಔಷಧಿಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿಬಿಟ್ಟಿದೆ ನಿಮ್ಮ ಜಾಡ್ಯ. ಆದರೆ ಔಷಧಿಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿ ಒಂದಿದೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ನಿಮಗೆ ಗುಣವಾಗಬೇಕು' ಎಂದೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು.

'ಏನು! ಏನದು?' ಎಂದು ರಂಗಶಿಟ್ಟರು ಆರ್ತನಾದವನ್ನೇ ಮಾಡಿದರು.

'ತಂತ್ರಶಕ್ತಿ. ರಕ್ತಮಾಂಸಾದಿಗಳಿಗೆ ಅತೀತವಾಗಿರುವ ದೈವೀ ತಂತ್ರಶಕ್ತಿ ಮನಶ್ಯಕ್ತಿ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಖಾಯಿಲೆ ಇಲ್ಲ, ನಾನು ರೋಗಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಮೊದಲು ಹಠಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ...' ಎಂದೆ.

‘ಏನು ಹಕ್ಕೀಮರೆ, ನೀವೇನು ವೈದ್ಯರೋ, ಮಾಯಗಾರರೋ?’ ಎಂದು ರಂಗಶೆಟ್ಟರು ಮುಲುಗಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಯವೇ ಆಗಿದ್ದಿರಬೇಕು.

ಮರೆತುಹೋಗಿರುವ, ಹಾಳಾಗಿರುವ, ಯೋಗದ ಮಹಿಮೆಯ ವಿಚಾರ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು. ಪರಕೀಯನಾದ ನಾನು ಅದನ್ನು ನಿಮಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. . . ತಿಳಿಯಿತೆ? ಯೋಗದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಮಾರಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವನೋದನೆ ಮನೋಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಸಮಾಗಮ ಹೊಂದಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ದೇಹದ ರೋಗ ರುಜನಗಳನ್ನು ತಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಗುಣಮಾಡಬೇಕು. ಇದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಉತ್ತಮವಾದ ತಂತ್ರಶಕ್ತಿ. ಅಂಥಾ ಅದ್ಭುತ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ತಂತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದೇರಿಹಾಕಿ ಮರಳಿನ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಮೊಲವನ್ನು ಬರಮಾಡುವ ಮಾರುಗಾರನ ಕೈಚಳಕವನ್ನಲ್ಲ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು’ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನೇ ಮಾಡಿದೆ.

‘ಹಕ್ಕೀಮ್‌ಖಾನ್, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ತಂತ್ರದಿಂದ ನನ್ನ ರೋಗವನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಗುಣಮಾಡುತ್ತೀರಾ?’ ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ರಂಗಶೆಟ್ಟರು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

‘ಸಂದಿತ ಮದನಮೋಹನ ಮಾಲವೀಯರು - ಅವರ ಹೆಸರು ನಿಮ್ಮ ತನಕ ಬಂದಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ-ಈಚೆಗೆ ಕಾಯಕಲ್ಪ ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರು. ತಾವು ಕೇಳಿರಬಹುದು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ತಂತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಭಾಗವೆಲ್ಲಾ ನನ್ನಿಂದಲೇ ಸಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದು. ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ‘ಜೀವನ್ಮೂಲಿಕಾ ಔಷಧಿ’ಯನ್ನು ಪೂರುವುದರಿಂದ, ನನ್ನ ವಿಷಯವನ್ನು ನೀವು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹಕ್ಕೀಮ್‌ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಬಡವರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನಾಳು ವಿಸಿಯೋಗಿಸುತ್ತೇನೆಯೆ ಹೊರತು ಧನಿಕರಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ’ ಎಂದೆ.

‘ನನ್ನನ್ನು ಈ ರೋಗದಿಂದ ಹೇಗಾದರೂ ಪಾರುಮಾಡಿ, ಹಕ್ಕೀಮ್‌ ಸಾಬ್, ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಡುತ್ತೀನೆ’ ಎಂದು ರಂಗಶೆಟ್ಟರು ಮೊರೆ ಇಟ್ಟರು.

‘ಹಾಗಾದರೆ ಕೇಳಿ, ಲೈಸನ್ನಿಲ್ಲದೆ ನನಗೆ ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಜೀವನ್ಮೂಲಿಕ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಮಾರಲು ಅನುಕೂಲವನ್ನೊದಗಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ನೀವು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದೆ.

‘ಆಗಲಿ, ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಆಗಲಿ. ನೀವು ನಮ್ಮ ಊರಲ್ಲಿ ಲೈಸನ್ನಿ ಇಲ್ಲದೆ ವೈದ್ಯ ಜರುಗಿಸಬಹುದು; ನಿಮ್ಮ ಜೀವನಿಮೂಲ ಔಷಧಿಯನ್ನೂ ಮಾರಬಹುದು. ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೈಬಿಡಬೇಡಿ. ಅಯ್ಯೋ... ಬಂತೂ... ತಿರುಗಿ ಬಂತೂ’ ಎಂದು ಜೀರಿದರು.

‘ನಿಮ್ಮನ್ನು ಗುಣಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಐದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆ ಹಣಕ್ಕೆ ತಂತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಎರಡೇ ಎರಡು ತಂತ್ರ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದು ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟೆ:

‘ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಹರೀಮರೆ, ಪ್ರಾಣ ಒಂದು ಉಳಿಸಿ! ಖಂಡಿತಾ ಐವನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಕಿಮ್ಮತ್ತಿಲ್ಲವೆ?’ ಎಂದು ಶೆಟ್ಟರು ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದರು.

ನಾನು ಅವರ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಮೊದಲನೆ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಯಿಸಿದೆ. ‘ರಂಗಶೆಟ್ಟರೇ, ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ... ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ನೋಡಿ; ಮೂಗನ್ನಲ್ಲ... ಹಾಗೇ... ಹಾಗೇ ನೋಡ್ತಾ ಇರಿ... ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ... ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಮನನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ... ಹೊಂ... ನಿಮಗೆ ಖಾಯಿಲೆ ಇಲ್ಲ... ಇದು ಖಂಡಿತ, ಖಂಡಿತ... ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ರೋಗ, ನೋವು, ಗುಲ್ಮ, ಪಿತ್ತ, ತಲೆ, ಎದೆ, ಮೆದುಳು ಏನೂ ಇಲ್ಲ... ಇದು ಖಂಡಿತ ಖಂಡಿತ ಖಂಡಿತ... ಈಗ ಹೇಳಿ... ನೋವು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲವೆ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

‘ಹಾಂ!....ಹೌದು....ನಿಜ....ನೋವು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತಾ ಇದೆ.’; ರಂಗ ಶೆಟ್ಟರು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿದ್ದವರಂತೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಅನಂತರ ‘ಹರೀ

ಮರೆ, ಹಾಗೇ ಇನ್ನೆರಡು ಬುರುಡೆ ಬಿಡಿ ! ನನ್ನ ಜಠರಾಗ್ನಿ ಚುರುಕಾಗಿದೆ ಅನ್ನಿ. ಆ ಚಪಾತಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಆಶೆಪಟ್ಟರು.

ಅವರ ದೇಹದ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ನನ್ನೆರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಹಾವಿನ ಹೆಡೆ ಯಂತೆ ಆಡಿಸುತ್ತಾ ಒಂದೆರಡು ತಂತ್ರ ಮಾಡಿ, ಅನಂತರ 'ಈಗ ನೋಡಿ, ಮೈ ಬಾವೆಲ್ಲಾ ಇಳಿದುಹೋಯಿತು. ಜ್ವರವೂ ನಿಂತಿತು. ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ತಂಪು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಜಂಪು ಬರುತ್ತಿದೆ.... ನೀವು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚದೆ ಇರಲಾರಿರಿ....ಆಂ.... ನೋಡಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುತ್ತಿದೀರಿ ಅಗೋ ನೋಡಿ ನಿದ್ದೆ ಬಂತು ' ಎಂದು ಸಣ್ಣ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೇಳಿದೆ.

ರಂಗಶೆಟ್ಟರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದರು. ಅನಂತರ ಗೊರಕೆ ಹೊಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ನಾನು ಆ ಯುವಕನನ್ನು ನೋಡಿ 'ಎನು ಪೆಟ್ಟಣ್ಣ ಶುಟ್ರಿ, ನೋಡಿ ದಿರಾ ನನ್ನ ತಂತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಮಹಿಮೆ ? ಈಗ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಯೋಗ ವಾಯ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಭಾವಂದಿರು ಸಂಪೂರ್ಣ ಗುಣ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಡಿ ' ಎಂದು ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿದೆ.

'ನನ್ನ ಭಾವನಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಯೋಗ ಯಾವಾಗ ಪ್ರಯೋಗಿಸು ತ್ತೀರಿ, ಹಲ್ಲೆಬಾನ್ ಹಕೀಮರೆ ?' ಎಂದು ಆ ಯುವಕ ಕೇಳಿದ.

'ಅ....ಅಲ್ಲೇ....ಖಾ....ಖಾನ್. ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಈ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಹೂಡುತ್ತೇನೆ. ಎರಡನೆಯದೇ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ. ಇವರು ಈಗ ಎದ್ದ ಕೂಡಲೆ ಒಂದು ಸೀಶೆ ಜೀವನ್ಮೂಲಿಕಾ ಔಷಧಿ ಕುಡಿಸಿ. ಅದು ಅವರನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ನಾಲ್ಕು ತೊಟ್ಟು ಕರ್ಪೂರದ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಒಂದು ಸೇರು ಒಣ ಅವಲಕ್ಕಿಗೆ ಬೆರೆಸಿ ತಿನ್ನಿಸಿ ಬಿಡಿ. ಇನ್ನೇನೂ ಆಹಾರ ಕೂಡದು' ಎಂದು ಪಥ್ಯವನ್ನು ವಿಧಿಸಿ, ಒಂದು ಸೀಶೆ ಜೀವನ್ಮೂಲಿಕಾ ಔಷಧಿ ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಬಂದೆ.

ರಾತ್ರಿ ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆ ಹೊಡೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮನೆಗೆ ಪುನಃ ಹೋದೆ. ಊರಿನವರೆಲ್ಲಾ ದೀಪ ಆರಿಸಿ ನಿದ್ದೆ ಗಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಬೀದಿ

ನಿರ್ಜನವಾಗಿತ್ತು. ರಂಗಶೆಟ್ಟರ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದೀಪ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರ ಹೊಂಗೆದೇ ಆ ಯುವಕ ನಿಂತಿದ್ದ.

‘ಎನು ಚಟ್ಟಿ ಪುಟ್ಟಿ, ದೇಗಿದೆ ನಿಮ್ಮ ಭಾವನವರಿಗೆ?’ ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ.

‘ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಕಣ್ರೀ, ಹೂಂ....ನನ್ನ ಭಾವನವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಉತ್ತಮ, ಇಲ್ಲೇಖಾನ್ ಸಾಬರೆ’ ಎಂದು ಆ ಯುವಕ ಹೇಳಿದ.

‘ಹೆಸರು ಅಲ್ಲೇಖಾನ್. ಹೂಂ’ ಎಂದು ನಾನು ರಂಗಶೆಟ್ಟರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದೆ.

ಅವರ ಮುಖದ ಬಣ್ಣ ಕಾಯಿಲೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಮೊದಲಿನ ಕಪ್ಪಿಗೆ ತಿರುಗಿತ್ತು. ನಾಡಿ ರಕ್ತಸ್ರಾವದ ವೇಗಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ನನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಅವರ ಮೇಲಾಡಿಸಿ ಎರಡನೆ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ‘ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಶೆಟ್ಟರೇ, ಈಗ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಗುಣವಾಗಿದೆ. ನಾಳೆ ನಾಡಿದ್ದು ಎರಡು ದಿನ ಮಾತ್ರ ಹಾಸಿಗೆ ಜಿಟ್ಟು ಏಳಬೇಡಿ. ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ತಿನ್ನಿ. ಸದ್ಯ ನಾನು ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ತಮಗೆ ಬಹಳ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟಾಯೋತ್ತಿಗೆ ನೀವು ಎಲ್ಲರ ಹತ್ತಿರ ಇರುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ಆದರೆ ಈಗೇಕೆ ಆ ವಿಷಯ? ಶುಭ ವಿಷಯ ಮಾತ್ರಾಡೋಣ. ನನ್ನ ಐದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ದಯವಿಟ್ಟು ಕೊಡಿ’ ಎಂದು.

ರಂಗಶೆಟ್ಟರು ಯುವಕನ ಕಡೆ ನೋಡಿದರು. ಅವನು ನಸುನಕ್ಕು ‘ಹಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ರಸ್ತೆದಿ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಆಗಲೇ ಎಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ’ ಎಂದ.

ದಿಂಬಿನ ಕೆಳಗಿದ್ದ ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಐದು ನೋಟನ್ನು ರಂಗ ಶೆಟ್ಟರು ತೆಗೆದು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ನಾನೇ ರಸ್ತೆದಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟೆ.

ಆಗ ರಂಗಶೆಟ್ಟರು ಮಂಚದಿಂದ ಛಂಗನೆ ಹಾರಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಿಂತು, ಆ ಯುವಕನನ್ನು ‘ಎಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್, ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಇನ್ನು. ತಕ್ಕೀರು ಪೂರ್ತಿ ಆಯಿತ್ತಲ್ಲ?’ ಎಂದರು.

ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ನನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೈಹಾಕಿ ದರ್ಪದಿಂದ ‘ಅಲ್ಲೇ.

ಖಾನ್ ಯಾನೆ ಕಳ್ಳ ರಾಮ, ನಿನ್ನನ್ನು ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡಿದೇನೆ. ಲೈಸನ್ನಿಲ್ಲದೆ ಔಷಧಿ ಬಿಕರಿ ಮಾಡಿದ್ದೂ, ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಂತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಮೋಸಮಾಡಿ ರಂಗಶಿಟ್ಟಿರಿಂದ ಐದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದ್ದೂ ನಿನ್ನ ತಕ್ಕೀರು ಎಂದ.

ನಾನು 'ನೀನು ಯಾರು?' ಎಂದೆ

ರಂಗಶಿಟ್ಟಿರು ಅಡ್ಡಬಂದು 'ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು, ಅವರು ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು. ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರು ದಂಡಿನ ಪೋಲೀಸ್ ಇನ್‌ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರು. ನೀನು ಬೆಂಗಳೂರಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಬಂದು, ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಗೊತ್ತುಹಚ್ಚಿದರು. ಆದರೆ ಇದುವರೆಗೂ ಸರಿಯಾದ ರುಜುವಾತಿದ್ದ ಮೊಕದ್ದಮೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಸರಿಯಾದ ರುಜುವಾತನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಲು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಈ ತಂತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಿದೆವು. ತಿಳಿಯಿತೆ?' ಎಂದರು.

'ಪೋಲೀಸ್ ಇನ್‌ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರು!' ಎಂದು ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ.

'ಹೌದು, ನಿನ್ನನ್ನು ಈ ರಾತ್ರಿಯೇ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿ, ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರ ಮುಂದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಜರೂರಾಗಿ ಹಾಜರು ಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಆ ಯುವಕ ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ಹೇಳಿದ.

ನಾನು ಬಾಗಿಲ ಕಡೆ ನೆಗೆದೆ, ಪಲಾಯನಸೂಕ್ತ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ. ಆದರೆ ನನಗಿಂತಲೂ ಚುರುಕಾಗಿದ್ದ ಆ ಯುವಕ ನನ್ನನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಹಿಡಿದು ಬಂಧಿಸಿ, ಕೈಕೋಳ ತೊಡಿಸಿದ. ಅನಂತರ ನನ್ನ ಜೇಬಿನೊಳಗಿಂದ ನೋಟುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಎಣಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಜೇಬಿನೊಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ರಂಗಶಿಟ್ಟಿರಿಗೆ 'ಈ ನೋಟುಗಳನ್ನು ನಾನು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹಾಜರುಪಡಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಇವನು ನಿಮಗೆ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ರಸೀದಿಯನ್ನೂ ಕೊಡಿ. ಇವೆರಡನ್ನೂ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರುಜುವಾತಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಇವುಗಳಿಗೆ ನಾನು ನಿಮಗೆ ರಸೀದಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ನಾನು ರಂಗಶಿಟ್ಟಿರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ರಸೀದಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅವರಿಗೆ ತಾನು ಬೇರೆ ರಸೀದಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು, ನನ್ನನ್ನು ರೈಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಅಣಿಯಾದ.

ರಂಗಶೆಟ್ಟರು ತಮ್ಮ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡ 'ಎನು ಅಲ್ಲಿಯಾನ್' ಹಕ್ಕಿಮರೆ, ತಮ್ಮ ತಂತ್ರಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಕೈಕೋಳ, ರಿಶಾ ಹಾಕಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆ?' ಎಂದು ಹೀಯಾಳಿಸಿದರು.

ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಕೋಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಎರಡು ಕೈಯನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ರಭಸದಿಂದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಗುದ್ದುತ್ತಾ 'ರಂಗಶೆಟ್ಟರೆ, ಕೇಳಿ ಇಲ್ಲಿ. ಈಗ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಂಥಾ ಮುಂದೆಯಾದರೂ ನನ್ನ ತಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಬಹುದು' ಎಂದೆ

ಹುಟ್ಟಿತು ಅಂತಲೂ ಕಾಣುತ್ತದೆ; ಇಂತಿ.

ಅನಂತರ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟುಹೋದೆವು. ರಂಗಶೆಟ್ಟರ ಮನೆಯ ಪೌಳಿಗೋಡೆ ದಾಟಿದೊಡನೆ ನಾನು 'ಗಿಡ್ಡವ್ವ, ಈ ಹಾಳು ಕೈಕೋಳ ತೆಗೆದುಬಿಡೋ. ಯಾರಾದರೂ ಕಂಡರೆ ಫಸೀತಿ ಆದೀತು. ಇನ್ನೂ ಕಾಲು ಗಂಟೆ ಇರಬಹುದು ರೈಲಿಗೆ. ನೋಟುಗಳು ಭದ್ರ. ಜಾಗ್ರತೆ ಈ ಊರಿಂದ ಗಾಡಿ ಬಿಡೋಣ' ಎಂದೆ.

ಹೂಂ....ಹೌದು....ಗಿಡ್ಡವ್ವನೇ ಪೋಲೀಸ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೆವು....ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಪಾಲುಗಾರರಾಗಿದ್ದೆವಲ್ಲ !'

— : —

ಬಯಸಿದ ಫಲ

ತಿಮ್ಮ, ಪುರೋದ್ಯಾನದ ಕಲ್ಲು ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಯಾಗಿ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವನು, ಹಾಗೆಯೇ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು ಮೈಮುರಿದು ಹೊರಳಾಡಿದ. ತಿಮ್ಮ ಹಾಗೆ ಹೊರಳಾಡಿದರೆ, ನಾಯಿ ಮೈಮುರಿದುಕೊಂಡು ಮಲಗಿದರೆ, ಒಣಗಿದ ಸೌದೆಗಾಗಿ ಉಣ್ಣೆಯ ಮೇಲಾಗಿ ಜಾಕೀಟುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೆಂಡಂದಿರು ಗಂಡಸರೊಡನೆ ಸವಿಮಾತಿನ ಸಂಧಾನ ಮಾಡಲಿಟ್ಟರೆ, ಮಳೆಗಾಲ ಪ್ರಾರಂಭ ಎಂದರ್ಥ. ಮಳೆಗಾಲ ಮುಗಿದ ತನಕ ಮಾಮೂಲಾಗಿ ತನಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಅನ್ನ ಬಟ್ಟೆ ವಸತಿಗಳನ್ನು ಈ ಸಲವೂ ಪಡೆಯಲು ಸರಿಯಾದ ಉಪಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಮ್ಮ ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿದ.

ನಿರ್ಧಾರವೇನೋ ಆಯಿತು; ಉಪಾಯವೊಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಬೇಕಲ್ಲ. ಹೇಗೆ ಮಾಡಲಿಡಬೇಕು? ಆ ಯೋಚನೆಯಿಂದಲೇ ತಿಮ್ಮ ಮೈಮುರಿದು ಹೊರಳಾಡಿದ್ದು. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲವಂತರು ಮಾಡುವ ಯೋಚನೆ ಒಂದನ್ನೂ ತಿಮ್ಮ ಅವರಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಬೆಚ್ಚಗಿರುವ ಮನೆ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಉಣ್ಣೆ ಬಟ್ಟೆ ಹೊಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು - ಮುಂತಾದ್ದು ಯಾವುದೂ ತಿಮ್ಮನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯಲಿಲ್ಲ; ಬಲವಾದ ನಾಯಿಯ ಬಳಿ ಬೆಕ್ಕಿನ ಮರಿ ಸುಳಿಯದಿರುವ ಹಾಗೆ.

ತಿಮ್ಮನಿಗೆ ಬೇಕಾದ್ದು ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಶಿಕ್ಷೆ! ಸಾದಾ ಸಜಾ. ಆ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಅಂಗಿ ಚಲ್ಲಣ, ಚಾಪೆ ಕಂಬಳಿ, ಹಿಟ್ಟು ಸೊಪ್ಪು, ವಾರ ಕೈರಡಾವರ್ತಿ ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಎಲ್ಲವೂ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದೆಂದರೆ ತಿಮ್ಮನ ಪಾಲಿಗೆ ಅಳಿಯ ಮಾವನಮನೆಗೆ ಹೋದಂತೆ. ಸರಕಾರವೇ ದಿವಾಳಿಯೆದ್ದರೇನೇ ಹೊರತು ಸಜಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮನಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೂ

ಬಟ್ಟಿಗೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಸಿಕ್ಕರೆ ಅವನಿಗೆ ಅದೇ ಸ್ವರ್ಗ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲೂ ತಪ್ಪದೆ, ಮಗಳು ತನರು ಮನೆಗೆ ಬರುವಷ್ಟು ಸರಾಗವಾಗಿ ಸಲೀಸಾಗಿ ಏನಾದರೊಂದು ಉಪಾಯ ಮಾಡಿ ಜೈಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ.

ಈ ವರ್ಷವೂ ತಿಮ್ಮನಿಗೆ ಜೈಲಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಕಾಲ ಬಂದಿತ್ತು. ಎಂದಿನಂತೆ ಹಳೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ಮಲಗಿದ್ದರೂ ಆ ರಾತ್ರಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಳಿಯಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಮೈಮುರಿದು ಹೊರಳಾಡಿದ್ದು. ಧರ್ಮಕ್ಕಿಂತಲೂ ಜೈಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ದಯೆ ಎಂದು ತಿಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಅನುಭವದಿಂದ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಜೈಲು ಎಂದರೆ ಆಸೆ, ಸರಕಾರ ಎಂದರೆ ಭಕ್ತಿ.

ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದನನು ಮರುದಿನವೇ ಅದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಹೂಡಲು ನೋಡಲು ಮಾಡಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇದ್ದವು. ಬಹಳ ಸುಲಭವಾದ ದಾರಿ ಎಂದರೆ 'ಆನಂದ ಭವನ' ಹೋಟೆಲಿನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ಬೀದಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ತಿಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಲಟಕ್ಕನೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಿನ್ನುವುದು. ತಿಮ್ಮ ನೇರಾಗಿ 'ಆನಂದ ಭವನ'ಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಬಂದು ನಿಂತು ಕ್ಷಣಕಾಲ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ದೂಧಭೇಡಾ ಚುನಾಯಿಸಿ, ಬೊಗಸೆ ತುಂಬಾ ಬಾಚಿಕೊಂಡು ಬಾಯಲ್ಲಿ ತುರುಕಿಕೊಂಡ. ತುರುಕಿಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಆ ರುಚಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧನಾದ. ಪೋಲಿಸಿನವನ ದಾರಿ ನೋಡಿದ. ಗಲಾಟೆಯಾಯಿತು. ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಹೋಟೆಲು ಜವಾನ ತಿಮ್ಮನ ಬಿಡ್ಡವೇಲೆ ಏಳೇಟು ಏಟುಗಳನ್ನು ಕೊಂಚ ಬಿರುಸಾಗಿಯೇ ಹೊಡೆದ. ತಿಂದ ದೂಧಭೇಡಾ ಕರಗಿತು, ಜೈಲು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ !

ಈ ದಾರಿ ಸುಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕೈ ಹಿಂದಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡು, ಎಟಕಿದಷ್ಟು ಬೆನ್ನನ್ನು ಮೃದುವಾಗಿ ಸವರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ತಿಮ್ಮ ಏದಾರು ಅಂಗಡಿ ದಾಟಿ ಹೋದ. ಒಂದು ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುಗಡೆ ಗಾಜಿನ ಬೀರುಗಳಲ್ಲಿ ಗಡಿಯಾರಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ತಿಮ್ಮನಿಗೆ ಒಂದು ಉಪಾಯ ಹೊಳೆಯಿತು. ಒಂದು ಕಲ್ಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಆ ಬೀರೂಗೆ

ಹೊಡೆದ. ಫಳ್ ಎಂದು ಗಾಜು ಸೀಳಿತು. ಗಡಿಯಾರಗಳು ಉರುಳಿಬಿದ್ದವು. ಜನ ಗುಂಪು ಸೇರಿದರು. ಆತುರದಿಂದ ಮೇಲುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಓಡಿಬಂದು, ಬೀಗರನ್ನು ಇದಿರ ಗೊಳ್ಳುವವನಂತೆ ನಸುನಗುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ ತಿಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿ, ಪೋಲೀಸಿನವನು 'ಗಾಜು ಒಡೆದವನು ಎಲ್ಲಿ ಓಡಿಹೋದ' ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಹೆಲ್ಲು ಕಿರಿಯುತ್ತಾ 'ನಾನೇ ಒಡೆದವನು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯೋ ದಿಲ್ಲವೆ?' ಎಂದ ತಿಮ್ಮ.

ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ನಂಬುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ ಪೋಲೀಸಿನವನು. ಕಳ್ಳನನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅವನ ಗುರುಗಳು ಕಲಿಸಿದ ರೀತಿಯೇ ಬೇರೆ. ದೂರ ದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋದ. ಅಂತೂ ತಿಮ್ಮ ಎರಡನೇ ಸಲ 'ಬೇಸ್ತು' ಬಿದ್ದ.

ಇವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೇಲಾದ ದಾರಿ ಏನು ಸಿಕ್ಕಿತೋ ಎಂದು ಹುಡು ಕುತ್ತಾ ತಿಮ್ಮ ಪೇಟೆ ಚೌಕಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಚೌಕದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು ನಿಂತಿ ದ್ದಳು. ಪೋಲೀಸಿನವನೂ ಇದ್ದ ಚೌಕದಲ್ಲಿ. ಈ ಸಂದರ್ಭ ಅನುಕೂಲ ಎನ್ನಿಸಿತು ತಿಮ್ಮನಿಗೆ. ಪೋಲೀಸಿನವನಿಗೆ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಆ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಕೀಟಲೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವಳು ಪೋಲೀಸಿನವನನ್ನು ಕೂಗುತ್ತಾಳೆ ; ಕೂಗಿದರೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಅನ್ನ ವಸತಿ ಗಟ್ಟಿ. ಸರಿ, ತಿಮ್ಮ ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಪೋಲೀಸನಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ರೀವಿಯಿಂದ ಆ ಹೆಂಗಸಿನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ನಿಂತ. ಅವಳ ಕಡೆ ನೋಡಿ ಕೆಮ್ಮಿ ನಸುನಕ್ಕ. ಆ ಹೆಂಗಸು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಹೋಗಿ ನಿಂತಳು. ತಿಮ್ಮ ಕಂಗೆಡಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನಿಂತ. ಪೋಲೀಸು ತಿಮ್ಮನ ಕಡೆ ನೋಡಿದ. ಅದರಿಂದ ತಿಮ್ಮನಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ಬಂತು. ಹೆಂಗಸನ್ನು ನೋಡಿ ಕೆಮ್ಮಿ ನಸು ನಕ್ಕ. ಆ ಹೆಂಗಸು ತಿಮ್ಮನ ಕಡೆ ನೋಡಿ ಚೌಕದಾಚೆಗೆ ಹೋಗಿ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಳು. ತಿಮ್ಮ ಅವಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೋದ. ಪೋಲೀಸನು ದುರುಗುಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ತಿಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಕೈಗೂಡಿತೆಂದು ತಿಮ್ಮ ಆ ಹೆಂಗಸಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ 'ಏನು, ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀ?' ಎಂದ. ಆ ಹೆಂಗಸು ಮೆಲ್ಲನೆ, 'ಲೋ ಪೆಂಗಿ, ಪೋಲೀಸಾತ

ನೋಡ್ತಾ ಇದಾನೆ, ಸುಮ್ಮನೆ ಬಾ' ಎಂದು ಮುಂದೆ ಹೊರಟಳು; ತಿಮ್ಮ ಪೆಚ್ಚಾದ! ಮೂರನೇ 'ಜೇಸ್ತು'.

ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗುತ್ತ ಬಂದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ತಿಮ್ಮನಿಗೆ ಭಯ ಹೆಚ್ಚಿತು. ತನ್ನನ್ನು ದಸ್ತಗಿರಿ ಮಾಡುವವರೇ ಇಲ್ಲವೆ? ಕುಡಿದವರ ಹಾಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹುಚ್ಚಾಗಿ ನಟಿಸಿದರೆ ಜೈಲು ಗಿಟ್ಟಬಹುದೆಂದು ಹುಚ್ಚಾಟ ಅರಂಭಿಸಿದ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಾಡಿದ, ಕುಣಿದ, ತೂರಾಡಿದ. ಪೋಲೀಸನು ಬಂದು ತಿಮ್ಮನನ್ನು ರೆಟ್ಟಿಹಿಡಿದು ದರದರ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ 'ಲೋ ಪಾಪಿ, ನಿಮ್ಮಂಥವರನ್ನು ಜೈಲಿಗೆ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಮನಸ್ಸೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನೂ ಕುಡೀತೀನಿ; ಆದಕ್ಕೇ ಬಿಟ್ಟಿದೀನಿ. ಗಲಾಟೆಮಾಡದೆ ಹೊಕಟು ಹೋಗು' ಎಂದು ಬುದ್ಧಿಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದ. ತಿಮ್ಮನಿಗೆ ದಿಕ್ಕೇ ತೋಚ ದಂತಾಯಿತು. ಪೋಲೀಸರೂ ಇಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟುಹೋದರೆ ಮುಂದೇನು ಗತಿ! ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ದೊಡ್ಡ ಪೇಟೆಗೆ ಬಂದ.

ಅಲ್ಲೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ಸಿಗರೇಟು ಅಂಗಡಿ. ಅಲ್ಲಿ ಸಿಗರೇಟು ಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದಿದ್ದ ಗಿರಾಕಿಯೊಬ್ಬ ಸಕ್ಕದ ಗೋಡೆಗೆ ತನ್ನ ಭತ್ರಿ ಒರಗಿಸಿ ಜೇಬಿನಿಂದ ಚಿಲ್ಲರೆ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಜೈಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಇನ್ನೂ ದಾರಿಯಿದೆ ಎನಿಸಿತು ತಿಮ್ಮನಿಗೆ. ಆ ಭತ್ರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋದ. ಭತ್ರಿಯವನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಾ ತಿಮ್ಮನ ಹಿಂದೆ ಬಂದು 'ಏ, ಭತ್ರಿ ನನ್ನದು' ಎಂದ. ತಿಮ್ಮ ಅಣಕಿಸುವಂತೆ 'ನಿನ್ನದೇ ಭತ್ರಿ? ಪೋಲೀಸನ್ನ ಕೂಗು ನೋಡೋಣ, ನಿನ್ನದಲ್ಲವೆ ಭತ್ರಿ!' ಎಂದ.

ಆ ಭತ್ರಿಯ ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಾಬರಿಗೊಂಡು 'ಕ್ಷಮಿಸಯ್ಯ ಕ್ಷಮಿಸು, ಇದಕ್ಕೆ ಪೋಲೀಸು ಯಾಕೆ? ನೋಡಪ್ಪ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಭತ್ರಿಗಳೂ ಒಂದೇ ತರ. ಈಗ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕೆಳಗೆ ನನ್ನ ಭತ್ರಿ ಎಲ್ಲೋ ಕಳೆದುಹೋಯ್ತು. ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಬಂದೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನದು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ನನ್ನದೇ ಅಂತ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟೆ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಪೋಲೀಸಿನವನು ಏಕೆ?' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವಸರ ಅವಸರವಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದ. ತಿಮ್ಮನಿಗೆ ಬಹಳ ಜುಗುಪ್ಸೆ ಯಾಯಿತು. ಭತ್ರಿಯನ್ನು ಚರಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕೋಟೆ ಕಡೆ ಹೊರಟ.

ಕೋಟಿ ಅಂಜನೇಯನ ಗುಡಿಯ ಮುಂದೆ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಳಗೆ ಪೂಜಾರ್ಚನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹುಡುಗರು ದೊಡ್ಡವರು, ಹೆಂಗಸರು, ಮಕ್ಕಳು ದೇವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ವೇದ ಘೋಷ ಇಂಪಾಗಿತ್ತು. ತಿಮ್ಮ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತ ಕೇಳುತ್ತ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತ. ಗುಡಿಯ ಘಂಟಾನಾದ ತಿಮ್ಮನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸಂತೈಸಿತು. ಸಂಜೆಯ ತಂಗಳ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬೀಸಿ ತಿಮ್ಮನ ದಣವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಹೊಸ ಮನುಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಹೊರಗಡೆ ಮಕ್ಕಳು ನಗುತ್ತಾ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇವೆಲ್ಲವೂ, ಆ ದುಃಖ ತುಂಬಿದ ಹೃದಯವನ್ನು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಲಕಿ ಹೊಸ ಅನುಭವ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಯಾರೋ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿ ಹಾಕಿದರು. ತಿಮ್ಮ ಅದನ್ನು ತಿಂದ. ಘಂಟಾನಾದ ಅಲೆಯಲೆಯಾಗಿ ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದು ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಲಿಸಿತು. ಆ ನಾದಬ್ರಹ್ಮದ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಅವನು ಪರಿ ಕಳೆದ ಹಾವಾದ. ಹೊಸ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯೊಂದು ಅವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿತು. ಅಲೋಚನೆಗಳು ಒಳಗಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದವು. ತಾನು ಬದುಕುವ ರೀತಿ ಅಸಹ್ಯ; ಸರಿಯಲ್ಲ. ತಾನೂ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದೆ? ಆ ಭಕ್ತಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸೇರಬಾರದೆ? ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆ? ಕಳ್ಳ ತನ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಕಸಬೇ ತನಗೆ ಇಲ್ಲವೆ? ಜೈಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಉಪವಾಸವೇ ಗತಿಯೆ.... ?

ವಿಚಾರದ ಸೆಳವಿನಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹರಿದು ಹೋದ. ಛೇ! ಕಳ್ಳ ತನ ಸುಡಲಿ. ತನ್ನ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರ! ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕು. ಗಂಡಸಿನಂತೆ ದುಡಿದು ತಿನ್ನಬೇಕು; ತಲೆಯೆತ್ತಿ ತಿರುಗಬೇಕು.

ಇನ್ನೆಂದೂ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಮ್ಮ ಆಣೆಯಿಟ್ಟ. ದೇವರನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಮೊಕ್ಕಿದ. ದೇವರೇ ತನಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯ ಮಾಡಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿದ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮೈ ಪುಳಕಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ತಾನು ಹೊಸ ಮನುಷ್ಯನಾದೆ ಎಂದುಕೊಂಡ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಜೈಲುವಾಸ ಇಲ್ಲ, ಬೇರಿಲ್ಲ. ಕೂಲಿಮಾಡಿ ಗುಡಿಸಲು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ವಾಸ-

ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೂಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಮದುವೆ....ಹೆಂಡತಿ....ಸಂಸಾರ....ಮಕ್ಕಳು....'

ಯಾರೋ ಚಿಟ್ಟೆ ಸಿಕ್ಕಿರಿದರು. ಕಳ್ಳಕಳ್ಳ ಎಂದು ಹೆಂಗಸರು ಹಲವರು ಕೂಗಿದರು. ತಿಮ್ಮನಿಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಭ್ಯಾಸ ವಶವಾಗಿ ತಿಮ್ಮನ ಕಾಲೂ ಕಣ್ಣೂ ಅವನನ್ನು ಒಂದು ಬಂಗಲೆಯ ಹಿಂದೆ ಕತ್ತಲು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು. ತನಗೆ ತಿಳಿಯದೆಯೇ ಅವನು ಒಂದು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕಿದ್ದ. ಹಿತ್ತಿಲು ಕಡೆಗೆ ಬಂದು ಕಿಟಕಿಯ ಕಂಬಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದ.

ಗಲಾಟೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾಲಕ್ಕಾರು ಜನ ಬಂದು ಕೂಡಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಪೊಲೀಸು. 'ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀದೀಯೋ ಇಲ್ಲಿ?' ಎಂದು ಅವನು ತಿಮ್ಮನನ್ನು ಕೇಳಿದ. ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ತಲೆಯೆತ್ತಿ 'ಏನೂ ಇಲ್ಲ' ಎಂದ ತಿಮ್ಮ. ಆ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ಕೇಳುವವರಾರು....?

ಮರುದಿನಸವೇ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ತೀರ್ಪು ಕೊಟ್ಟ. ಕಳವು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮನೆ ಬಳಿ ಸಂಚುಹಾಕಿದ್ದಕ್ಕೆ ತಿಮ್ಮನಿಗೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆ!

ಕನ್ನಡ ಪುತ್ರ

ಎಂದಿನಂತೆ ಆ ಸಂಜೆಯೂ ಆ ಉದ್ಯಾನದ ಫಲಾಹಾರ ಮಂದಿರ ಗಿರಾಕಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. ಗ್ರಾಮಾಫೋನಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಗುಂಯ್ ಅನ್ನುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸಣ್ಣದೊಂದು ಮೇಜು ಯಾರ ಗಮನಕ್ಕೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ ಬಾಲಿಯಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಹೋಗಿ ಅದರ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತುಕೊಂಡೆ. ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಕುರ್ಚಿ ತಮ್ಮ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಬಂದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಾಗತವೀಯುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಆ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಯಾರೂ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೆ ಆ ಎರಡು ಕುರ್ಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರಲ್ಲಿ, ಅಸಂಭವಿತ ರೊಬ್ಬರು ಆ ಕುರ್ಚಿಯ ಆದರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಅವರು ಕನ್ನಡಿಗರು.

ನಾವಿದ್ದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ತಾವು ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು ಆ ಉದ್ಯಾನ. ಅದರಲ್ಲಿಯೆ ಫಲಾಹಾರ ಮಂದಿರ; ಗ್ರಾಮಾಫೋನಿನ ಗದ್ದಲ; ಬಿಳಿಯ ಕಲ್ಲನ್ನು ಹಾಸಿದ ಮೇಜುಗಳು; ಮೇಜಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಉಪಾಹಾರ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನ. ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ವಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಅಲ್ಲಿ ಫಲಾಹಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಊರಿನವರು ಅಥವಾ ಊರ ಕಡೆಯವರು. ಯಾರಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಾಂವೇನೋ ಎಂಬ ಅಭಿಮಾನಪೂರ್ಣವಾದ ಕುಸುಕುಲಿಂದ ಸುತ್ತಲಿನ ಜನಸಂದಣಿಯನ್ನು ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟರ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತುಕೊಂಡ ಉಪಾಹಾರ, ಪಾನೀಯ ಇತ್ಯಾದಿ.

ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ನಿಟ್ಟಿಸಿ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದೆ. ಅವರು ಉಟ್ಟ ತೊಟ್ಟ ಒಟ್ಟಿಗಳು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಏನೋ ಒಂದು ವೈಷ್ಣವ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಏನು ಆ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಂತು ನನಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಅದೊಂದು ಸೋಜಿಗವೆಂದೇ ಕಂಡುಬಂತು. ಅವರ ಪರಿಚಯಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಬಯಕೆ ಮೂಡಿ, ಆ ಚಾಪಲ್ಯ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದೆ:

“ತಾವು ಯಾವ ಕಡೆಯವರು?”

ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಹಳ ಕೇಳುತರಗತಿಯದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ತಿರಸ್ಕಾರ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಆ ಅಪರಿಚಿತರು ನುಡಿದರು :

“ಯಾವ ಕಡೆ ಯಾವ ಕಡೆಯಾದರೇನು? ನಾನು ಯಾವ ಕಡೆ ಯವನೂ ಅಲ್ಲ! ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆ ಕಡೆ ಈ ಕಡೆ ಎಂಬ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಪೂರ್ಣತೆ ಇದೆ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವಾಗ ಅವು ಅಖಿಲ - ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟವೇ ಆಗಿರಬೇಕು, ಹಾಗೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ನೀರು ಹರಡುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿದ್ಯಮಾನವೂ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಪಸರಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತೇ ಕೂಡದು. ಯಾವುದೊಂದು ಪ್ರಾಂತದ, ಕಡೆಯ, ಊರಿನ, ಸಂಕುಚಿತ ದುರಭಿಮಾನ ನನಗಿಲ್ಲ!”

ನನಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ ಆಯಿತು. ಆ ಭಾಗದ ಈ ಭಾಗದ, ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣದ, ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮದ, ಹಳೆಯ ಗುಂಪಿನ ಹೊಸ ಗುಂಪಿನ, ನ ಪಕ್ಷದ ಣ ಪಕ್ಷದ, ಆ ಜಾತಿಯ ಈ ಜಾತಿಯ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಎಂದು ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಹೋರಾತ್ರಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಕ್ರಾಂತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ಣವಾದ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದವನೆಂದು ಪೂರ್ಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಿರಿಯ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ, ಒಳ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನೂ ಪಂಗಡಗಳನ್ನೂ ಮರೆತಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗನನ್ನು ನಾನು ಕಂಡದ್ದು ಅದೇ ಮೊದಲು! ಅದುವರೆಗೂ ಅರ್ಥವಾಗದಿದ್ದ ಅವರ ಬಟ್ಟೆಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಅವರು ಅಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಿದ

ಮೇಲೆಯೇ ನನಗೆ ಹೊಳೆದದ್ದು. ಮೈಸೂರಿನ ರುಮಾಲು, ಧಾರವಾಡದ ಕಸಿ ಅಂಗಿ, ಮಂಗಳೂರಿನವರ ಪಂಜಿ, ಮದ್ರಾಸಿನ ಕಡೆಯ ವಲ್ಲಿ - ಇದು ಅವರ ವೇಷ.

ನಮ್ಮತೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು “ತಮ್ಮ ಹೆಸರೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ಈಗ್ಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ನಾನು ಅಖಿಲಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಸೇವಾಪ್ರತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ‘ಕನ್ನಡ ಪುತ್ರ’ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಹಿಂದಿನ, ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಹೆಸರು, ಕುಲ, ಗೋತ್ರ, ಜಾತಿ, ಮತ, ಊರು, ಪ್ರಾಂತ, ಕಡೆ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದರು ಅವರು.

ನನ್ನ ಕುತೂಹಲವೂ ಭಕ್ತಿಯೂ ಶತಗುಣವಾದವು. ಅವರೊಡನೆ ದೊಡ್ಡ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನೇ ಬೆಳೆಸಿದೆ. ತಮ್ಮ ಧೈಯ ಅಖಿಲಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣವೆಂದು ಅವರು ಸಾರಿ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದರು. ಚೋಟುದ್ದ ಇರುವ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಳಸಂಗಡಗಳಿಗೆ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ, ಒಳಹೋರಾಟಕ್ಕೆ, ಅಂತಃಕಲಹಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಇದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಖಂಡಿಸಿದರು. ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಹಿಡಿದತ್ತಿ ತಮ್ಮ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವವರೆಂತೆ, ಒಂದು ತರದ ಅಸಡ್ಡೆಯಿಂದ, ಇಂಥ ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳವಿದೆಯೇ ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು. ಸಾಂಗ್ಲಿಯಿಂದ ಉದಕಮಂಡಲದಾಚೆ, ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಮದ್ರಾಸಿನ ಹತ್ತಿರದವರೆಗೆ, ಹಕ್ಕಿಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಊರೆಂಬಂತೆ ಹಾರಾಡಿದರು. ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ವಿಧದ ಸಾಮಾನನ್ನು ತನ್ನ ಚೀಲದಿಂದ ತೆಗೆಯುವ ಮಂತ್ರವಾದಿಯಂತೆ ಕನ್ನಡ ಪುತ್ರರು, ಒಂದೊಂದು ಸಲಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಊರಿನ ವಿವಿಧ ವಿಷಯವನ್ನೆತ್ತಿ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಊರಿನ ಬೀದಿಗಳೆಂಬಂತೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಲಾಲ್‌ಬಾಗು, ಮೈಸೂರಿನ ಲಲಿತಾದ್ರಿ, ಗೇರುಸೊಪ್ಪದ ಜಲಪಾತ, ಧಾರವಾಡದ ದಿವಾಕರರು, ಸಾಂಗ್ಲಿಯ ಕಾಲೇಜು, ಮಂಗಳೂರಿನ ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳು, ಕಾರವಾರದ ಕಡಲಕೆರೆ, ಎಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮದೆಂಬಂತೆ, ತಾವು ಅವುಗಳೆಲ್ಲದರವರೆಂತೆ, ಒಡಕಿಲ್ಲದೆ ಹುರುಕಿಲ್ಲದೆ, ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ, ಪೂರ್ಣವಾದ

ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ, ಸಮಾನವಾದ ಮನೆಯಿಂದ, ಎಲ್ಲರೂ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರು ; ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಬೀದಿ ಬೀದಿ ಮೊಲಕಗಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಂತೆ, ಹೆತ್ತತಾಯಿ ರನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲೂ ಸಮಾನ ವಾತ್ಸಲ್ಯವಿಡುವಂತೆ. ಅವರು ಆಡಿದ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಪತ್ರಬರೆವವರು, “ಕನ್ನಡ ಪುತ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ” ಎಂದು ವಿಳಾಸ ಬರೆದರೂ ಆ ಪತ್ರ ಅವರ ಕೈಸೇರುತ್ತಿತ್ತೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದಂದಿನಿಂದ ನೈಜವಾದ, ಶುದ್ಧವಾದ, ಅಂತರ್ವಿಭಾಗದ ಸೋಂಕು ಕೊಂಚಮಾತ್ರವೂ ಇಲ್ಲದ, ಪೂರ್ಣ ಕನ್ನಡಿಗ ಎಂದರೆ ಈ ಮಹಾನುಭಾವನೇ, ಈತನೊಬ್ಬನೇ....ಎಂಬ ದೃಢನಂಬಿಕೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಒಂದು ಒಡಕಿನ-ಒಂದು ಪ್ರಾಂತದ ಹೆಮ್ಮೆ, ಒಂದು ಭಾಗದ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಛಾಯೆಯಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದು, ನನ್ನ ಆ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಎಂಬ ಭಯವೂ ತಲೆದೋರಿತು. ಆದರೆ ಆ ತರದ ಶಂಕೆಗೆ ಕಾರಣವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮಾತು. ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಹೆಮ್ಮೆ-ಆನಂದ, ಅಭಿಮಾನ-ವಿಶ್ವಾಸ, ಸ್ಫೂರ್ತಿ-ಆಗ್ರಹಿಕೆ, ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದವೇ ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದವಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಂತದ, ಒಂದು ಕಡೆಯ, ಊರು, ಮನೆಯದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಚರಿತ್ರೆ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದು ನನ್ನ ಊರಿಗೆ ಎಂದು ಅರ್ಪಣೆಮಾಡಿ ‘ಆಚಾರ-ಬದನೆ ಕಾಯಿ’ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಕನ್ನಡ ಪುತ್ರರನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೆ, ನಾಚಿ ಬೊಟ್ಟು ಕಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಕುರ್ಚಿಯನ್ನು ತುಂಬಿ ಕುಳಿತ ಆಗಂತುಕನೊಬ್ಬನ ಆಗಮನ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ನೆನಪುಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಗ್ರಾಮಾಘೋನು “ರಾಧೇಕೃಷ್ಣ ಬೋಲೋ.....” ಎಂಬ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಮುಗಿದೊಡನೆ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದಾತ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೈತಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ. ಆತ ಸೂಟು ಧರಿಸಿ, ಫೆಲ್ಪ್ ಹ್ಯಾಟನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ‘ಓವಲ್ವೀನ್ ಕೊಡು’ ಎಂದು ಮಾಡೆಗೆ ಹೇಳಿದುದರಿಂದ, ಆತ ಯಾವ ಕಡೆಯವನೆಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಊಹಿಸು

ವುದೂ ಕಷ್ಟವೇ ಆಯಿತು. ಹೊಸ ಪರಿಚಯಸ್ಥರಾದ ಕನ್ನಡಪುತ್ರರ ಸ್ವ
ವನ್ನು ಒರೆಹಚ್ಚುವ ಸಮಯ ಬಂತೆಂದು ನಾನು ಹೊಸತಾಗಿ ಬಂದು ಕುಳಿ
ತಿದ್ದವರನ್ನು “ನೀವು ಯಾವ ಕಡೆ” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ, ಕನ್ನಡ
ಪುತ್ರರು ತಮ್ಮ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಬಲವಾಗಿ ಗುದ್ದಿ, ಕೆಂಪನೆ
ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಪವನ್ನು ಕಿಡಿ ಸುರಿಸುತ್ತಾ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ
ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ನಾನು ಹೂಡಿದ್ದ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದರು.
ಅವರ ಮುಷ್ಟಿಪ್ರಹಾರಕ್ಕೆ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಲೋಟಾಗಳು ಝಾಂ ಎಂದು
ನಡುಗಿದವು. ಕನ್ನಡಪುತ್ರರು ನರಸಿಂಹಾವತಾರ ಪುನರಸಿ ಆಯ್ತೆಂಬಂತೆ
ಆರ್ಭಟಿಸುತ್ತ “ಕ್ಷಮಿಸಿ, ನನ್ನ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಈ ತರದ ನೀಚಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು
ಉಚ್ಚರಿಸುವುದಕ್ಕೂ ನಾನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಂದರೇನು?
ಅವರ ವಿಳಾಸದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುತ್ತೀರೇನು?
ಇದು ನ್ಯಾಯವೆ? ಸರಿಯೆ? ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳಿ. ಹತ್ತಿಯ ಮುಖಕಾಣದ
ದಾವಣಗೆರೆಯವರನ್ನು ಬಲ್ಲೆ. ಭತ್ತದ ಮರ ಹದಿನೆಂಟು ಅಡಿ ಎಂದು
ಹೇಳಿದ ಕಾವೇರಿ ತೀರದವರನ್ನು ಬಲ್ಲೆ. ‘ಜಯಂತಿ’ಯೆಂಬುದು ಸಾಂಗ್ಲಿ
ಮಹಾರಾಣಿಯ ಗಿಳಿಯ ಹೆಸರೆಂದು ಹೇಳಿದ ತರುಣ ಧಾರವಾಡದವರನ್ನೂ
ಬಲ್ಲೆ. ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಕಾಣದ ಮಂಗಳೂರಿನವರನ್ನೂ ಬಲ್ಲೆ. ಊರು,
ಪ್ರದೇಶ, ಪ್ರಾಂತದ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯನ ಗುಣವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುತ್ತೀರಾ?
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಗನು ಕನ್ನಡಿಗನಾಗಿಯೇ ಇರಲಿ. ಆ ಕಡೆ ಈ ಕಡೆ
ಯವನಾಗಿರುವುದು ಬೇಡ. ಇಂಥ ಕಡೆಯವನೆಂದು ಮೊದಲನೆ ಮುಖ
ಮುದ್ರೆ ಮತ್ತು ವ ಮಾತನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮರೆಯಿರಿ” ಎಂದರು.

ನಾನು ನಮ್ರನಾಗಿ “ದಯವಿಟ್ಟು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿ, ತಮಗೆ ಇಷ್ಟು
ಕೋಪ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಗೊಡವೆಗೇ
ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಐಕ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ಣತೆಯಲ್ಲಿ, ತಮಗೆ
ಇಷ್ಟು ಪ್ರೇಮ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿವೆಯೆಂಬುದು ನನಗೆ ತಿಳಿದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ
ಒಳವಿಭಾಗದ ಅಂತಃಕಲಹಕ್ಕೆ ಕಾಲವುರುಷರಾಗಿ ತಾವು ಕಂಕಣ ಕಟ್ಟಿರುವು
ದನ್ನೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶ ಬೇರೆ ಇತ್ತು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ‘ರಾಧೇ
ಕೃಷ್ಣ ಬೋಲೋ’ ಹಾಡು ಋಚ್ಛುವವರು ಮಿರಜಿ ಸಾಂಗ್ಲಿ ಕಡೆಯವರ

ಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಿ, ನನ್ನ ತರ್ಕವು ಸರಿಯೋ ತಪ್ಪೋ ತಿಳಿಯೋಣವೆಂದು ಆ ರೀತಿ ಕೇಳಿದೆ; ಅಷ್ಟೇ; ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಹೋಳುಮಾಡುವುದಕ್ಕಲ್ಲ” ಎಂದು ಕ್ಷಮೆ ಬೇಡಿದೆ.

“ಹಾಡು ಜೆನ್ನಾಗಿತ್ತು; ಸಂಗೀತವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದೆ” ಎಂದು ಸೂಟಿ ನವರು ಹೇಳಿ, ಅನುಮಾನವನ್ನು ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಿದರು.

ಆ ಜವಾಬು ಕನ್ನಡವುತ್ರರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹುರುಳು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅವರು ನನಗೆ, “ನಿಮ್ಮದು ತಪ್ಪು ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಚೌಡಯ್ಯನವರನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಸಾಂಗ್ಲಿಯವರಿದಾರೆ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದ ಮಂಗಳೂರಿನವರಿದಾರೆ. ಕಾರಂತರನ್ನು ಒಪ್ಪಿದ ಮೈಸೂರಿನವರಿದಾರೆ. ದಸರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸಹಸ್ರಾರು ಜನ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡಿಗರಿದಾರೆ. ನಿಮ್ಮದೆಲ್ಲಾ ಅವಿವೇಕ. ಕರ್ನಾಟಕ ಬಹಳ ಸಣ್ಣದರೀ. ಒಳವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಜಾಗವೇ ಇಲ್ಲ. ದ್ರಾಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಯ್ದು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆಯೇ? ನೋಡಿ; ನಾನು ಬೆಂಗಳೂರು, ಧಾರವಾಡ, ಮಂಗಳೂರು ಈ ಮೂರೂ ಕಡೆ ಮನೆ ಮಾಡಿದೇನೆ. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಅಂತಃಕಲಹ ತಪ್ಪಿದ ದಿನವೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಜೆಲುವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಿಡುಬೆದ್ದ ಸುಂದರಿ” ಎಂದರು.

ನಿಮ್ಮಂಥ ಶ್ರದ್ಧಾವಂತರಾದ ಏಕೇಕರಣಭಕ್ತರನ್ನು ನಾನು ಇದುವರೆಗೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮಿತಿಮೀರಿದರೆ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ ಊರಿನ, ಪ್ರದೇಶದ, ಮಮತೆ ಮಣ್ಣು ಗುವುದಿಲ್ಲವೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ತಾತ್ಸಾರವೇ ಮದ್ದೆಂಬಂತೆ ಅವರು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ “ಅಂಥ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ನಾಯಿ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಒಂದೇ ಮನೆಗೆ, ಒಬ್ಬ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಸೇರಿದವಾದರೂ ಅವು, ತಾವು ಕೂಡುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕಾಗಿ ಕಚ್ಚಾಡುತ್ತವೆ. ಧಾರವಾಡದವರು, ಮೈಸೂರಿನವರು, ಮಂಗಳೂರಿನವರು, ಮದ್ರಾಸಿನ ಕಡೆಯವರು ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಕನ್ನಡತಾಯಿಯ ಮಕ್ಕಳು. ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ಈ ತರದ ವಿಭಾಗಗಳು ಮಾಯವಾಗುತ್ತವೆ” ಎಂದರು.

“ಆದರೂ ನಿಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ಊರಿನ, ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಯ ಸವಿನೆನವು, ಹೆಮ್ಮೆ ಆಗುವುದೇ ಇಲ್ಲವೆ? ಎಂದಾದರೂ ಒಮ್ಮೆ ಕೂಡ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆ?”

ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

‘ಎಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಊರು? ನನ್ನ ಊರೇ ಇಲ್ಲ ನನ್ನದು ಕನ್ನಡ ನಾಡು. ನಾನು ಮುಗಿಲಾಕಾರದ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕೇ. ತಮ್ಮ ಊರಿನ, ಪ್ರಾಂತದ, ವಿಭಾಗದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನೇ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಭುಜತಟ್ಟುವ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ನೋಡಿದೇನೆ. ಕೇಳಿರಿ - ‘ಬೃಂದಾವನ’ದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತಮ್ಮ ಊರಿನ ಮುನಿಸಿ ಪಾಲಿಟಿ ಬೀಳುತ್ತೋಟಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಂದವಾದ್ದೆಂದು ಹರಟಿದ ಉತ್ತರದವರನ್ನು ಬಲ್ಲೆ. ಇದು ‘ಮರಾಠಿ-ಗನ್ನಡ ಅಲ್ಪೇ?’ ಎಂದು ಉತ್ತರದವರನ್ನು ‘ಕನ್ನಡಾಂಗೋ’ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಯಾಳಿಸಿದ ದಕ್ಷಿಣದವರನ್ನೂ ಬಲ್ಲೆ. ‘ಮಂಗಳೂರು ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಎಷ್ಟೋ ಸಿಹಿ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಾವೇರಿಯ ನೀರನ್ನು ಹಂಗಿಸಿದ ಮಂಗಳೂರಿನವರನ್ನೂ ಬಲ್ಲೆ. ‘.....’ ದಂಥ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಮಾನವೇ ಆ ‘ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ’ ಎಂದು ದಿಟ್ಟಿತನದಿಂದ ನುಡಿದ ಧಾರವಾಡದವರನ್ನೂ ಬಲ್ಲೆ. ಇವೆರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಹುಚ್ಚರೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು’ ಎಂದರು.

ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಆ ಮಂದಿರದ ಇನ್ನೊಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರೊಬ್ಬರು ಕನ್ನಡಪುತ್ರರನ್ನು ಗುರುತುಹಿಡಿದು ಕೈತಟ್ಟಿ ಕರೆದರು. ಕನ್ನಡಪುತ್ರರು ನನಗೆ ದೀರ್ಘಪ್ರಣಾಮಮಾಡಿ -ಎಷ್ಟು ವಿನಯ! -ಆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರು.

ಅವರು ಆ ಕಡೆ ಹೊರಟುಹೋದ ಮೇಲೆ ಮಾಣಿಗೆ ಪುನಃ ಕಾಫಿ ತರಲು ಹೇಳಿ, ಯೋಚನಾತರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ತೇಲಿಕೊಂಡು ಹೋದೆ.... ನನಗೆ ಅಂಥವರ ದರ್ಶನವಾಯ್ತು! ಅವರು ಅದೆಂತಹ ದೇಶಭಕ್ತರು!! ಇದು ವರೆಗೂ ನಾನು ಕಂಡದ್ದು ವೇಷಧಾರಿಗಳನ್ನೇ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡಪುತ್ರರು ಅಂಥವರಲ್ಲ. ಅವರ ಮಾತು, ಅವರು ಉಟ್ಟಿದ್ದ ವಿಕೀಕರಣದ ಬಟ್ಟೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಿರ್ದರ್ಶನ. ಅವರು ಶ್ರದ್ಧಾಳುಗಳು.....’

ಎದುರು ಮೂಲೆಯಿಂಪ ಉದ್ಭವಿಸಿ ಬಂದ ಗಲಾಟೆ ನನ್ನ ಯೋಚನಾ ತರಂಗಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿತು. ಆ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತೇನೆ; ಕನ್ನಡಪುತ್ರರೂ

ಅವರನ್ನು ಆ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದ ಅವರ ಮಿತ್ರರೂ ಕುಸ್ತಿಯಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜನ ರೆಲ್ಲರೂ ಅವರ ಕಡೆ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕುರ್ಚಿಗಳು ಮೇಜುಗಳು ಉರುಳುತ್ತಿವೆ. ಲೋಟಾಗಳು ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗುತ್ತಿವೆ. ಗಾಜಿನ ಸಾಮಾನು ಒಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ನನಗೆ ಕಾಫಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಮಾಣಿಯನ್ನು ಗಲಭೆಗೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ. “ಇಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದರಲ್ಲ, ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಅವರನ್ನು ಕೈಕಟ್ಟಿ ಕರೆದವರು ಅವರ ಹತ್ತಿರದ ಊರಿನವರು, ಇಲ್ಲಿದ್ದವರ ಊರಿನ ಮುನಿಸಿ ಪಾಲಿಟಿಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಹೀನಾಮಾನಾ ಬೈದರು. ಇವರೂ ಒಬ್ಬ ಕೌನ್ಸಿಲರಂತೆ. ಇವರಿಗೆ— ನಿಮ್ಮ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದವರಿಗೆ— ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು ‘ನಮ್ಮ ಊರಿನ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯನ್ನು ಬಯ್ಯುತ್ತೀಯಾ’ ಎಂದು ಅವರ ಕೆನ್ನೆಗೆ ಹೊಡೆದರು” ಎಂದ ಮಾಣಿ.

—::—

ಗಡಿಯಾರ

‘ಚಾಮರಾಜವೇಟೆ ಎರಡನೇ ಕ್ರಾಸ್’ ಎಂದು ಬಸ್ಸಿನ ಕಂಡಕ್ಟರು ಕಿರಚಿದ. ಬಸ್ಸಿನಿಂದ ಎಂಟು ಹತ್ತು ನರಕುರಿ ಇಳಿದವು; ನಾಲ್ಕೈದು ಬಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಹತ್ತಿದವು. ಕಂಡಕ್ಟರು ಗಂಟೆ ಹೊಡೆದ. ‘ಜರ್’ ಎಂದು ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತ ಬಸ್ಸು ಮುಂದೆ ಹೊರಟುಹೋಯಿತು.

ಬಸ್ಸಿನಿಂದ ಇಳಿದವರ ವೈಕಿ ಒಬ್ಬ ನರಸಯ್ಯ. ಎಡಗಡೆ ದಾರಿ ಹಿಡಿದು ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ನರಸಯ್ಯ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮನೆಕಡೆ ಹೊರಟ. ಹೌದು. ನಿಧಾನವಾಗಿಯೇ ಹೋದ. ಆತುರದಿಂದ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಯೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿದ್ಯಮಾನ ಯಾವುದೂ ಎಂದೂ ಮೂಡುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೊಸದನ್ನು ನೋಡುವ ಉತ್ಸುಕತೆಗೆ ಕಾರಣವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಏನಾದರೂ ಹೊಸ ಸಂಘಟನೆ ಘಟಿಸಬಹುದೆಂದು ಅವಸರದಿಂದ ಹೋಗಬೇಕಾದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಜೀವನದ ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆ ಹೀಗೇ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಸರ್ವವೂ ಕ್ಲುಪ್ತ ವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಗಡಿಯಾರದಂತೆ, ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ, ಆ ರಾತ್ರಿ ಏಕೆ? ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಬೆಳಗ್ಗೆ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ, ಸಂಜೆ, ರಾತ್ರಿ ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಏನೇನು ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಬದಲಾಯಿಸದೆ, ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವದಿಂದ, ನರಸಯ್ಯನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.

ಅವನು ಬಸ್ಸಿನಿಂದ ಇಳಿದಾಗ ಏಳೂವರೆ ಗಂಟೆ. ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಏಳೂ ಮುಕ್ಕಾಲು. ಮನೆ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿರುತ್ತದೆ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಟ್ಟು, ದೇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ “ಗಂಗೇ, ನಾನಭಿವಂದಿಪೇ” ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಗ್ರಾಮಫೋನ್ ಪ್ಲೇಟಿನಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೆ. ನರಸಯ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಎರಡು ಸಲ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿ “ಬಾಗಿಲೂ” ಅಂತ ಒಂದು ಸಲ ಕೂಗುತ್ತಾನೆ. ಒಳಗಿನಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಿ “ಯಾರೂ” ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ನರಸಯ್ಯ “ನಾನೂ” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಗಂಡನ ಧ್ವನಿ ಗುರುತು ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ತನ್ನ ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ “ಯಾರು” ಎಂತ ಕೇಳುತ್ತಾಳೆ. “ನಾನೇ, ನಾನು!” ಎಂದು ನರಸಯ್ಯ ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ಹುಬ್ಬು ಗಂಟಿಕ್ಕಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಆಗ ಎದ್ದು ಬಂದು ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಇಣಕಿ ನೋಡಿ, “ನೀವೇ! ಎಂದು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುತ್ತಾಳೆ. “ಮತ್ತಿನ್ನಾರು?” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಒಳಗೆ ಬಂದು ನರಸಯ್ಯ ಅಂಗಿ ಬಿಚ್ಚಿ, ಷರಟು ತೆಗೆದು, ಬಚ್ಚಲ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಕಾಲು ತೊಳೆದು ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅವನಿಗೆ ಎಲೆಕಾಕಿ, ಕಾಲು ಒರಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಟವಲು ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರ ಮನೆ ಗಡಿಯಾರದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಗಂಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತದೆ. ನರಸಯ್ಯ ಊಟ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪಕ್ಕದ ಮನೆ ಹುಡುಗಿ ಎಂದಿನಂತೆ ಹಾರೋನಿಯಂ ಕಲಿಯಲು ಮೊದಲು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಶಬ್ದವನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಲ್ಲಾ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನೂ ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ನರಸಯ್ಯ ಮಜ್ಜೆಗೆ ಅನ್ನವನ್ನು ಕಲಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಾಲಿನವಳು “ಹಾಲೂ” ಎಂದು ಹೊರಗೆ ಗಂಟಲು ಹರಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹಾಲನ್ನು ಅಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದಿಡುವವರೆಗೆ ನರಸಯ್ಯ, ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವಳ ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾನೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಉಪ್ಪು ಒಡಿಸುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಅಕ್ಕಿ ಬೀಸುವ ಯಂತ್ರ ಕೂಗುತ್ತದೆ. ನರಸಯ್ಯ ಊಟವಾಡಿ ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಂಟೂಕಾಲು ಗಂಟೆ. ಆಮೇಲೆ ಕಛೇರಿಯಿಂದ ತಂದ ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಾ ಕುಳಿತುಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಗಡಿ

ಯಾರದಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಲೂ ಮೆಲ್ಲನೆ ಏಳುತ್ತಾನೆ. ಶಾಲು ಹೊದೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನಶ್ಯದ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನು ಜೇಬಿನೊಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಕೋಲನ್ನು ಕೈಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಮನಿಸುತ್ತಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮುಖವನ್ನು ಸಿಂಡರಿಸಿಕೊಂಡು “ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರೇ” ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ.

“ಆಂ-ಎ-ಎಲ್ಲ-ಎಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲೇ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ನೀನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎರಡಾಟ ಇಸ್ಪೇಟು ಆಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ.”

ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಮನ್ಮಥ ಹೊಣೆ! ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕಾದೀತು ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದದ್ದಕ್ಕೆ! ಮದುವೆಯಾಗಿ ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರು ಸಂಸಾರ ಹೂಡಿದರೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಇನ್ನು ನನಗೇನುಕೆಲಸ ಇಲ್ಲಿ, ಅಂತ ತಪ್ಪುತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಇಸ್ಪೇಟಾಟ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ನರಸಯ್ಯ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೆನ್ನೊಂದು ಹೆನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಕಾದು ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾಳೆ; ಒಂದೊಂದು ಸಲ ದೀಪ ಸಣ್ಣಗೆಮಾಡಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಆದಿವಸ ನರಸಯ್ಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲಾ ಬದಲಾಯಿಸಿಹೋಗಿತ್ತು. ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿರಲಿಲ್ಲ, ತೆರೆದಿತ್ತು. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಲ್ಲೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ ಬಾರಿಸುವ ಪಕ್ಕದ ಮನೆ ಹುಡುಗಿ, ನರಸಯ್ಯನಿಗೋಸ್ಕರ ಕಾದಿದ್ದವಳು, ಅವನು ಬಂದೊಡನೆ ಅವನ ಕೈಗೆ ಒಂದು ಚೀಟಿಕೊಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನರಸಯ್ಯನ ಹಾಸಿಗೆಯೆಲ್ಲಾ ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಶಾಲು, ಮಗ್ಗಲು ಹಾಸಿಗೆ, ದಿಂಬು, ಒಂದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಟ್ರಂಕು ತೆರೆದಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾನುಗಳೂ ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಕನ್ನಡಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಕೊಂಬಿನ ಬಾಚಣಿಗೆಯ ಹಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ನೀಳವಾದ ಗುಂಗುರುಗೂಢಲು, ಸೆರೆಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಕರೀ ಹೊಗೆಯ

ಮರುಳಿಗಳಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದವು. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಹಳ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಹೊರಟು ಹೋಗಿರಬೇಕು. ತಲೆ ಬಾಚಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಬಾಚಣಿಗೆಯ ಹಲ್ಲಿನ ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡ ಕೂದಲನ್ನು ತೆಗೆಯದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮತ್ತಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಶುಚಿ ಅವಳು! ನರಸಯ್ಯನಿಗೆ ಬಾಯಿ, ಗಂಟಲು ಒಣಗಿಕೊಂಡು ಬಂತು. ಆಗ ತನ್ನ ಕೈಲಿದ್ದ ಚೀಟಿಯ ನೆನಪಾಗಿ, ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಓದಿದ.

“ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ಸಾಯಂಕಾಲ ೫-೨೦ ಗಂಟೆಗೆ ಲಚ್ಚಿ ಬಂದು ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆನೋವು ಮರುವಾದ್ದರಿಂದ ಹೆಂಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಭಾವ ಸೇರಿಸಿದಾರೆ, ಅಮ್ಮ ಊರಲ್ಲಿ, ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಅಂದ. ಅದಕ್ಕೇ ನಾನು ಕೂಡಲೇ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ಬೇಳೆ ಎಸರಿಗೆ ಇಟ್ಟಿದೆ. ಅಕ್ಕನನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸುವವರೆಗೂ ನಾನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಸಾರಿಗೆ ಮೆಣಸಿನಪುಡಿ ಒಂದೇ ಚಮಚ ಸಾಕು. ಅವಳಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಬಹಳ ದಿಗಿಲು. ಇವತ್ತು ರಾತ್ರಿಯಿಂದ ಅರಪಾವೇ ಹಾಲು ಸಾಕು. ಜಾಗ್ರತೆ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಮೊಸರೂ ಅರಪಾವು ಸಾಕು. ನನಗೆ ಊಟ ಅಕ್ಕನ ಮನೆಯಿಂದ ಕಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ವರ್ತನೆ ಹಾಕಿದ್ದು ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮರೆಯದೆ ಗುರುತು ಹಚ್ಚಿಸಿ. ಎಲ್ಲಾ ಸಮಾಚಾರ ನಾಳೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. —ಲಕ್ಷ್ಮಿ.”

ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ನರಸಯ್ಯ ಸಂಸಾರಹೂಡಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿದ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಹಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದು ದಿನವೂ ಅಗಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನರಸಯ್ಯನಿಗೆ ಬೆಪ್ಪು ಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕಾಗದವನ್ನು ಹತ್ತು ಸಲ ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ಓದಿದ. ಅವಳು ಅವನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಮೊದಲನೆಯದು. ಅವನಿಗೆ ಏನೂ ತೋಚದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಆ ದಿವಸ ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಾಮೂಲಿನ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಬದಲು ಎಲ್ಲಾ ತಲೆಕೆಳಗಿನ ವಿದ್ಯಮಾನ ಒದಗಿದವು. ಹೀಗಾಗುವುದೆಂದು ಅವನು ಎಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಎದುರಿನ ಗೂಟಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕೆಂಪು ಜಾರೇಟು ನೇತಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಅವನು ನಿನಗೆ ಕೆಂಪು ಜಾರೇಟು ಬಹಳ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದ. ಅಂದಿನಿಂದ

ಅವಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೆಂಪು ಜಾಕೀಟನ್ನೇ ತೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬಹುಶಃ ತಾನಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ತನ್ನ ನೆನಪು ಅವನಿಗೆ ಆಗಲೆಂದು ಆ ಜಾಕೀಟನ್ನು ಎದುರಿಸ ಗೂಟಕ್ಕೆ ತಗಲಿ ಹಾಕಿದ್ದಳೋ ಏನೋ. ನರಸಯ್ಯನಿಗೆ ಬಹಳ ಬೇಡಾ ರಾಯಿತು. ಮನೆಯೆಲ್ಲಾ ಬಿಂ ಎನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ದೀಪವಿದ್ದರೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾನಿದ್ದರೂ ಮನೆ ನಿರ್ಜನವಾಗಿತ್ತು. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಒಬ್ಬಳು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಹೋದರೆ, ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ, ಇಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುವುದೆಂದು ಅವನು ಅರಿತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿ ತವನ ಹಾಗೆ, ಏನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ತೋಚದವನಾಗಿ ನರಸಯ್ಯ ಜೀವದ ಕಳೆಯೇ ಇಲ್ಲದ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟ.

ಎಂಟು ಗಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅವರ ಮನೆ ಗಡಿಯಾರ "ಠಣ್ ಠಣ್" ಎಂದು ಎಂಟು ಸಲ ಹೊಡೆಯಿತು. ನರಸಯ್ಯ ಎಚ್ಚತ್ತು, ಬಚ್ಚಲ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ. ಟವಲನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲು ಎಂದಿನಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಟವಲನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕಾಲಮೇಲಿನ ಒದ್ದೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಆರಿತ್ತು. ಟವಲನ್ನು ಹುಡುಕುವಾಗ ಆ ಕೆಂಪು ಜಾಕೀಟು ನರಸಯ್ಯನ ಮೈಗೆ ಸೋರಿ ಅವನ ದೇಹ ಪುಳಕಿಸಿತು. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ತನ್ನ ಜೀವನ ದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬೆರೆತದ್ದು ಅವನಿಗೇ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಲ್ಲದ ತನ್ನ ಒಂಟಿ ಜೀವನ, ಇಷ್ಟು ಬೇಡವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದೂ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿ ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ, ಗೋಚರವಾಗದೆ, ಅವಳು ಅವನ ಜೀವನದ ಉಸಿರಾಗಿದ್ದಳು. ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವೋ ಅಷ್ಟೂ ಗೋಪ್ಯ, ಪಾನಕದಲ್ಲಿರುವ ಸಕ್ಕರೆಯಂತೆ. ಈಗ ಆ ಉಸಿರೇ ನಿಂತಿತ್ತು. ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಪಾನಕದಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆಯೇ ಮಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮಾಯವಾಗಿದ್ದಳು. ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ದಿನದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾಳೆ, ನಿಜವೆ. ಆದರೆ ಅವಳಿಲ್ಲದೆ ಅಷ್ಟು ದೀರ್ಘಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದು ಹೇಗೆ ?

ನರಸಯ್ಯ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಡಿಗೆಗೆ ಮೊದಲಿಟ್ಟ. ಅದುವರೆಗೂ ಅವನಿಗೆ ಅಡಿಗೆಮಾಡುವ ಕಷ್ಟ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಡಿಗೆಮಾಡುವ ವಿಧಾನ ಗೊತ್ತಿತ್ತೇ ಹೊರತು ಮಾಡುವ ಕಷ್ಟ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಪಾತ್ರೆ ಗಳನ್ನು ಇಳಿಸುವಾಗ ಎರಡು ತಡವೆ ಕೈಗೆ ಬೊಬ್ಬೆ ಬಂತು. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪ್ರತಿ

ನಿತ್ಯವೂ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಾಳೋ ಎಂದುಕೊಂಡ. ಕಟ್ಟಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಸಿ. ಕಣ್ಣು ತುಂಬಾ ಹೊಗೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು-‘ನೀವು ತರುವ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಯೆಲ್ಲಾ ಹಸಿದು. ಕಣ್ಣು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತೆ’ ಎಂತ. ಅವನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಕ್ಕೇ ತಂದುಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಟ್ಟಿಗೆ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಒಂದು ಮಣ ಹೆಚ್ಚು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಈಗ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಸೌದೆಯನ್ನೇ ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ವಾತ್ಸ್ರಿಗಳಿರುವುದೇ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ವಾತ್ಸ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿಯೂ ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ಏನೂ ಗೊಣಗುತ್ತದೆ ತಿಕ್ಕಿ ತೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಾನೋ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಸ್ವೇಟು ಆಡುತ್ತಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ಅವಳ ಕಷ್ಟಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದನೇ? ಆ ರಾತ್ರಿ ತನಗೆ ತಾನೇ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯವೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ತನಗೆ ತಾನೇ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂತು. ಛೇ, ತಾನೆಂತಹ ನೀಚ! ಅಷ್ಟಾದರೂ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಬಡಿಸುವಷ್ಟಾದರೂ ನೆರವಾಗಬಾರದೆ? ಇಸ್ವೇಟು ಆಡುವುದರ ಬದಲು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ತಾನು ಬಡಿಸುವುದಾಗಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ. ಒಣಗಿದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನೇ ತರುವುದಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ. ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿಯೂ ತನ್ನ ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಅವಳ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಲು ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದ. ಅವನ ಕಣ್ಣು ಒದ್ದೆ - ಹೊಂ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒದ್ದೆಯಾದವು. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯದು ಎಂಥ ತ್ಯಾಗ! ಅವಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನ ಗತಿ ಏನು?

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆ ಬಾಗಿಲು ಧಡೀರನೆ ತೆರೆದು ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಲಚ್ಚಿ ಇಬ್ಬರೂ ಒಳಗೆ ಬಂದರು. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹೊರಟುಹೋದದ್ದಕ್ಕೆ ನರಸಯ್ಯನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಮಂಕು ಬಡಿಯಿತೋ, ಈಗ ಅವಳು ಬಂದುದಕ್ಕೂ ಅವನಿಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಮಂಕು ಹಿಡಿಯಿತು. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಬಿಡಲು ಬಂದಿದ್ದ ಲಚ್ಚಿ ಹೊರಟುಹೋದ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಜತೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿ “ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಬರೇ ಹೊಟ್ಟೆಶಾಲೆಯಂತೆ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಅವಳಿಗೆ ಹೆದರಿಕೆ ಆಯ್ತು. ಮನೆಯವರು ಹೆರಿಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಅಂತ ಅಸ್ವತ್ರಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟರು. ಡಾಕ್ಟರು ಈಗ ಸರಿಯಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆಮಾಡಿ ಬರೇ ಹೊಟ್ಟೆಶಾಲೆ ಎಂದರು. ಹೆರಿಗೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು

ತಿಂಗಳು ಆಗಬೇಕಂತೆ. ಪಾವ್ತು ಹಾಲು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋದಳು.

ನಿಮಗಾರಿಗೂ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲವೆ? ಇದುವರೆಗೂ ನಿಂತುಹೋಗಿದ್ದ ನರಸಯ್ಯನ ಮಾಮೂಲುಜೀವನದ ಗಡಿಯಾರ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಧಡಾರೆಂದು ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಒಳಗೆ ಬಂದೊಡನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದದ್ದು. ಇಲ್ಲವೇನು? ಹಾಗಾದರೆ ನೋಡಿ.

ನರಸಯ್ಯನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗಡಿಯಾರ ಗರ್ ಎಂದು ಶಬ್ದಮಾಡಿ ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆ ಹೊಡೆಯಿತು. ನರಸಯ್ಯ ಮೆಲ್ಲನೆದ್ದು, ಶಾಲನ್ನು ಹೊದೆದು ಕೊಂಡ. ನಕ್ಕದ ಡಬ್ಬಯನ್ನು ಜೇಬಿನೊಳಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡ. ಕೋಲನ್ನು ಕೈಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮುಖವನ್ನು ಸಿಂಡರಿಸಿಕೊಂಡು “ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಆಂ-ಎ-ಎಲ್ಲು-ಎಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲಾ. ಇಲ್ಲೇ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ನೀನು ಕೆಲಸಮಾಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎರಡಾಟ ಇಸ್ಪೇಟು ಅಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ.”

ಕೊರಚರ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ

ಬೆಂಗಳೂರು, ಚಾಮರಾಜನೇಟೆಯ ಆ ಕಡೆಯೇ ಕೊರಚರ ಕೇರಿ ಇದೆ. ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಗುಡಿಸಿಲು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೇ ಕಟ್ಟಿದಾರೆ. ಮಧ್ಯೆ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ಗುಂಡಗೆ ಬಯಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸುತ್ತಲೂ ಗುಡಿಸಿಲು ಕಟ್ಟಿದಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಗುಡಿಸಿಲ ಬಾಗಿಲೂ ಬಯಲಿಗೆ ಎದುರಾಗಿವೆ. ರಾತ್ರಿ ಏಳೆಂಟು ಗಂಟೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಊಟಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಕೇರಿಯವರೆಲ್ಲಾ ಹೊರಗಡೆ ಅವರವರ ಗುಡಿಸಿಲ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡರ ವರೆಗೆ ದಿನವೂ ವಿನೋದ, ಜಗಳ, ಹರಟೆ, ಲಾವಣಿ, ಏನಾದರೊಂದು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಬೆಳುದಿಂಗಳ ಕಾಲ ಬಂದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಎಡಗಡೆ ಮಧ್ಯದ ಗುಡಿಸಲೇ ಮಾರಣ್ಣನದು. ಆವೊತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಒಂಭತ್ತು ಗಂಟೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಮಾರಣ್ಣ ಇನ್ನೂ ಗುಡಿಸಿಲಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಮಾದವ್ವ ಮುದ್ದೆ ಬೇಯಿಸಿಟ್ಟು ಅವನಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬಹಳ ಬೇಸರವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವಳು ಹೊರಗಡೆ ಹರಟೆಗೆ ಸೇರಿರಲಿಲ್ಲ. ಗುಡಿಸಿಲಲ್ಲೇ ಮಾರಣ್ಣನಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಾ ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದ ಮುದ್ದೆ ತಣ್ಣಗಾಗುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಅದರ ಬಿಸಿ ಎಲ್ಲವೂ ಮಾದವ್ವನ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಹತ್ತು ಗಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾರಣ್ಣ ಕೇರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದ. ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ, ತನ್ನ ಹರಕು ಅಂಗಿಯನ್ನು ಎಡಹೆಗಲಿಗೆ ನೇತು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮುಂಡಾಸು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ನೆರೆಹೊರೆಯವರನ್ನು

ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತಾ ಬಂದ: 'ಮುದ್ದಿ ತಿಂದಾಯ್ತೇ, ಗಿಡ್ಡಜ್ಜಿ?' . .
 'ಏಳ್ಳೆ ಹೇಗಿದೆ ಕ್ಯಾತ?' . . 'ಬಟವಾಡೆ ಎಷ್ಟಾಯ್ತು ಬೇಲಣ್ಣ?' . .
 'ಮೊನ್ನೆ ಲಗ್ನ ಆದ್ರೆ ಇವತ್ತೂ ಕೂಲಿಗೆ ಬರಬೇಡವಾ ನೀನು ದಾಸಪ್ಪ!' .
 "ನಿನ್ನ ಗಂಡನ್ನ ದುಡಿಯೋಕೂ ಬಿಡೋ ಹಾಗೆ ಕಾಣೊಲ್ಲ ಸಣ್ಣವ್ವ
 ನೀನು!"

ತನ್ನ ಗುಡಿಸಲ ಬಳಿ ಬಂದು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಇಳಿಬಿದ್ದಿದ್ದ ಈಚಲ ಚಾಪೆ
 ಯನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಓರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಹುಷಾರಾಗಿ ಒಳಹೊಕ್ಕು ಮಾರನಿಗೆ
 ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು. ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಕೋಪದಿಂದ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದ
 ಮಡಕೆ ಚೂರುಗಳ ಬದಲು, ಆ ರಾತ್ರಿ ಅವನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತು
 ಸ್ವಾಗತನೀಡಿದವು. ಹೊರಗೆ ಜಿಲ್ಲಿದ್ದ ಹಾಲು ಬೆಳುದಿಂಗಳು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ
 ಎದೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಿದುವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣೆದೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿರಬಹುದು ಎಂದು
 ಕೊಂಡ.

"ಕೇಳಿಸಿತು ನೀ ಬಂದದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ರೊಡನೆ ಬಿನ್ನಾಣದ ಮಾತಾಡ್ತಾ
 'ಮುದ್ದಿ ತಿಂದಾ ಗಿಡ್ಡಜ್ಜಿ!' ತಿನ್ನದೇ ಕೂತಿರುತ್ತಾಳೆನು ನನ್ನ
 ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ದಾರಿ ಕಾಯ್ತಾ? ಒಂದು ದಿನವಾದರೂ ನಿನ್ನ ಗತಿ ಏನೂ
 ಎಂದು ನನ್ನ ಕೇಳಿದೆಯಾ? ಸತ್ಯಾ ಬದುಕ್ತಾ ಅಂತ ಕೇಳಿದೆಯಾ? ಮಾತಾ
 ಡಿಸ್ತಾನೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ, ಮಹಾ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನ ಹಾಗೆ. ಏಕೆ ಹೊತ್ತಾಗಿ
 ಬಂದಿ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಿ? ಕೂಲಿ ಎಲ್ಲಿ? ಕುಡಿದು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಾ?"

"ಛಾ ಕತ್ತಿ, ನೀನು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟಿ ನನಗೆ ಛಳಿಜ್ವರ ಬರ್ತದೆ, ತಲೆ
 ನೋಯುತ್ತದೆ. ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಗ ತಗಲಿಸ್ಕೊಂಡು ಮುದ್ದೆ ಮಡಗು. ಹೂಂ,
 ಹಾಗ್ಯಾಕೆ ನಿಂತೀ, ಕೋತಿ ಮುಸುಡಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು."

ಮಾದಿಯ ತುಟಿಗಳೆರಡೂ ಗಲ್ಲದ ಕಡೆ ಬಿಲ್ಲಿನಂತೆ ಬಾಗಿವವು. ಎದ್ದು
 ಕಂಭದಂತೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು, ಮಾದಣ್ಣನನ್ನು ದುರದುರನೆ ನೋಡಿವಳು.
 ಮಾರನೂ ಕೂಡಲೇ ಸಿದ್ಧನಾದ. ಬಿಲ್ಲಿನಂತೆ ಅವಳ ತುಟಿ ಗಲ್ಲದ ಕಡೆ
 ಬಗ್ಗಿದರೆ ಮಾರನಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಅದರ ಫಲಿತಾಂಶ: ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಅವಳು
 ಮಡಕೆ ಚೂರುಗಳ, ಬೈಗಳ ಮಳೆ ಸುರಿಸುತ್ತಾಳೆಂಬುದು.

‘ ಏನೂ, ಕೋತಿ ಮುಸುಡೀನೇ ? ’ ಎಂದು ಗೊಣಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ಮಾದವ್ವ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಮಣ್ಣಿನ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾರನಿಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆದಳು. ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಳಗಿದ್ದವನು ಮಾರ ; ಓರೆಯಾಗಿ ನಿಂತು ಹೊಡೆತ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ. ತಟ್ಟೆ ಅವನ ಹಿಂದಿದ್ದ ತಡಿಕೆಗೆ ತಗಲಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಯ್ತು. ಆ ಚೂರುಗಳ ಪೈಕಿ ನಾಲ್ಕೈದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾರ ಮಾದವ್ವನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಒಂದೆರಡು ಚೂರು ಮಾದಿಗೆ ತಗಲಿದವು. ಮುಂದೇನು ಬರಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಿದ್ದ ಮಾರಣ್ಣ, ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಡಕೆಯನ್ನು ಮಾದವ್ವ ಶನ್ನೆಡೆಗೆ ಎಸೆಯುತ್ತಲೂ ಅದನ್ನು ಚಂಡಿನಂತೆ ಹಿಡಿದು, ಬಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಅದನ್ನು ರವಾನಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಗುರಿತಪ್ಪಿ ಮಡಕೆ ಮಾದವ್ವನ ಬಳಿ ಬಿದ್ದು ಚೂರುಚೂರಾಯಿತು. ಆ ರಾತ್ರಿಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಬೋಕೆಗಳು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಒದಗಿದವು ; ಇನ್ನು ಅವರ ಕದನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇ ಏರಿತು. ಎಂದಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಡೆತ ತಿಂದಿದ್ದರಿಂದ ಮಾದವ್ವನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟುಬಂತು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇನೂ ಸಿಗದೆ ಮುದ್ದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ತಟ್ಟೆಗೇ ಅವಳು ಕೈಹಾರಿ ಎಳೆಯುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಎದುರು ಗುಡಿಸಿಲಿಂದ ಬಂದ ಚೀತ್ತಾರಶಬ್ದ ಅವಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿತು.

ಒಂದೆರಡೇ ನಿಮಿಷಗಳ ಮೊದಲು ಅವರ ಗುಡಿಸಿಲ ಹಿಂದೆ ಬೀಟು ತಿರುಗಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲು ಭೀಮಣ್ಣ, ಮಾರ-ಮಾದವ್ವನ ಗುಡಿಸಿಲಿನಿಂದ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮಡಕೆ ಒಡೆಯುವ ಶಬ್ದ, ಕೂಗಾಟ, ಗುದ್ದಾಟವನ್ನು ಕೇಳಿ “ಮಾದವ್ವ, ಮಾರಣ್ಣ ಕಾದಾಡುತ್ತಾ ಇದಾರೆ. ಓಹೋ ನಿಲ್ಲಿಸಲೆ ? ಛೇ ! ಪಾಪ, ಜಗಳಾಕಾಯುವಾಗಲೇ ಅವರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮಾತಾಡೋದು. ಏನಾದೀತು ? ನಾಳೆ ಹೊಸ ಗಡಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅಷ್ಟು ಶಾನೆ ” ಎಂದುಕೊಂಡ. ಅವನ ಆತ್ಮಗತ ಮುಗಿಯುವ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾದವ್ವನನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ಚೀತ್ತಾರಧ್ವನಿ ಅವನ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನೂ ತಡೆಯಿತು. ಅವನ ಮುಖ ಕೂಡಲೇ ಬಿಳುವೇರಿ ಮೈಬೆರಿದೇಹ ಕಂಪಿಸಲು, ಕೂಡಲೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ “ಹ-ಹ-ಹಾ ! ಬೆಕ್ಕು, ಬೆಕ್ಕಿನ

ಮರಿ ಕೂಗಿರಬಹುದು. ಅಷ್ಟೆ ಅಷ್ಟೆ” ಎಂದು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ, ಊರಿನ ಕಡೆಗೆ ಸರಸರನೆ ಹೊರಟುಹೋದ.

ಆ ಚೀತ್ಕಾರ ಕೊರಚರ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರವರ ಗುಡಿಸಿಲ ಮುಂದೆ ನಿಂತೋ ಕುಳಿತೋ ಮಲಗಿಯೋ, ಮಾತಾಡುತ್ತಾ, ತೂಕಡಿಸುತ್ತಾ, ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಿಚ್ಚಿಸಿತು. ಪೋತಣ್ಣ ಹೌಹಾರಿ ನಿಂತು, ಅನಂತರ ಆಕಳಿಸಿ ಮೈಮುರಿದು, ತನಿಖೆಗೆ ಹೊರಟ; ಅವನಿಗೆ ಪೋಲೀಸ್ ಕೆಲಸದಿಂದ ವಜಾ ಆಗಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಅವನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಸಿದ. ಗಿಡ್ಡಜ್ಜಿಯ ಕಡೆಯ ಮಗು ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೇ ಗಿಡ್ಡಜ್ಜಿ ಚೀರಿದ್ದು. ಪೋತಣ್ಣ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗುಡಿಸಲಿನಿಂದ ಗಿಡ್ಡಜ್ಜಿ, ಗಿಡ್ಡಕ್ಕೈ, ದಪ್ಪಕ್ಕೈ, ಗುಂಡಕ್ಕೈ, ಮುಗ್ಗರಿಸುತ್ತಾ ಬೀಳುತ್ತಾ ಏಳುತ್ತಾ, ಅರಚುತ್ತಾ ಬಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಅಳುತ್ತಾ ಬಂದಳು. ಎರಡುನೂರಾ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಪೌಂಡು ತೂಕದ ಆಸಾಮಿ! ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು, ಅರುವತ್ತೈದು ಪೌಂಡು ತೂಕದ ಎಲು ಬಿನ ಚೀಲ ‘ಗೈರ್‌ವಿಲೆ’ಯಾದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ. ವಿಷಾದ, ರೌದ್ರ, ಕಾರುಣ್ಯ - ಆ ರಸಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಣ್ಣೀರು, ಬೆವರು, ಜೊಲ್ಲುಗಳ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಗಿಡ್ಡಜ್ಜಿಯ ದೇಹದಿಂದ ಹೊರಸೂಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದು ಸಲ ಅವಳು ಬಿಕ್ಕಳಿಸಿದಳು ಅಂದರೆ ‘ಲಾಲ್‌ಬಾಗಿ’ನ ಹಿಂದಿರುವ ಗುಡ್ಡ ನಡುಗಿದ ಹಾಗಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೊಸ ಹೆಂಡತಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸಿಸುಸಿಸು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬೈಲಣ್ಣನೂ, ಗಂಡನ ಮಾತಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಕೊಡದೆ ಅವನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನಾರವ್ವನೂ, ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ‘ಹಯ್ಯೋ, ಹಯ್ಯೋ’ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿದರು. ಮಧ್ಯದ ಗುಡಿಸಲಿನ ಅವಳಿಜವಳಿ ಮುದುಕಿಯರು-ಮುತ್ತಜ್ಜಿ, ಭೂತಜ್ಜಿ-ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಕಂಠದಿಂದ ನಿಧಾನವಾಗಿ “ಕಂಬ್ರೀ ಕೆಳಗಡೆ-ನೋಡ್ಲೇ-ನವ್ವಾ” ಎಂದು ಪದ್ಯಕ್ಕೂ ಗದ್ಯಕ್ಕೂ ನಡುವೆ, ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಬಲಗಡೆ ಗುಡಿಸಿಲ ಮುಂದೆ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೆದರಿ ಮೈಮುದುರಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದ ದಾಸಪ್ಪ ಸರಸರ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಹರಕುಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತುತ್ತಾ “ಹೆದರ ಬೇಡ ಗಿಡ್ಡಜ್ಜಿ, ಈ ರಾತ್ರಿ ಬೆಂಗಳೂರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಗೆದು ನಿನ್ನ ಪಿಳ್ಳೇನ ಹುಡು

ಕೊಂಡು ಬರ್ತೀನಿ” ಎಂದು ಸಿಂಹನಾದಮಾಡಿದ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಬಟವಾಡೆ ದಿವಸ ಗಂಡನ ಜತೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಕೂಲಿ ಹಣವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವಳು “ಹೋಗು ದಾಸ; ಗಾಡ ಹೋಗು. ಏಟು ಹೊತ್ತಾದ್ರೂ ನಾನು ನಿಂಗೆ ಕಾಯ್ತಾ ಇರ್ತೀನಿ” ಎಂದಳು.

“ಮತ್ತೆ ಬೇಗ ನಾಕಾಣೆ ಕೊಡು. ಬಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ ಮಕ್ಕಳು ಬಲು ದೂರನಾಗ್ತವೆ” ಎಂದು ಹೆಂಡದಂಗಡಿಯನ್ನು ನೆನೆ ಯುತ್ತಾ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ದಾಸ ನಾಲ್ಕಾಣೆ ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿದ.

ಕಾಟಜ್ಜ, ಹಳೆಯ ಮುದುಕ, ಕೇಕರಿಸಿ ಉಗುಳಿ, ಗಂಟಲು ಸರಿಮಾಡಿ ಕೊಂಡು “ನೀನು ಪಿಳ್ಳೇನ ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದೀ?” ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದ. “ನಾನೇ? ಸಂಜೇಲಿ ನೋಡಿದೆ, ಅಲ್ಲ-ಅಲ್ಲ-ಸಂಜೇಲಿ ನೋಡಿದ್ದು ಸಣ್ಣ ಸಿದ್ದನ್ನ. ಪಿಳ್ಳೇನ ವತ್ತಾರೆ ಕೂಲಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ನೋಡಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಾಗೆ ಉರುಳಾಡ್ತಾ ಇದ್ದ. ರಾತ್ರಿ ನಾನು ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಮುದ್ದೆ ತಿಂದು ಮಲಗಿದ್ದರು. ನಾನು ಈಗ ಮಲಗೋಕೆ ಹೋಗ್ತೀನೆ, ಪಕ್ಕದಾಗ ಪಿಳ್ಳೇನೆ ಇಲ್ಲ. ಅಯ್ಯೋ-ಅಯ್ಯೋ-ನನ್ನ ಮಗು.....”

ಮಗು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ ಎನ್ನುವ ಸಂಗತಿ ಎಂಥ ಕಠಿನ ಹೃದಯರನ್ನೂ ಕರಗಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೇ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿ, ಒಂದು ಕ್ಷಣ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಮರುಕವನ್ನು ಕೂಚಿಸು ತ್ತಾರೆ. ಮಗುವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಗುಂಪುಗುಂಪೇ ಹೊರಡುತ್ತದೆ. ಆದ್ದ ರಿಂದಲೇ ಈ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಿ ಮಾರಣ್ಣ ಮಾದವ್ವ ತಮ್ಮ ಕದನಕ್ಕೆ ವಿರಾಮಕೊಟ್ಟು ಗುಡಿಸಿಲ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನಿಂತರು.

“ಪಾಪ, ಗಿಡ್ಡಜ್ಜಿಯ ಪಿಳ್ಳೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆಯಂತೆ” ಮಾದವ್ವ ಮುಲುಗಿದಳು.

“ಪಿಳ್ಳೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ ಅಂತ ನಾನೂ ಅಯ್ಯೋ ಅಂತೀನಿ. ಹೆಂಡ ತೀರು ಯಾರಾದರೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ರೆ-ಹೋಗ್ಲಿ ಪೀಡೆ ಅಂತಿದ್ದೆ. ಪಿಳ್ಳೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ-ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ.”

ಮಾರಣ್ಣನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಣಕಿಗೆ ಮಾದವ್ವ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಅವಳ ಮನಸ್ಸೆಲ್ಲವೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಗುವಿಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಗಿಡ್ಡಜ್ಜಿಯ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಬೆರೆತಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸೌಮ್ಯವಾಗಿಯೇ “ಮಾರ, ಗಿಡ್ಡಜ್ಜಿಯ ಪಿಳ್ಳೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅನ್ಯಾಯ ಆಯ್ತು. ಈ ಊರು ಬಲು ದೊಡ್ಡದು. ರೈಲು, ಮೋಟರು, ಬೈಸ್ಕುಲು ಹಾವಳಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ನಮಗೂ ಈಗ ಎಂಟು ವರಸದ ಹಿಂದೆ ಮಗ ಆಗಿದ್ದೆ ಅದಕ್ಕೂ ಈಗ ಎಂಟು ವರಸ ಆಗ್ತಿತ್ತು, ಅಲ್ಲೇ?” ಎಂದಳು ; ಮೆಲ್ಲನೆ ನುಡಿದಳು.

“ನಮಗೆ ಆಗ್ಲೇ ಇಲ್ಲಲ್ಲ” ಎಂದು ವಾಸ್ತವಕ್ಕೇ ಜೋತುಬಿದ್ದ ಮಾರ ಹೇಳಿದ.

“ಆಗ್ಲಲ್ಲ ಸರಿ. ಆಗಿದ್ದೇ ಆ ನಮ್ಮ ಪಿಳ್ಳೆ, ನಮ್ಮ ಪುಟ್ಟ ಮೊದ, ಈ ರಾತ್ರಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನಮಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹೆಂಗಾಗ್ತಿತ್ತು?”

“ಏನು ಹುಚ್ಚುಮಾತು ನಿಂದು ! ಅದರ ಹೆಸರು ಮಾದ ಅಂತ ಆಗ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಖಂಡಿತ ಇಲ್ಲ. ಆ ಹೆಸರು ಕಂಡ್ರೆ ನನಗೆ ಆಗದು. ಸಣ್ಣ ಮಾರ ಅಂತ ಕರೀತಿದ್ದೆ, ತಿಳೀತೇ.”

“ನಿನ್ನ ತಲೆ. ಮಾರ ಅನ್ನೋ ಹೆಸರು ತಿರುಗಿ ನಮ್ಮ ಗುಡ್ಡೆಗೆ ಸುಳಿಯೋಕೆ ಆಗದು. ಇರೋ ಒಂದು ಹೆಸರ ಕಾಟವೇ ಸಾಕಾಗಿದೆ.”

ಅನಂತರ ಇಬ್ಬರೂ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ತಮ್ಮ ಗುಡಿಸಿಲ ಮುಂದೆಯೇ ನಿಂತು, ಗಿಡ್ಡಜ್ಜಿ ಹೊಡೆದ ಗೊಂದಲವನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಮೇಲೆ ಮಾದವ್ವ ಪುನಃ, “ಮಾರ, ಇವೊತ್ತು ನಾನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಭಾಳ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದೆ ಅಲ್ಲ? ನೀನು ಹೊತ್ತಾಗಿ ಬಂದಿ ; ಅದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಜಗಳ ಕಾಯೊಲ್ಲಾ” ಎಂದಳು.

ಮಾದವ್ವನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಮಾರ, “ನಾನೂ ಜಗಳ ಕಾಯೊಲ್ಲಾ ಮಾಡಿ ! ನೀ ಏನಂದ್ರೂ ಸುಮಾರ್ತೇನೆ” ಎಂದ.

ಪ್ರಶಾಂತವಾದ ಬೆಳುದಿಂಗಳು ಅವರ ಮುಂದೆ ನಲಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾವಿ “ಗಿಡ್ಡಜ್ಜಿಯ ಗೋಳು ಕೇಳಲಾರೆ ನಾನು. ಆ ಪಿಳ್ಳೆನ ಕಳಕೊಂಡು ಅವಳು ಹೇಗೆ ಬದುಕಿರುತ್ತಾಳೆ? ನಮ್ಮ ಪುಟ್ಟ ಮೊದ ಏನಾರೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನನ್ನ ಗತಿ ಏನಾಗ್ತಿತ್ತು?” ಎಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟಳು.

ಮಾದಿಯ ಭುಜದ ಮೇಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಮಾರ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೆಳಗಿರಿಸಿ, ಅವಳ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅದೇ ಕೈಯಿಂದ ಅವಳ ನಡುವನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಸುತ್ತಿ, “ನಿನ್ನ ಗತಿ ಹಾಗಿಲ್ಲ ಮಾದಿ! ನನಗೆ ಹಾಗಾಗಿದ್ದೆ, ನಮ್ಮ ಪಿಳ್ಳೆ, ನನ್ನ ಸಣ್ಣಮಾರ, ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಆ ಮಗನ ಕಳವು ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಈ ರಾತ್ರೀನೆ ಕಡಿದುಹಾಕ್ತಿದ್ದೆ” ಎಂದ.

ಅನಂತರ ಇಬ್ಬರೂ ಒತ್ತಾಗಿ ನಿಂತು ಬೆಳುದಿಂಗಳ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಾ ತಮ್ಮೆದುರಿಗೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಗಿಡ್ಡಜ್ಜಿಯ ಮಗು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತರು.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗುಜುಗುಜು ಎದ್ದಿತು. ಕೆಲವರು ಗಿಡ್ಡಜ್ಜಿಯ ಗುಡಿಸಿಲ ಕಡೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದರು.

ಸಾಕವ್ವ, ಮುತ್ತಜ್ಜಿ ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೇ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ, ನಿಧಾನವಾಗಿ “ಏನೂ, ಪಿಳ್ಳೇ ಸಿಕ್ಕೇ?” ಎಂದು ನುಡಿದರು.

ತನಿಖೆ ನಡೆಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪೊತಣ್ಣ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಅರಳಿದ ಮುಖ ತೋರಿಸುತ್ತ ಗಿಡ್ಡಜ್ಜಿಯ ಗುಡಿಸಿಲಿನಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆಬಂದು ನನಗೆ “ಅನುಮಾನ ಆಯ್ತು. ಅದಕ್ಕೇ ಈಗ ಅರ್ಧಗಂಟಿಯಿಂದ ನಾನು ಗಿಡ್ಡಜ್ಜಿಯ ಗುಡ್ಡಾಗೇ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಹಿಂದುಗಡೆ ಮೂಲೇಲಿ, ಪಿಳ್ಳೆ ಕಂಬಳಿನ ಮೈಗೆ ಸುರುಳಿಸುತ್ತಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದೆ. ನನಗೆ ಅನುಮಾನ ಆಗಿತ್ತು!” ಎಂದು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ.

ಮಾರಣ್ಣ ಮಾದವ್ವನಿಗೆ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ “ನೋಡಿದೋ, ನಿನ್ನ ಮಾದ ಆಗಿದ್ದೆ ಎಂಥಾ ಹಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ್ದಾ ಅಂತ, ಹಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ! ಕಂಬ್ಬೀಲಿ ಮೈಸುತ್ತಿ ಮೂಲೇಲಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ಗದ್ದಲ ಹೂಡೋದು. ನನ್ನ ಸಣ್ಣಮಾರ ಆಗಿದ್ದೆ ಹಾಗೆ, ನಿನ್ನ ಮಾದನ ಹಾಗೆ, ನಾಯಕುನ್ನೀ ಹಾಗೆ, ಮೂಲೇಲಿ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಿದ್ದೆ?”

ಮಾದಿಯ ಮುಖ ಕಲ್ಲಿನಂತಾಯಿತು. ಮಾರನ ಮಾತು ಮುಗಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವಳ ತುಟಿ ಗಲ್ಲದ ಕಡೆಗೆ ಬಿಲ್ಲಿನಂತೆ ಬಗ್ಗಿದವು. ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಮಾರನನ್ನು ದುರದುರ ನೋಡಿ “ಏನೂ, ನಾಯಕುನ್ನೀನೇ ನನ್ನ ಮಾದ?”

ಎಂದು ಗೊಣಗುಟ್ಟುತ್ತಾ ಸೆಟೆದುಕೊಂಡು ಗುಡಿಸಿಲಿನೊಳಗೆ ಹೋದಳು. ಕದನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಮಾರ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದ.

*

*

*

*

ಎರಡನೆಯ ಸಲ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬೀಟು ತಿರುಗಲು ಬಂದ ಭೀಮಣ್ಣ, ಮಾದವ್ವ ಮಾರಣ್ಣನ ಗುಡಿಸಿಲ ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅವರ ಗುದ್ದಾಟ ಕೇಳಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡು “ಅಯ್ಯೋ ದೇವರೆ, ಆವಾಗಿನಿಂದ ಇನ್ನೂ ಗುದ್ದಾಡುತ್ತಾ ಇದಾರೆ. ಇವೊತ್ತು ಭಾಳ ಮಾತಾಡಬೇಕೆಂದಿದಾರೋ? ಅಥ್ಯಾ, ಮುಂದಲ ವಾರದ ಕುಸ್ತಿಗೆ ತಯಾರಿ ತಗೋತಾ ಇದ್ದಾನೋ ಮಾರ!” ಎಂದುಕೊಂಡ.

ವಾಸನಾ

ಅವಳು ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕಳು ; “ಮದುವೆ ಆಗ್ತಾನಂತೆ, ಮದುವೆ ನನ್ನ ! ಬಸವಿ ಬಿಟ್ಟವಳನ್ನ !! ” —ಆಕೆಯ ಗಲ್ಲದ ತುದಿಯ ಮೇಲಿನ ಕಾಸಿ ನಗಲದ ನೀರಿ ಮಜ್ಜೆಯೂ ಕಳಕಳಿಸಿ ನಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಆಕೆ ಮುಡಿದ ಕೆಂಡಸಂಪಿಗೆ ಹೂವಿನ ಕೂರುಗಂಪು ಆತನ ಮೂಗನ್ನು ಉಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಆಕೆಯ ಚುಚ್ಚು ಮಾತೂ ಕೆಚ್ಚುನಗೆಯೂ ಆತನಿಗೆ ಬಲ ವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟವು. ಗಂಭೀರ ಧ್ವನಿಯಿಂದ, ದೃಢತೆಯಿಂದ “ಹೌದು, ಮದುವೆ ಆಗ್ತೀನೆ, ಮದುವೆ. ನಿನ್ನ ಬಸವಿಯನ್ನ” ಎಂದ, ಅವಳನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸಿನೋಡುತ್ತಾ.

ಅವಳೂ ಆತನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಅವನಲ್ಲಿ ಕಾಮದ ಆತುರತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ; ಪ್ರೇಮದ ಸಾವಧಾನವಿತ್ತು. ಮೋಹದ ಕಾತರವಿರಲಿಲ್ಲ ; ಒಲ ವಿನ ಶಾಂತತೆ ಇತ್ತು. ಆಕೆ ಗಂಭೀರಮುಖಿಯಾದಳು. ಅನಂತರ ಅವಳ ಕಣ್ಣು ಹನಿಗಟ್ಟಿದವು. ನಿಜ, ಆತನನ್ನು ಆಕೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸು ತಿದ್ದುದು ನಿಜ. ಅದನ್ನು ಅವಳು ಬಿಚ್ಚಿಡದೆ ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟಿದೂ ನಿಜ. ಆತ ಆಕೆಯನ್ನು ತನ್ನವಳೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದೂ ನಿಜ. ಬಸವಿಗೆ ಮಾರುಹೋದವ ನೆಂದು, ಬಸವಿಯನ್ನು ಲಗ್ನವಾದವನೆಂದು ಹಳ್ಳಿಯವರೆಲ್ಲರೂ ಆತನನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಮುಖಂಡನೆನಿಸಿದ ಅವನ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಆತನಿಗಾಗಿ, ಆಕೆ ಆತ ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದಂತೆ ತೋರಗೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಾನು ‘ಹೂ’ ಎಂದರೆ ಸಾಕು, ಮರುದಿನವೇ ಆತ ತನ್ನನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗುವನೆಂದು ಆಕೆಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು ! ಆದರೆ ಅವನಿಗಾಗಿ, ಒಳನಿಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದ ಬಸವಿತುತ್ಸನ್ನಷ್ಟೇ ಭುಂಜಿಸಿರಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿದ್ದಳು ಆ ಬಸವಿ.... ಚಿರತ್ಯಾಗಿ.

“ಇಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಲಗ್ನ ಆಗೋದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲ ಅದು. ನಾನು ಬೆಂಗಳೂರು ಪೇಟೆಗೆ ಹೋಗ್ತೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡು” ಎಂದಳು.

* * * *

ಆಕೆ ಒಂದು ದಿನ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದದ್ದು ಊರಿನವರಿಗಾಗಲೂ ಅಚ್ಚರಿ ಎನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಹಳಬರಿಗೆಲ್ಲಾ ಅನುಭವದಿಂದ ಗೊತ್ತಿತ್ತು, —ಹಳ್ಳಿಯ ಬಸವಿ ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ ಅಂತ. ಬೆಂಗಳೂರು ಹತ್ತಿರವೈ.

ಬೆಂಗಳೂರು ! ಯಾವ ಬಗೆಯ ಜನ ಇಲ್ಲ, ಯಾವ ತರದ ದುಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ — ಅಲ್ಲಿ. ಅಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಹುಡುಕಲು ತೊಡಗಿದ ಆತ. ನಾಟಕದ ಕಂಪೆನಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಿಸಿದ. ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾಳೆ; ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆ, ನಾಟಕ ಸೇರಿರಬಹುದು ಅಂತ. ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಬಡವರ ಕೇರಿಗಳು, ಗುಡಿಸಲುಗಳು ಮುಗಿದವು. ಭಿಕ್ಷುಕರ ಗುಂಪು ಆಯಿತು. ಹೋಟೆಲುಗಳ ಮುಂದೆ, ಮಾರ್ಕೆಟ್ನಲ್ಲಿ, ಪೇಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿದ. ಇಲ್ಲ, ಸುಳುವಿಲ್ಲ. ಆತನಿಗೆ ಬೇಜಾರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಗಲೆನ್ನದೆ ರಾತ್ರಿಯೆನ್ನದೆ, ಮಳೆಬಿಸಿಲೆನ್ನದೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆದು ಅಲೆದು ಅವಳನ್ನು ಹುಡುಕಿದ. ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗುಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವವನಂತೆ ಆಕೆಗಾಗಿ ಶೋಧಿಸಿದ. ಎಲ್ಲಾ ಗಿರಣಿಗಳು, ಗಿರಣಿ ಕಾಲಿಕಾರರ ಕೇರಿಗಳು, ಅಕ್ಕಿಪೇಟೆ, ಹತ್ತಿಪೇಟೆ, ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ, ಬಳ್ಳಿಪೇಟೆ, ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಮುಗಿದವು. ಆಕೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ; ಆತ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ದುಡಿಯುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಬಂದ ಹರೆಯದ ಹುಡುಗಿ, ಬಸವಿಯಾದ ಬಿನ್ನೂರಿಗಿತ್ತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗತಿಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತಲೇ ಅವನು ಹುಡುಕಬಾರದ ಕಡೆ ಹೋಗಬಾರದ ಕಡೆ ಹುಡುಕಿದ, ಹೊಕ್ಕ. ಉಹಂ, ಸದ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಒಂಟಿಯಾಗಿರುವ ಹುಡುಗಿಯರಿಗೆ ಆಹ್ವಾನವಿತ್ತು, ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಕೋಣೆಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅನಂತರ ಅವರನ್ನೇ ಬಾಡಿಗೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನಾಗಿ ದುಡಿಸುವಂಥವರ ಮನೆಗಳನ್ನೂ ಆತ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ; ದೇವರ ದಯೆ !

ಒಂದು ದಿನ ತಾನು ಅದುವರೆಗೆ ಹುಡುಕಿದ ಕೇರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೊಂದು ಕೇರಿಗೆ ಹುಡುಕಲು ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿ ತಾನು ತಂಗಿರಲು ಒಂದು ಕೋಣೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಒಂದು ಮನೆ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿದ. ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು ಹೊಸಲ ಬಳಿ ನಿಂತಳು ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿ— ಹುತ್ತದಲ್ಲಿನ ಹಾವಿನಂತೆ.

“ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೋಣೆ ಇದೆಯೆ ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಆಕೆ ಆತನನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಕೊಳಕು ಮನೆ, ಕತ್ತಲು ಗವಿ. ಒಳಗೆ ಹೋದರೆ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟುವಂತಿತ್ತು. ಆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಒಂದು ಕೊಠಡಿ. ಅದರೊಳಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದರು.

“ಈ ಕೋಣೆ ಇದೆಯಪ್ಪ. ಇದನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಒಳ್ಳೇ ಜನಕ್ಕೇ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರೋದು. ಅಂಥ ಇಂಥಾವರನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಕೂಲಿನಾಲಿಯಿಂದ ಬರೋ ಮೂರು ಕಾಸಿಗೆ ಈ ಬಾಡಿಗೆನೂ ಸೇರಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೂ ಬಟ್ಟೆಗೂ ಆಗುತ್ತದೆ ಅಂತ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ಅಷ್ಟೆ—ಅದೂ ಒಳ್ಳೇ ಜನಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ. ತಿಂಗಳಿಗೆ ಎರಡೂ ವರೆ ರೂಪಾಯಿ. ಮುಂಚೆಯೇ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕು. ಈ ಕೋಣೆ ಖಾಲಿ ಇರೋದು ಅಪರೂಪ.”

“ಹಾಗಾದರೆ ಬಹಳ ಜನ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಾ ಇರುತ್ತಾರೇನು, ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಾಡಿಗೆಗೆ.”

“ಹೂಂ. ಪೋಲೀಸ್ ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್ ಬೈಯಣ್ಣ ಇದ್ದ ಮೂರು ತಿಂಗಳು—ದಫೇದಾರಿ ಟೆರೇನಿಂಗಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ; ದೊಡ್ಡ ಬಳ್ಳಾಪುರದವನು. ಅಪರೂಪ ಮನುಷ್ಯ. ಒಂದು ಕಾಸೂ ಬಾಡಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಹಿಂದೆ ಏಕಾಂತಪ್ಪ ಇದ್ದ, ಆರು ತಿಂಗಳು. ಕೆಲಸ ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಹಣ್ಣಾಗಿ ಹೋದ. ಅದರೂ ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಡೋದು ಒಂದು ತಿಂಗಳೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ— ಈಚೆಗೆ ಶಿದ್ದವ್ವ ಇದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನ. ಬಿನ್ನಿ ಮಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಲಗ್ನ ಆಯ್ತು ಅವಳಿಗೆ. ಬಿನ್ನದಂತ ಹುಡುಗಿ. ಕಡೇಮನೆ ಅಯ್ಯನವರೇ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಸಿದ್ದು.”

“ನಾನು ಇತ್ತೀನೆ ಈ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ. ಇಗೋ ಎರಡೂವರೆ ರೂಪಾಯಿ....ಅಜ್ಜೀ! ಇಲ್ಲಿಗೇನಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗಿ ಬಂದಿದ್ದಳೆ?—ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷ—ನೋಡೋಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರಬೇಕು—ಹೆಸರು ಚೆನ್ನಿ—ಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಕಾಸಿನಗಲ ನೀಲಿಮಚ್ಚಿ, ಕಳಕಳಿಸಿ ನಗುತ್ತಾ ಇರೋದು—”

“ಇಲ್ಲ. ಅಂಥ ಹುಡುಗೀನೇ ಕಾಣೆ ನಾನು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಜನಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಜಾಗ ಕೊಡೋದು. ಕೇಳಿದವರಿಗಲ್ಲಾ ಕೊಡೋದಿಲ್ಲ. ಶಿದ್ದವ್ವ ಇದ್ದು ; ಚಿನ್ನದಂಥ ಹುಡುಗಿ ; ಲಗ್ನ ಆಗಿ ಹೋದಳು.”

ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ! ಆರೇಳು ತಿಂಗಳಾಯಿತು ; ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಿ ದರೂ ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ! ಎಲ್ಲಾ ಜಾಗದಲ್ಲೂ ಹುಡುಕಿಯಾಯ್ತು. ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯ ಜನ ಇರಬಹುದಾದ ಕಡೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿಯಾಯ್ತು. ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಒಂದೇ ಉತ್ತರ—‘ಇಲ್ಲ.’ ಆದರೂ ಬೆಂಗಳೂರು ಬೆಂಗಳೂರು ಬೆಂಗಳೂರು ಎಂದು ಸದಾ ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳು ಈ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕರಾಳ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ಗವಿಯೊಂದರಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಹುಡುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆಂದೇ ಆತನ ನಂಬಿಕೆ. ಶೋಧಿಸಿಯೇ ಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ಚಿತ್ತ ಬಲಿಯಿತೇ ಹೊರತು ಬಡ ವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆತನ ಜೀವನದಲ್ಲಿದ್ದು ಒಂದೇ ಸಾಧನೆ—ಆಕೆಯ ಶೋಧನೆ.

ಅಜ್ಜಿ ಹೋದಮೇಲೆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ. ಕಸ ಹೊಡೆದು ಒಂದು ವಾರದ ಮೇಲಾಗಿತ್ತು. ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೇಡರ ಬಲೆ ಸಾಲುಗಟ್ಟಿದ್ದವು. ಬಾಗಿಲಹಿಂದೆ ಒಂದು ಹಳೆಯ ಚಾಪೆ ಸುತ್ತಿ ಇಟ್ಟಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಶಿಥಿಲವಾಗಿದ್ದ ಕಸಬರಿಕೆ ಇತ್ತು. ಇವೆರಡು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಮನೆ ಮಾಲೀಕಳು ಬಾಡಿಗೆ ದಾರರ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆಂದು ಉದಾರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು.

ಆತ, ಚಾಪೆಯನ್ನು ಜರೆದು ಬಿಚ್ಚಿ ಗೋಡೆಯ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಹಾಸಿದ. ಒಂದಿಷ್ಟು ಧೂಳು ನೆಲದ ಮೇಲಿನಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿ, ಒಂದು ವಾರದ ತಮ್ಮ ಮೌನನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಭಂಗಮಾಡಿದವರನ್ನು ನೋಡುವಂತೆ ಆತನ ಸುತ್ತ ಸುಳಿದಾಡಿದವು. ಚಾಪೆಯ ಮೇಲೆ ಕಂಡುಬಂದ ಒಂದೆರಡು ತಗಣೆಗಳು ಕೂಡಲೇ ಕಡ್ಡಿಗಳ ಸಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾದವು.

ಆತ ಕಾಲು ಚಾಚಿಕೊಂಡು, ಗೋಡೆಗೆ ಒರಗಿಕೊಂಡು ಆ ಚಾವೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಎದುರಿಗೆ ಒಂದು ಮೂಡ. ಅದರ ಬಾಗಿಲು ಒಂದು ಮುರಿದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತ.

ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಾಗೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ತರದ ಜನ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ.... ಇದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ.... ಅನಂತರ ಬಂದ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದು ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕೋಣೆಯ ಹಿಂದಿನ ನಿವಾಸಿಗಳು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿರಬಹುದಾದ ಕುರುಹುಗಳ ಮೂಲಕ ಅವರ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದ.... ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಒರೆಸಿದ ಬೆರಳ ಗುರುತುಗಳು, ಸದಾ ನೆಶ್ಯ ಶಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಸೀನುತ್ತಾ ಸಿಂಬಳದ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಗೋಡೆಗೆ ಒರೆಸುತ್ತಾ, ಉದ್ಯೋಗದ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಏಕಾಂತಪುನನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುತ್ತಿದ್ದವು. ಪಕ್ಕದ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಆರು ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ, ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೂತಿದ್ದ ಆ ಮುರುಕಲು ಕನ್ನಡಿಯ ಮುಂದೆ ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್ ಬೈಯಣ್ಣ ಎಷ್ಟು ಸಲ ನಿಂತುಕೊಂಡು, ರುಮಾಲಿನ ಅಂಚನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ?

ಆ ಕೋಣೆಗೆ ಒಂದೂ ಕಿಟಕಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮೇಲಿನ ಒಂದೆರಡು ಹೆಂಚು ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಮುರಿದುಹೋಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಆ ಕೋಣೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಳಕು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ಆ ಕೋಣೆಗೆ ಕಿಟಕಿ. ಗಾಳಿಯ ಅಲುಗಾಟಕ್ಕೂ ಆಸ್ಪದವಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಾಳಿಯನ್ನೇ ಸೆರೆಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಆ ಅಜ್ಜಿ, ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ. ಆ ಕೋಣೆಯ ತುಂಬ ಭಾರವಾದ ಅಹಿತವಾದ ಮುಗ್ಗುವಾಸನೆ ತುಂಬಿತ್ತು. ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದವರಿಗೆ ಮೊದಲು ಮೊದಲು ಅದು ಎದೆಯಮೇಲೆ ಭಾರ ಹೇರಿದ ಹಾಗೆ ಕಂಡುಬಂದು, ಅನಂತರ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅದು ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ, ಪರಿಚಿತವಾಗಿ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ, ಹೊರಗಿನ ಗಾಳಿಯೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆತ ಈ ಹೊಸ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಪರಿಚಯಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹಳಬನಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಜಂಪು ಬಂತೋ ಏನೋ—ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಆ ಭಾರವಾದ ಮುಗ್ಗಲು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಕೆಂಡ ಸಂಪಿಗೆ ಹೂವಿನ ತೀವ್ರಗಂಧ ಆತನನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸಿತು—ಮೈ ಮುಟ್ಟು ತಟ್ಟು ಎಬ್ಬಿಸಿದಂತೆ. “ಓ ಚೆನ್ನಿ” ಎಂದು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟು—ಏನೋ ಒಂದು ಕರೆ ಕೇಳಿದವನಂತೆ. ತತ್ಕ್ಷಣ ತನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ತಾನೇ ಚಕಿತನಾದ. ಆ ಗಂಧ

ಅವನನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡತ್ತಿತ್ತು. ತಾನೂ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು, ಹಿಡಿಯಲು ತಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳಲು ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಚಾಚಿದೆ— ಅದು ಕೈಗೆ ಸಿಗಬಹುದೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ. ಕೆಂಡಸಂಪಿಗೆ ಹೂವಿನ ಗಂಧ ಅವನನ್ನು ಕರೆಯಿತೆ? ಯಾರೋ ಕೂಗಿದಂತೆ ಆಗಲಿಲ್ಲವೆ ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು? ಆ ಗಂಧದ ಧ್ವನಿ. ಅವನನ್ನು ತಬ್ಬಿ ತಟ್ಟಿ ಎಚ್ಚರಿಸಲಿಲ್ಲವೆ?

“ಅವಳು ಖಂಡಿತ ಇಲ್ಲಿದ್ದಳು” ಎಂದು ತನಗೆ ತಾನೇ ಅರ್ಥ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡ. ಅನಂತರ ಭಂಗನೆ ಎದ್ದು ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಕೆಂಡಸಂಪಿಗೆ ಅವಳು ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಬಯಸುವ ಹೂ. ಎನ್ನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೆಂಡಸಂಪಿಗೆ ಮುಡಿಯದೆ ಬಿಡಳು. ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಂದಿನ ಕೆಂಡಸಂಪಿಗೆ ಗಿಡದ ಹೂಗಳೆಲ್ಲ ಅವಳ ಪಾಲೇ. ಅದೇ ಕೆಂಡಸಂಪಿಗೆ ಕಂಪು! ಖಂಡಿತ ಅವಳಿದ್ದಳು ಇಲ್ಲಿ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅವಳ ನೆಲೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಹಾಗೆ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಸಿಗುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಕಂಪು—ಕೆಂಡಸಂಪಿಗೆ ಹೂವಿನ ಆ ಕಂಪು—ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು?

ಪುನಃ ಆ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸತೊಡಗಿದ. ಎದುರು ಮಾಡದ ಬಾಗಿಲ ಮೇಲೆ ಜೋತುಬಿದ್ದಿದ್ದ ಆ ನೂಲಿನ ಹಗ್ಗವನ್ನು ತಂದವರು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಾಗ ತಮ್ಮ ಅಸ್ತಿ ಎನಿಸಿದ್ದ ಹಾಸಿಗೆಯಾದರೂ ಒಂದು ಇದ್ದು, ಹೋಗುವಾಗ ಅದೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿರಬೇಕು. ಆ ಮಾಡದ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಳಕು ಬಾಚಣಿಗೆಯೊಂದು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅದರ ಮುರುಕು ಹಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಹರಕುಕೂದಲು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಮಾಡದ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಜಾಕಾಯಿಹಲಿಗೆ ಇಟ್ಟಿತ್ತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದುಕಡೆ ಧೂಳು ಮುಚ್ಚಿದ್ದ ವ್ಯಾಸಿಲೇಡಬ್ಬಿ ಇತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಒಂದು ಹಳೇ ಬಟ್ಟೆಯ ತುಂಡು ಇತ್ತು. ಆ ಬಟ್ಟೆಯ ತುಂಡನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೂಸಿನೋಡಿದ. ಒಳ್ಳೆಣ್ಣೆಯ ಗಮಟ್ಟು ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು ಅರಿವೆಯಿಂದ! ವಾಕರಿಕೆ ಬಂದಂತಾಗಿ ಆ ಅರಿವೆಯನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿಸಾಟಿದ. ಊಹು....ಅವಳು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕುರುಹು ಏನೊಂದೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆ ಬಾಚಣಿಗೆ ಇಂಥವರದೆಂದೇ ಹೇಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ; ಯಾರದಾದರೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ ನಾಯಿ ನೆಲೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುವಂತೆ ಅವನು ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ನೆಲೆಯ ಕುರುಹಿಗಾಗಿ ಸುತ್ತಾಡಿಬಿಟ್ಟ. ಮೂಲೆ, ಬಿರುಕು, ಬಾಗಿಲ ಹಿಂದೆ, ಕಸಕಡ್ಡಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ಅನಂತರ ಕೈಗಳನ್ನು ಜಿನ್ನ ಹಿಂದೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಆಕೆ ಆ ಕೋಠಡಿಯಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿ, ತನ್ನಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಮೇಲೆ, ತನ್ನ ಸುತ್ತ, ತನ್ನನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿ, ಇರುವಂತೆ ಆತನಿಗೆ ಭಾಸವಾಯ್ತು. ಯಾವುದು ಮೊದಲು ಸೂಕ್ಷ್ಮೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಗೋಚರವಾಯ್ತೋ ಅದು ಬಾಹ್ಯೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೂ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅನಿಸಿತು ಅವನಿಗೆ. “ಓ ಜಿನ್ನಿ” ಎಂದು ಓಗೊಟ್ಟು—ಪುನಃ ಸುಳಿದುಬಂದ ಕೆಂಡಸಂಪಿಗೆ ಹೂವಿನ ಗಂಧದ ಕರೆಗೆ. ಮತ್ತೆ ಬೆಚ್ಚಿದ ತನ್ನ ಧ್ವನಿಗೆ. ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು ಕೆಂಡಸಂಪಿಗೆ ಹೂವಿನ ಆ ಕಂಪು! ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು ಆ ಕಂಪಿಗೆ ಧ್ವನಿಶಕ್ತಿ !!

ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿದ. ಮೇಲೆ ಭಾವಣೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೂರು ಅಡ್ಡ ಹೋಗಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೆ. ಬಾಗಿಲ ಹಿಂದಲ ಕಂಬ ಅರ್ಧಗೋಡೆಯ ಒಳಗೆ ಹುದುಗಿಹೋಗಿ ಅದರ ಕೆವಿ ಗೋಡೆಯ ಹೊರಗೆ ಚಾಚಿ ಖಂಡಿತ್ತು. ಕೂಡಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಕೈಹಾಕಿದ. ಅರ್ಧ ಸೇದಿಟ್ಟಿದ್ದ ಬೀದಿಯೊಂದು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಜಿಗುಪ್ಸೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಮೂಲೆಗೆ ಬಿಸಾಡಿ ಕೈಧೂಳನ್ನು ಜಾಡಿಸಿಕೊಂಡ. ಆಕೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದಳೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ನೆಲೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ; ಕುರುಹು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

ಅಜ್ಜಿಯ ನೆನಪಾಯ್ತು. ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು ಓಡಿದ ಆಕೆಯ ಬಳಿಗೆ. ಹೊರಗಡೆ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು ತಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಳು ಅಜ್ಜಿ. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಶಾಂತತೆಯ ಸೋಗು ಹಾಕಿ “ಆ ಅಜ್ಜಿ, ಆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೂ ಮುಂಚೆ ಯಾರಿದ್ದರು” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ಯಾಕಣ್ಣಾ, ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲಾ ಆಗ್ಲೆ—ಶಿದ್ದವ್ವ ಇದ್ದದ್ದು. ಅಪರಂಜಿ ಹುಡುಗಿ—ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಂಡವೈ, ಈಗ; ಕಡೇಮನೆ ಅಯ್ಯನವರೇ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಸಿದ್ದು. ಒಂದು ಕಾಸು ಬಾಡಿಗೆನೂ ಬಾಕಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅಂಥಾ ಇಂಥಾ ಜನಕ್ಕೆ ಬಾಡಿಗೆ ಕೊಡೋದೇ ಇಲ್ಲ.”

“ಆ ಶಿದ್ದವ್ವ—ಶಿದ್ದವ್ವ—ಹೇಗಿದ್ದಳು, ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ?”

“ಕರ್ರಿಗೆ, ಗಿಡ್ಡಕ್ಕೆ ಇದ್ದಳು—ಅದರೂ ಒಳ್ಳೇ ಹುಡುಗಿ.”

“ಅದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ಯಾರಿದ್ದರು?”

“ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲ್ ಬೈಯಣ್ಣ—ದಫೇದಾರಿ ಟೆರೇನಿಂಗಿಗೆ — ”

ಅತ ಹತಾಶನಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದ. ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಜಿಗಣೆಯ ಹಾಗೆ ಅಂಟಿತ್ತು ಅವನನ್ನು. ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಾಕಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ಚಿಲಕ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟ. ಅನಂತರ ಮಾಡದ ಬಾಗಿಲ ಮೇಲೆ ಜೋತುಬಿದ್ದಿದ್ದ ನೂಲಿನ ಹಗ್ಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ತುದಿಯನ್ನು ಮೇಲಿನ ಆಡ್ಡ ಸೂರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ, ಜಗ್ಗಿನೋಡಿ ಸಮಾಧಾನಹೊಂದಿದ. ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಗೆ ಸಂಗಂಟು ಹಾಕಿ, ಬಾಗಿಲನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿದ.

*

*

*

*

ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಆಗಿರಬಹುದು. ಹೊರಗಡೆ, ಅಜ್ಜಿ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಹೊಗೆ ಸೊಪ್ಪು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ಎದುರು ಓಬಕ್ಕನ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು—ಮಜ್ಜಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ.

“ಯಾರೋ ಬಾಡಿಗೆ ಗಿರಾಕಿ ಬಂದ ಹಾಗಿತ್ತು” ಎಂದಳು ಓಬಕ್ಕ.

“ಹಾದವ್ವ ಬಂದವ್ವೆ. ಎರಡೂವರೆ ರೂಪಾಯಿ ಆಗಲೇ ಕೊಟ್ಟವ್ವೆ. ಒಳಗೆ ಮಲಗ್ಯವ್ವೆ. ನಿದ್ದೆ ಮಾಡ್ತಾ ಇರಬೇಕು ಆಗ್ಲಿ.”

ಓಬಕ್ಕ ಧ್ವನಿ ತಗ್ಗಿಸಿ “ಹೇಳ್ವೇನವ್ವಾ ಆ ಸಮಾಚಾರಾನ, ಅವನಿಗೆ” ಎಂದುಸುರಿದಳು.

ಅಜ್ಜಿ ತಲೆ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದಳು. “ಎಲ್ಲಾದ್ರೂ ಉಂಟೇ—ಆ ಕೋಣೇಲಿ ಏನು ನಡೀತು ಅಂತ ಹೇಳ್ತಾರೆ.”

“ನಿಜ ಕಣವ್ವ. ಆ ಹುಡುಗಿ ಆ ಕೋಣೇಲಿ ನೇಣು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸತ್ತು ಎಂಟು ದಿನ ಕೂಡ ಆಗಿಲ್ಲ ಅಂತ ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿದರೆ, ಕಂಬಿ ಕಿತ್ತಾನು.”

“ಅದಕ್ಕೇ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವ್ವ. ಆ ಹಗ್ಗ ಇನ್ನೂ ಆ ಕೋಣೆ ಒಳಗೇ ಇದೆ. ಅದ್ರೂ ಪಾಪ, ಆ ಹುಡುಗಿ ನೇಣು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸತ್ತೂ, ಅವಳ ಗಲ್ಲದ ತುದಿಯ ಮೇಲಿನ ಕಾಸಿನಗಲದ ನೀಲಿಮಚ್ಚೆ ಕಳಕಳಿಸಿ ನಗುತ್ತಾ ಇತ್ತು—ಮಜ್ಜಿಗೆ ಕೊಡವ್ವ, ಹೊತ್ತಾಯ್ತು ಹೋಗ್ಬೇಕು.”

—::—

ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಹೂ

ನಿರೋನಿಯಾ ಮಹಾರಾಯನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಎಂತ ದಲೆ ಯೆ ! ಮಠದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪ್ರವಾಸಮಾಡಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವರ ಹಿಂದೇ ತಮ್ಮ ಸಂಸಾರಾನೆಲ್ಲಾ ಸಾಗಸ್ತಾ, ಜರುಗಿಸ್ತಾ, ಇರ್ದಾರಲ್ಲ, ಉಂಡಾಡಿಭಟ್ಟ ಜಟ್ಟಿಗಳು ; ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರ ಮೇಲಾದರೂ ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮ ತೋರಿಸಬಾರದೇ ನಿರೋನಿಯಾ ಜಾಡ್ಯಪ್ಪ. ಊಹುಂ. ಪಾಪ ! ಬಳ್ಳಿ ಹಾಗೆ ಬಳಕುತಾ ಬೆಳ್ಳಿ ಹಾಗೆ ಚೊಕ್ಕಾಗಿರುವ ಸೀತಮ್ಮನ ಮೇಲೇ ಅವನ ಪ್ರತಾಪ. ಸರಿ ; ಸೀತಮ್ಮನ ಗಂಡ ರಘು ಕಡೆಯಿಂದ ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ಬಂತು ಬುಲಾವ್.

ಒಂದಾಯ್ತು, ನಾಲ್ಕಾಯ್ತು, ಹತ್ತಾಯ್ತು, ಇಪ್ಪತ್ತಾಯ್ತು ದಿನ. ದಿನ ಸವೆದಂತೆ ಸೀತಮ್ಮನೂ ಸವೆದು ಸಿಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಆದಳು. ಜ್ವರದ ತಾಪ ಇಳೀಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನ ಡಾಕ್ಟರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ಬಂದು ಸೀತಮ್ಮನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ, ಧರ್ಮಾಮಿಟರನ್ನ ಕಿಟಕಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಹಿಡಿದು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅವರ ಹಿಂದೇನೆ ರಘು ಬಗ್ಗಿ ನೋಡಿದ. ನೂರಾನಾಲ್ಕರ ಮೇಲಿತ್ತು.

ಡಾಕ್ಟರರ ಮುಖ ಗಂಭೀರವಾಗಿತ್ತು. ರಘುನನ್ನ ಹೊರಗಡೆ ವರಾಂಡಾದ ವರೆಗೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ವಯೋಭಾರದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮೇಲೆ ಬಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿ ಹುಬ್ಬನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲೆತ್ತಿ “ ರಘು, ನಿರಾಶೆ ಅಂತ ಹೇಳೋದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆರೆ ಅನ್ನೋದು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹಾರ್ತಾ ಇದೆ. ಈ ಜ್ವರ, ಈ ಕೆಮ್ಮು ಇದಕ್ಕಲ್ಲ, ನಾನು ಹೆದರೋದು. ನಾಡಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ, ಎದೆ ಕೆಟ್ಟಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಆಕೆಯ ದೇಹಾಲಸ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ನನ್ನ ಬೆದರಿಸುತ್ತಿರೋದು. ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಮನೋರೋಗ ಇದೆಯೇ ? ”

“ ಇಲ್ಲ. ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲಾ-ಅಂತ-” “ ಸರಿ ಬಿಡು. ಅದು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತೆ ಹಡೀದೇ ಇದ್ದ ಹೆಂಗಸರಿಗಲ್ಲಾ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಂತೀನಿ. ಅಂತು ನೋಡು, ಡಾಕ್ಟರನ್ನೇ ರೋಗಿ ದಿನ ವಾರ ನಕ್ಷತ್ರ ತಿಥಿ ಹೇಗಿದೆ ಅಂತ ಕೇಳಿದರೆ ಕೊಡೋ ಔಷಧಿಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡಾಣೆ ಗುಣ ಇಂಗಿ ಹೋಗುತ್ತೆ. ಜ್ವರ ವಾಸಿ ಆಗುತ್ತೇ ಅನ್ನುವ ಧೈರ್ಯ ಡಾಕ್ಟರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರೋಗಿಗೆ ಇರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕಷ್ಟ. ಏನೋ ಈ ರೋಗ ದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯೋದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಅನುಮಾನ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೆ.”

“ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತೆ ?”

“ ಆಕೆಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಆಕೆಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಕು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಬ್ರಿಡ್ಜು ಬಳಿ-ರೈಲುಡಾಬು-ಹೀಗೆ ಏನಾದರೂ ಹೊಸ ಸಮಾನೆ ಆಭರಣದ ಮಾತು, ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಇರುತ್ತಲ್ಲಾ.”

ಡಾಕ್ಟರು ಹೋದ ಮೇಲೆ ರಘು ರೋಗಿಯ ಕೋಣೆಗೆ ಕೂಡಲೇ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯ ಸಾಲದವನಾಗಿ, ಬೇರೆ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡಿದ. ತಲೆದಿಂಬು ತೋಯ್ದು ತೊಪ್ಪೆಯಾಯ್ತು. ಅಮೇಲೆ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಚ್ಚಲಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಖವನ್ನು ತಣ್ಣೀರಲ್ಲಿ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು, ಸೀತಾ ಮಲಗಿದ್ದ ಕೋಣೆಗೆ ಬಂದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೋಣೆಯೊಳಗಿಂದ ಓಬಜ್ಜಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು.

ಓಬಜ್ಜಿನೆ? ... ಆ ಮನೆ ಕೆಲಸಗಿತ್ತಿ, ಕಾವಲುಗಾತಿ, ರಕ್ಷೆ, ಅಧಿ ದೇವತೆ, ಅಜ್ಜಿ. ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಆ ಮನೆಯ ಮೂರು ತಲೆಮಾರಿನವರ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ಹಣ್ಣಾಗಿದ್ದ ಮುದುಕಿ. ರಘೂನ್ನ ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸಿದ ಅಜ್ಜಿ. ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ರಘು ಕೆಲವರಿಗೆ “ ಸಾರ್”, ಕೆಲವರಿಗೆ “ ರಘುನಾಥರಾಯರು.” ಕೆಲವರಿಗೆ ವಕೀಲರು, ಕೆಲವರಿಗೆ ಯಜಮಾನರು ಆದರೆ ಓಬಜ್ಜಿಗೆ ‘ರಘುಪ್ಪ.’ ಆ ಮನೆ ಓಬಜ್ಜಿಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಗಿಂತ ಸ್ವಂತ ಮನೆ. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ-ಗಂಡನಿಲ್ಲ; ರಘೂನ ಮೇಲೆ ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯ. “ಸೀತಮ್ಮನಿಗೆ ಜಂಪು ಹತ್ತಿದೆ. ನಾನು ವಸಿ ಮನೆ ತಾವೆ ಹೋಗಿ ಬತ್ತೀನಿ. ಇವತ್ತು ಸಂಜೆ ದೀಪ ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ಮ್ಯಾಕೇ ಬರೋದು ” ಎಂದಳು.

“ಅದ್ಯಾಕೆ ಅಮ್ಮ ಹೊತ್ತು ಓಬಜ್ಜಿ.”

“ಎನ್ನ ಹೊತ್ತು. ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಮನೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಮಗಳು ಗೌರೀದು ಸೋಬಾನ ನಾಡಿದ್ದು. ಹಸೆ ಜಗಲಿ ಮೇಲೆ ಒಸಿ ಚಿತ್ತಾರ ಬೀಬೇಕಂತೆ. ಒಂದೆರಡು ಚಿತ್ತಾರ ಹಾಗೆ ಬರೆದು ಬರೀನಿ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಬಹಳ ಬೇಡವೆ.”

ರಘು ನಸುನಕ್ಕು “ಏನಜ್ಜಿ, ಹುಡುಗ ಹುಡುಗಿಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ತಾರೇತು ಅಂತ ನಿನ್ನ ಕೈಲಿ ಚಿತ್ರ ಬರೆಸುತ್ತಾರೇನು?” ಎಂದ. ಓಬಜ್ಜಿಯನ್ನು ಕಂಡರೆ ರಘುಗೆ ಸಲಿಗೆಯ ವಿನೋದ.

“ಏ, ನಿಂಗೆ ತಮಾಷೆ ನನ್ನ ಕೂಡ. ಬಿಡು ಬಿಡು; ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದಿನ ನಿನಗೂ ಒಸಿ ಬರೆದು ತೋರಿಸ್ತೀನೆ, ಒಂದು ದಿನಾದ ಚಿತ್ತಾರ. ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳು ಮಡಗಬೇಕು.” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಓಬಜ್ಜಿ ಹೊರಟಳು.

ರಘು ಸೀತಾನ ಕೊಠಡಿಯೊಳಗೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಂದ. ಹೊದಿಕೆಯ ಅಲು ಗಾಟದ ಅಲೆಯು ಇನಿತೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದಳು ಸೀತಾ—ರೋಗದ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುತ್ತಾ. ರಘು ಅವಳ ಮುಖವನ್ನು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಈಕ್ಷಿಸಿ ಅನಂತರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ವಿರಾಮ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನೊದುತ್ತಾ ಕುಳಿತ.

ಹಾಗೇ ಓದುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ರಘುಗೆ ಸೀತಾ ಮಲಗಿದ್ದ ಮಂಚದ ಕಡೆಯಿಂದ ಗುಣು ಗುಣು ಸಣ್ಣ ದನಿ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಕೇಳಿ ಬಂದು, ಅವನು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಮಂಚದ ಹಿಂದೆ ಬಂದು ನೋಡಿದ.

ಬ್ರಹ್ಮಕಲ ಬಿದಿರು ಕೈಯನ್ನು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದೆತ್ತಿ, ಎದುರು ಕಿಟಕಿಯ ಕಡೆ ಬೆರಳಿನಿಂದ ಏನನ್ನೋ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಎಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸೀತಾ “ಒಂದು....ಎರಡು....” ಅನಂತರ “....ಮೂರು....ನಾಲ್ಕು” ಅನಂತರ “ಐದು....ಆರು”....ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ವಿರಾಮ. ಪುನಃ “ಒಂದು....ಎರಡು.”

ರಘು ಕಿಟಕಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿದ. ಎಣಿಸುವುದಾದರೂ ಏನನ್ನು? ಎದುರಿಗೆ ಕಿಟಕಿಯ ಹೊರಗಡೆ, ಪೌಳಿ ಗೋಡೆಯ ಮಗ್ಗಲಿಗೆ, ಗೋಡೆಗೆ ಒತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಅದರ ಎತ್ತರಕ್ಕೂ ಬೆಳೆದ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಗಿಡವೊಂದಿತ್ತು. ಎಲೆ ಬಾಡಿದ್ದವು. ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಹೊವೊಂದು ಅರಳಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಎಣಿಕೆಗೆ ಏನಿದೆ?

ಕಿಟಕಿಗೆ ನಾಲ್ಕೇ ಕಂಬಿ ಇದ್ದದ್ದು. ಆರರತನಕ ಎಣಿಕೆ ಬರುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.
“ಎನು ಸೀತಾ ಎಣಿಸುತ್ತಿರೋದು?”

“ಆರೇ.... ಆರೇ.... ಉಳಿದಿರೋದು.... ಈಗ ಬೇಗ ಬೇಗ.... ಬೇಳಾ
ಇದೆ.... ಮೊನ್ನೆ ಇವ್ವ.... ತಿರಡಿತ್ತು..... ಎಣಿಸ್ತಾ ಇದ್ರೆ ತಲೆ.... ದಿಮ್
ಅಂತಿತ್ತು.... ಆಗೋ! ಒಂದು ಬಿತ್ತು.... ಐದೇ.... ಐದೇ ಉಳಿತು.” ಸೀತಾ
ನಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಿಟಕಿಯ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

“ಎನು ಸೀತಾ ಅದು, ಐದೇ ಉಳಿದಿರೋದು?”

“ಎಲೆ.... ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ.... ಗಿಡದ್ದು. ಕಾಯಿಲೆ ಬಿದ್ದಾಗಿದೆ....
ಮರು ಎಲೆ ಉದುರೋಕೆ ಒಂದೊಂದೇ ಎಲೆ ಉದುರುತಾ ಇದೆ.
ನನಗೊತ್ತು.... ಅದರ ಅರ್ಥ ಎಲ್ಲಾ ಎಲೆ ಉದುರಿದ ಮೇಲೆ.... ಆ ಹೂ
.... ಆ ಹೂವೂ ಉದುರುತ್ತೆ.... ಆಗ.... ಆಗ....” ನಿಟ್ಟುಸಿರು.

“ಇದೇನು ಸೀತಾ, ಹೀಗೆ ಹುಚ್ಚುಹುಚ್ಚು ಮಾತಾಡ್ತೀ.”

“.... ಆಗ.... ಆಗ.... ನಾನು.... ನಾನೂ ಉದುರಿ.... ಹೋಗ್ತೀನೆ.”

ಸೀತೆ ಹನಿಗಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಎದುರಿನ ಗಿಡವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು,
ಆ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜೀವವಿದೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ. ರಘು ಅವಳೆದುರಿಗೆ ಬಂದು,
ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕಿಟಕಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಕುಳಿತು, ಅವಳ ಕೂದಲು ನೇವರಿಸುತ್ತಾ
ಹುಸಿನಗೆ ನಕ್ಕು “ಎನು ಹುಚ್ಚು ಹುಡುಗಿಯ ಹಾಗೆ ಹರಟೆ ಹೊಡೆತೀದ್ದೀ
ಸೀತಾ. ಓಬ್ಬಜ್ಜಿ ಕೇಳಿದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯ
ಕಾಂತಿ ಗಿಡಕ್ಕೂ ನಿನಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ? ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ, ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ
ನೀನೇ ನೀರೆರೆದು ಬೆಳೆಸಿದ ಗಿಡ ಅಲ್ಲವೆ ಅದು. ನೀನು ಕಾಯಿಲೆ ಬಿದ್ದಿ;
ನೀರು ಹಾಕುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ವಿಪರೀತ ಹಿಮ ಬೇರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಎಲೆ
ಉದುರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಅಷ್ಟೆ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹೆದರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೆ? ಈಗ ತಾನೆ
ಡಾಕ್ಟರು ಹೇಳಿಹೋದರು, ಹತ್ತರಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ಭಾಗ ವಾಸಿ ಆಗಿಹೋಯ್ತು
ಅಂತ. ಇನ್ನೊಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೀ.
ಪೂರ್ತಿ ವಾಸಿ ಆಗ್ಲಿ; ಒಂದು ಹೊಸ ಜೈನ್ ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡ್ತೀನಿ.... ಎರೋ

ಪ್ಲೇನ್ ನಮೂನೇದು. ಈಗ ಹಾಗೇ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡ್ತೀಯಾ, ನಾನು ಹೋಗಿ ಜೇಗ ಗಂಜಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರ್ತೇನೆ” ಎಂದ.

“ನನಗೆ ಗಂಜಿ ಬೇಡ ಅಡಿಗೆಯವನು ಬೇರೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ನೀವೇ ಅಡಿಗೆ ಬೇರೆ ಮಾಡಬೇಕು ಗಂಜಿ ತೊಂದ್ರೆ ಹಾಲು, ಬರೇ ಹಾಲು ಸಾಕು.”

“ತೊಂದ್ರೆ! ಏನು ಮಹಾ ತೊಂದ್ರೆ. ನನಗೆ ಕೈಮೇಲೆ ಘಾಯ ಆಗಿ ದ್ದಾಗ ನೀನು ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲಾ ಎದ್ದು, ಉಪ್ಪು ಕಾವು ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇ?”

ರಘು ಗಂಜಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಂದಾಗ ಸೀತೆ ಭಯಗ್ರಸ್ತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಮೇಲುಸುರಿನಲ್ಲಿ “ನೀವು ಗಂಜಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ....ಹೋದಮೇಲೆ....ಇನ್ನೊಂದು ಎಲೆ....ಬಿತ್ತು....ನಾಲ್ಕೇ....ಉಳಿದಿರೋದು.... ”

ರಘು ಕಿಟಕಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿದ. ನಾಲ್ಕೇ ಎಲೆ ಉಳಿದಿತ್ತು. ರಘು ವಿನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸಹ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಭಯ ಉಂಟಾಯಿತು ಕ್ಷಣಕಾಲ.

“ಸಂಜೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ....ಎಲ್ಲಾ ಬಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತೆ....ರಾತ್ರಿ....ಇವತ್ತು ರಾತ್ರಿ....ಹೂ ಉದರುತ್ತೆ....ನಾನೂ....” ನಿಟ್ಟುಸಿರು.

ರಘು ಅವಳ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಬಾಗಿ, ಆಕೆಯ ಹಣೆಯ ಮೇಲಿನ ಬೆವರನ್ನು ಮೃದುವಾಗಿ ಒರಸಿ, “ ಸೀತಾ, ನೀನು ಕಿಟಕಿಯ ಕಡೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಖಂಡಿತ ನೋಡಕೂಡದು. ಇರೋದೊಂದು ಕಿಟಕಿ ಮುಚ್ಚಿದರೆ ಬೆಳಕು ಗಾಳಿ ಎರಡೂ ತಪ್ಪುತ್ತಲ್ಲಾ ಅಂತ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ....ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಡಲಾ ” ಎಂದ.

“ ಬೇಡ....ಇಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲಿ.”

“ ಹಾಗಾದರೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಮಲಗಿಕೊ ”

ರಘು ಆಫೀಸು ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕಿಟಕಿ ಪರದೆಯನ್ನು ತಂದು, ಎದುರು ಕಿಟಕಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟ. ಸೀತಾ ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿದಳು.

ಸಾಯಂಕಾಲ ಓಬಜ್ಜಿ ಬಂದಾಗ ರಘು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ

ದಲ್ಲಿದ್ದ. ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೀತಾ ಒಬ್ಬಳೇ ಕಿಟಕಿಯ ಪರದೆಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಮಲಗಿದ್ದಳು. ಓಬಜ್ಜಿ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು “ಓಬಜ್ಜಿ ಆ ಕಿಟಕಿ ಪರದೇನ.... ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಎಳೆದು ಬಿಡು....ಬಹಳ ಶೆಖೆ....” ಎಂದ. ಏನನ್ನೂ ಅರಿಯದ ಓಬಜ್ಜಿ ಕಿಟಕಿ ಪರದೆಯನ್ನು ಒಂದೆಡೆಗೆ ಓರೆಮಾಡಿದಳು. ಎದುರಿಗೆ ಕಂಡಿತು, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಗಿಡ. ಒಂದೇ ಎಲೆ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಮೇಲೆ ಹೂ ಒಂದಿತ್ತು. ಸೀತೆಯ ಮುಖ ವಿವರ್ಣವಾಯಿತು. ಮೈ ನಡುಗಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಘು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸೀತೆಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ, ಕೂಡಲೇ ಕಿಟಕಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿದ. ಅವನ ಎದೆ ಝಲ್ಲೆಂದಿತು. ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಸ್ತಂಭಿತನಾಗಿ ಗಿಡವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತ. ಅನಂತರ ಓಬಜ್ಜಿಗೆ “ಆ ಪರದೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಓರೆಮಾಡಿದಿ ” ಎಂದು ಗದರಿಸಿದ.

ಭೀಕರವಾದ ನಗೆಯನ್ನು ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಹಾಯಿಸಿ ಸೀತಾ, “ನಾನೇ ಎಳೆಸಿದೆ ” ಎಂದಳು.

ಸೀತೆಗೆ ಎದುರು ಗಿಡದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಭೀತಿಯ ನಂಬುಗೆಯನ್ನು ರಘು ಓಬಜ್ಜಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ಪರದೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಕಿಟಕಿಯ ಅಡ್ಡಗಲಕ್ಕೂ ಎಳೆದ.

ಮಂಚದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಎಲೆಗೆ ಸುಣ್ಣ ಹಚ್ಚುತ್ತಾ, ಓಬಜ್ಜಿ “ಏ ಬಿಡವ್ವಾ ಸೀತವ್ವಾ. ಸಣ್ಣ ಪಿಳ್ಳೆಗಳೂ ಹೀಗೆ ಹೆದರೊಲ್ಲ. ವಾಸಿ ಆಗೇಬಿಟ್ಟಿದೆ ಅಂದ್ರಂತೆ ಡಾಕ್ಟರು, ರಘುವು ಹೇಳ್ತಾನೆ. ಬಿಡು ಆ ಬಡಕಲು ಗಿಡ ನಿನಗೇನು ಮಾಡುತ್ತೆ. ನಿನಗೆ ವಾಸಿ ಆಗ್ಲಿ ಈಸಲ, ಬಣ್ಣಗಳು ಕಲಸಿ ಚಿತ್ತಾರ ಬರಿಯೋದು ಒಸಿ ಹೇಳಿಕೊಡ್ತೇನೆ ” ಎಂದಳು.

“ಈಗ ಹೆದರೊಲ್ಲಾ ಓಬಜ್ಜಿ, ಅವಳು. ಅಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಸ್ವರೂಪ ನೋಡಿ ಬೆದರುತ್ತಾಳೆ ಅಷ್ಟೆ” ರಘು ಹೇಳಿದ.

“ಏ ಬಿಡು ನೀನಂತು. ನೀನು ಹಂಗೇ ಹೇಳ್ತಾ ಇರು. ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದಿನ ನಿನಗೂ ಒಸಿ ಬರೆದು ತೋರಿಸ್ತೇನೆ, ಒಂದು ದಿವಿನಾದ ಚಿತ್ತಾರ.”

ರಘು ಕೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವವರೆಗೂ ಓಬಜ್ಜಿ ಅಲ್ಲೇ ಕುಳಿತಿದ್ದು, ರಘು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಲು ತಾನು ಹೊರಗಡೆ

ವರಾಂಡಾಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ಹೋಗುವಾಗ “ಏ ಸೀತವ್ವ, ಹೆವರಬೇಡ. ಹೂವು ಏನು ಮಾಡುತ್ತೆ ನಿಂಗೇ” ಎಂದು ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿ ಹೋದಳು.

ಆ ರಾತ್ರಿ ವಿಪರೀತ ಹಿನ್ನು. ಒಬ್ಬನಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ, ಕೊರೆಯುವ ಗಾಳಿ. ಬೆಳಗಿನ ರ್ಯಾವದಲ್ಲಂತೂ, ಅತಿಯಾದ ಹಿಮವೃಷ್ಟಿ. ಮೈತುಂಬ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಹೊದದುಕೊಂಡಿದ್ದ ರೂ ವೈಯಲ್ಲಿ ಪೂ ನೆಲೆದುಹೋಗುವಷ್ಟು ಚಳಿ. ರಾತ್ರಿ ನಾಲ್ಕೈದು ಜಾರಿ ಸೀತಾ “ಹೂ ಏನಾಗಿದೆಯೋ ಎನ್ನೋ” ಎಂದು ಮುಲಗಿದಳು. ರಘು ಕೇಳಿಯೂ ಕೇಳದಂತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲಗಿದ್ದ. ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಮರುದಿಳಗ್ಗೆ, ಸೀತಾ ಕಟಿಕೆಯ ಕಡೆ ಹಠಾತ್‌ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ಸಂಕಟಪಡುತ್ತಾ ನಿಶ್ಚೇತನಳಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದುದನ್ನು ರಘು ಎದ್ದಾಗ ನೋಡಿ ಮರುಗಿದ. ಸೀತೆ “ಕಟಿಕೆ ಪರಜೆ. ತೆಗೀರಿ” ಎಂದ. ಮೊರೆಯಿಟ್ಟಳು. ನಿರಾಕರಿಸಲಾರದೆಯೂ ಕುತೂಹಲದಿಂದಲೂ ರಘು ಕಟಿಕೆ ಬಳಿ ಬಂದು ನೋಡಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡು, ಪರದೆಯನ್ನು ಓರೆಮಾಡಿದ. ಎದುರಿಗೆ ಗಿಡದ ತುದಿಗೆ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಹೂ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಆ ಒಂದು ಎಲೆಯೂ ರಾತ್ರಿ ಉದುರಿತ್ತು. ಹೂ ಮಾತ್ರ ಎದುರಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಸೀತೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚರಿ ತಲೆದೋರಿ, ಸಂತಸ ತುಂಬಿ, ಮುಖ ಹಿಗ್ಗಿತು. “ರಾತ್ರಿ ಹೂ ಖಂಡಿತ ಬಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತೆ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ” ಎಂದಳು.

ರಘು ಮೆಲ್ಲನೆ ಧುನಿ ಪರದೆಯನ್ನು ಕಟಿಕೆಯ ಅಗಲಕ್ಕೂ ಎಳೆದ. ಅನಂತರ ಸೀತೆಯ ಬಳಿ ಬಂದು “ಇನ್ನಾದರೂ ಧೈರ್ಯ ತಾಳಿಕೊ ಸೀತಾ” ಎಂದ.

ರಘು ಕಾಫಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ, ಸೀತಾ “ಓಬಜ್ಜಿ ಯಾಕೆ ಇವತ್ತು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಳು, ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರ ಮನೆ ಮದುವೆ ಗಲಾಟೆ ಯಂತೆ. ಅವರು ಬಹಳ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡಿದಾರಂತೆ. ಮೂಝ

ದಿನ ರಜಾ ಅವಳಿಗೆ. ಅವಸರ ಬಿದ್ದರೆ, ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರೆ ಬಂದು ಬಿಡು ತ್ತಾಳಂತೆ. ಇರಲಿ ಬಿಡು ಮೂರು ದಿವಸ, ಅವಳೂ ವಿರಾಮವಾಗಿ. ”

ಸೀತಾ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ರಘು ಕೈಲಿ ಪುನ ಕಿಟಕಿಯ ಪರದೆಯನ್ನು ಎಳೆಸಿನೋಡಿದಳು. ಉಹುಂ, ಹೂ ಬಿದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೆಳಗಿನಂತೆಯೇ ಕಳೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಸೀತೆಯ ಮನದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ಸ್ಪೈರ್ಯಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪುನ ನೆಲೆಗೊಂಡವು. “ನಾನು... ಕೆಟ್ಟ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು ಆಡ್ತೇ ಅಲ್ಲೇ...ಆದ್ರೆ ನೋಡ್ರಿ. ಆ ಹೂ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೂ, ಆ ವರೆಗೆ ನನ್ನ ಜೀವ ಇದ್ದ ಹಾಗೂ, ಆ ಹೂ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ ನಾನೂ ಹೋದ ಹಾಗೂ ಮೊನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಕನಸು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೇ ಭಯವಾಗಿದ್ದು. ಸದ್ಯ ಕನಸು ಸುಳ್ಳಾಯ್ತಲ್ಲ. ಎಲೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಬಿದ್ದ್ದು. ಆ ಹೂ ಬೀಳ್ತೇ ಇಲ್ಲಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನೆತ್ತಿ ಬೆರಳಿನಿಂದ ಕಿಟಕಿಯ ಕಡೆ ತೋರಿಸಿದಳು—ಕೈ ಬಳೆಗಳು ಜಣ ಜಣ ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮೊಳಕೈ ವರೆಗೆ ಜಾರಿ ಬಂದವು. “ನೋಡ್ರಿ, ಒಂದು ಬಳೇನೂ ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಮೊಳಕೈ ವರೆಗೂ ಬರುತ್ತೆ. ನನಗೆ ವಾಸಿ ಆದ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಜತೆ ಹೊಸ ನಮೂನೆ ಬಳೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ” ಎಂದಳು.

ಆ ದಿನ ಡಾಕ್ಟರು ಬಂದು ಸೀತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದ ನಂತರ ರಘೂಗೆ ವರಾಂಡಾದಲ್ಲಿ, “ಪರವಾ ಇಲ್ಲ. ಬಹಳ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಭಯವಿಲ್ಲ. ಓಬಜ್ಜಿಗೆ ಪಾಪ, ಎದೆ ಬಹಳ ಕೆಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟ ಬ್ರಾಂಕೋ ನಿಮೋನಿಯಾ. ಆಸೆ ಇಲ್ಲ ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದರು.

ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸಲ ಸೀತಾ “ಓಬಜ್ಜಿ ಎಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಹುಡುಗೀದು ಲಗ್ನ ಆಗಿಹೋಯಿತಲ್ಲವೆ ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಆಗ ರಘು ಹೇಳಿದ. “ಕೇಳು ಸೀತಾ. ಓಬಜ್ಜಿ, ಪಾಪ, ಮೂರು ದಿನದ ಕೆಳಗೆ ತೀರಿಹೋದಳು. ನಿನಗೆ ಮುಂಜಿಯೇ ನಿಜ ಹೇಳಿದರೆ ನೀನು ಭಯಗೊಂಡು ಜ್ವರ ಎಲ್ಲಿ ಮರಕಳಿಸುತ್ತೀಂತೆ ಎಂತ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಿಜ ವಾದ ವಿಚಾರ ಹೇಳ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ನೀನು ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಗಿಡದ ಎಲೆ

ಗಳನ್ನ ಎಣಿಸುತ್ತಾ ಇರಲಿಲ್ಲವೆ? ಒಂದು ದಿನ ಒಂದೇ ಒಂದು ಎಲೆ, ಒಂದು ಹೂ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿತ್ತು ನೋಡು. ಆ ಹೂ ರಾತ್ರಿ ಬೀಳುತ್ತೆಂದೂ ಆಗ ನೀನೂ ಹೋಗುತ್ತೀ ಎಂದೂ ನೀನು ಹೆದರಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಓಬಜ್ಜಿ ಚೆನ್ನಾ, ತಿಳಿದುಕೊಂಡಳು. ಹೂ ಬಿದ್ದ ಸಂಗತಿ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದರೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಅವಾಯ ಇದೆ ಎಂದು ಅವಳು ಗ್ರಹಿಸಿದಳು. ಎಂದಿನಂತೆ ಅವಳು ಮಲಗಲಿಕ್ಕೆ ವರಾಂಡಾಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿ ಹೋದದ್ದು ನೆನಪಿದೆಯೆ! ಆ ದಿವಸ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ಕಳೆದು, ಬೆಳಗಿನ ರುವ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಸಿನವರು ಬೀಟು ಪುಸ್ತಕ ರುಜು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಕಾಂಪೌಂಡು ಬಳಿಗೆ ಬಂದವನು, ಗೋಡೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಕಾಂತಿ ಹೂವಿನ ಗಿಡದ ಹತ್ತಿರ ಸೆಟೆದುಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಓಬಜ್ಜಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕೂಡಲೇ ಆಕೆಯನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿದನಂತೆ. ಮರುಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆತನೇ ನನಗೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದ. ಏನು ಕಾರಣ, ಓಬಜ್ಜಿ ಅಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಳು ಅಂತ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ನಾನು ಗಿಡದ ಹತ್ತಿರ ಹೋದಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಾರ್ಟೀನೂ, ನಾಲ್ಕೈದು ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಕಲಸಿದ ಬಣ್ಣಗಳೂ, ತೆಂಗಿನ ನಾರಿನ ಗುಂಜುಗಳೂ, ಗಿಡದಿಂದ ಉದುರಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಹೂವೂ ಎಲೆಗಳೂ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಗಿಡದ ದಂಟಿನ ತುದಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ಅದಕ್ಕೇ ಸೇರಿ ಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಹೂವಿನ ಚಿತ್ರ ಇತ್ತು. ಅದೇ ನೋಡು ಎದುರಿಗೆ ಕಾಣೋದು, ಅಲುಗಾಡದೆ ಇದೆ ನೋಡು. ಓಬಜ್ಜಿ ಬರೆದ ದಿನನಾದ ಚಿತ್ತಾರ. ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳು ಮಡಗಬೇಕು.”

ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು

“ಸುವರ್ಣಮಂದಿರ”ದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನೂ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಹೆಸರನ್ನೂ ಅಕ್ಷರಶಃ ನಿಜವೆನಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಆತ ಜಿಂಗಳೂರಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ಶ್ರೀಮಂತ. ಅದರ ಹೆಗ್ಗಿರುತು—ರಾತ್ರಿ ಉಂಡಮೇಲೆ ಎಣಿಸಿ ನಡೆಯುವ ಶತಪಥವೇ ಅವನ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘ ಕಾಲ್ಪಡಿಗೆಯಾಗಿದ್ದುದು.

ಮನುಷ್ಯ ಅಂದಮೇಲೆ ತಾಪತ್ರಯ ಇರಲೇ ಬೇಕಷ್ಟೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯ ನಿಗೆ ಸ್ವಂತ ತಾಪತ್ರಯ ಇರಲಿಲ್ಲ; ಇತರರ ತಾಪತ್ರಯಗಳನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ಅದೇ ಬೀದಿಯ ಕಡೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಂಟಿಗನಾಗಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಸೋದರಳಿಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನು ತನ್ನ ದತ್ತುಮಗನನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದ. ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸೋದರಮಾವನ ದ್ರವ್ಯಸಹಾಯದಿಂದ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ. ಕಡೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಉತ್ತೀರ್ಣನಾದ ಮೇಲೆಯೇ ಆತನನ್ನು ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯನ ಅಭಿಮತ. ಹುಷಾರಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯ; ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದನೆ?

“ಸುವರ್ಣ ಮಂದಿರ”ದಲ್ಲಿದ್ದವರು, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯ, ಮತ್ತು ಲಲಿತೆ. ಲಲಿತೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯನ ಹೆಂಡತಿಯ ಸಂಬಂಧದವರ ಕಡೆಯ ಅನಾಥ ಹುಡುಗಿ. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯನ ಹೆಂಡತಿ ಲಲಿತೆಯನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಾದಂದಿನಿಂದ ಸಾಕಿದ್ದಳು. ಹೆಂಡತಿ ಗತಿಸಿದ ಮೇಲೂ ಲಲಿತೆಯನ್ನು ಸಲಹುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯ. ಲಲಿತೆ ಸೀನಿಯರ್ ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯೇಟಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಳು; ರೂಪವತಿ.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ, ಲಲಿತೆ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ಅಗ್ನಿ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಸಪ್ತಪದಿ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆಂದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ವದಂತಿ. ಕಥೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಹೀಗೆ ತಾನೆ ಆಗಬೇಕು. ಹೀಗೆಯೇ ಮುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಕಥೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ಬಾತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ತೊಡಕು ಹಾಕಬೇಕು. ಆ ತೊಡಕು ಬಿಚ್ಚಿದರೆ ಕಥೆಯಾದೀತು. ಇರಲಿ.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಹಾಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬಂತು ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯನಿಗೆ, ಒಂದು ದಿನ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ತಮ್ಮ ಇದ್ದ. ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರ ಮಧ್ಯೆ ಏನೋ ಮಾತು ಬಂದು. ತಮ್ಮ ಊರು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸಿನ ಜೊತೆಗೆ, ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸಿಂಹಳ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದ. ಸುನಂ ಆತನ ಸಮಾಚಾರ ವನ್ನೇ ಯಾರೂ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಗದ ಬಂದದ್ದು ಸಿಂಹಳ ದ್ವೀಪದಿಂದ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯನ ತಮ್ಮ ಸತ್ತುಹೋದನೆಂದೂ ಆತನ ಹೆಂಡತಿ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದಾಳೆಂದೂ, ಅವರ ಮಗಳು ಸುನೀತಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ರವಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಳೆಂದೂ ಜಿಂಗಳೂರು ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಮರು ದಿನ ಒಂದು ಇಳಿಯುವಳೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿತು ಆ ಕಾಗದ. ಸಿಂಹಳ ದ್ವೀಪದ ಸದ್ಗೃಹಸ್ಥ ರೊಬ್ಬರು ಬರೆದಿದ್ದರು.

ಸರಿ, ಮರುದಿನ ಲಲಿತೆ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯ ಇಬ್ಬರೂ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿಗೆ ಹೋದರು ಸುನೀತಿಯನ್ನು ಕರೆತರುವುದಕ್ಕೆ. ನಿಮಗೆ ಅನಿಸಬಹುದು; ಸಿಂಹಳದ್ವೀಪದಿಂದ ಬರುವವಳು; ಅವಳ ಉಡುಪೇನು, ತೊಡುಗೆಯೇನು? ಅವಳ ಸೊಬಗೇನು, ಠೀವಿಯೇನು? ಅಂತ. ರೈಲು ಬಂದು ಗಾಡಿ ನಿಂತು, ಅವಳು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದಾಗ, ಸುನೀತಿ ಉಟ್ಟ ಕರೀನೂಲಿನ ಸೀರೆ, ಬಿಳಿ ಮಲ್ಲಿನ ಜಾಕೆಟ್, ಕಾಲಲ್ಲಿ ಸಾದಾಚಪ್ಪಲಿ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆದರಿದ ಕೂದಲು, ಎಣ್ಣೆ ಗೆಂಪು ಮೈ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಸರಿ ಹೊಂದುವ ಹಣೆ ಮಧ್ಯದ ದುಂಡು ಕುಂಕುಮ, ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರೆ ಆಕೆ ನಿಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದೆ ಬೆಪ್ಪಾಗುತ್ತಿದ್ದಿರಿ.

ಆಕೆಯನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಿಡಿದನಂತರ, ಲಲಿತೆ ಅವಳ ಭುಜದಮೇಲೆ ಕೈ ಇಟ್ಟು “ನೀನೇನೆ ಸುನೀತಿ?” ಎಂದಳು.

“ಹೌದು”

“ ನಾನು ಲಲಿತ ”

“ ಓ ”

“ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೀಯಾ ”

“ ಹೂಂ ”

“ ರೈಲು ಪ್ರಯಾಣ ಬಹಳ ಆಯಾಸವಾಗಿತ್ತೆ ? ಮೂರು ದಿನ ಆಗಿರಬೇಕು ರೈಲು ಹತ್ತಿ. ”

“ ಇಲ್ಲ ”

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಅವಳ ಮೈದಡವಿ “ಬಾಮಾ. ನಮ್ಮ ಮನೆ ಮಗಳು ನೀನು. ನಿನ್ನ ಮನೆ ಅಂತ ತಿಳಿದುಕೋ ನನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು. ಲಲಿತೆ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾಳೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯಂತೆ ಇರಬೇಕು. ”

“ ಆಗಲಿ ”

ಮರು ದಿನ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಬಂದಾಗ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯ ಸುನೀತಿಯನ್ನು ಕರೆದು, “ ಈತ ನನ್ನ ಅಳಿಯ ಕಣಮ್ಮ ; ಶ್ರೀನಿವಾಸ. ಇದೇ ರಸ್ತೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಈತನ ಮನೆ ಇದೆ. ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಾ ಇದಾನೆ.... ನೋಡು ಶ್ರೀನಿವಾಸ, ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಈ ಮನೆಯಿಂದ ಹೋಗೋಕೆ ಮುಂಚೆ, ನೀನು ಹುಡುಗ ಆಗಿದ್ದಾಗ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬಂದು ಆಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಕೂಸು ಕಣಪ್ಪ ಇವಳು, ಸುನೀತಿ ” ಎಂದ.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ - “ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ನನಗೆ ನೆನಪಿದೆ. ಒಂದು ದಿನ ಬಹಳ ಹಟಮಾಡಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆರೆ ಹಿಂಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಏನು ಸುನೀತಿ— ಅಂದ ಹಾಗೆ, ನಾನು ಔಪಚಾರಿಕನಲ್ಲ. ಸರಳ ವೃತ್ತಿಯವನು. ‘ಸುನೀತಿ’ ‘ನೀನು’ ಎಂದು ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಮಾತಾಡಿಸಬಹುದಷ್ಟೆ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಆತನನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸುನೀತಿ ನೋಡಿದಳು ; ಕ್ಷಣಕಾಲ ಆತನ ಮುಖವನ್ನು ಈಕ್ಷಿಸಿದಳು. ಆತ ಮೈತ್ರಿಭಾವದಿಂದ ಆ ನೋಟವನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡ.

ಅನಂತರ ಸುನೀತಿ. ಸಲಿಗೆಯಿಂದಲೆ “ಅದಕ್ಕೇನಂತೆ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸ್ನೇಹಿತರೇ” ಎಂದಳು.

ಒಂದು ಗಂಡು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಬರುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಜೋಡಿ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಗಂಡು ಎರಡು ಹೆಣ್ಣು, ಎರಡು ಗಂಡು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು, ಅಥವಾ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಇಜ್ಜೋಡು ದಂಪತಿಗಳೊಡನೆ ಸೇರಿಬರುವ ಇನ್ನೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ, ಈ ತರದ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದ್ದುಬಂದು, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ನಿಂತು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾ ಬಂದಳು - ಲಲಿತೆ.

ಒಂದು ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಮಾಮೂಲಿನಂತೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯ ದಿನದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನೋದುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಆತನಿಗೆ ಉಪಾಹಾರವನ್ನೂ ಟೀಯನ್ನೂ ಸುನೀತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಳು. ಸುನೀತಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಂದಿನಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯನಿಗೆ ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕ ವಾತ್ಸಲ್ಯ. ಆಕೆಯೇ ತಿಂಡಿ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕು ; ಟೀ ಮಾಡಿ ತರಬೇಕು. ಅಡಿಗೆಯವಳು ಮಾಡಿದರೆ ಆತನಿಗೆ ಸೇರದು. ಮಗಳು ಟೀ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆನೆ ರುಚಿ. ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಸೇರು ಎಂದು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳದೆ, ಮನೆಗೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತಳಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಳು ಸುನೀತಿ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯನಿಗೆ ತಿಂಡಿ ಟೀಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಅವಳ ನಿತ್ಯಗಟ್ಟಲೆಯಾಗಿತ್ತು. ತಿಂಡಿ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯನ ಮುಂದಿನ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಹತ್ತಿರದ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು. ಲಲಿತೆ ಎಂದಿನಂತೆ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು.

ಅಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಮನೆಯ ಆಳು ಒಳಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ಲಕೋಟಿಯನ್ನು ಸುನೀತಿಯ ಮುಂದಿಟ್ಟು “ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು ಇದನ್ನು ನಿಮಗೆ ಕೊಡು ಎಂದರು. ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದಾರೆ, ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಕಾದಿದಾರೆಂದು ತಿಳಿಸು ಅಂದರು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದ.

ಲಕೋಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಅದು ಯಾರಿಂದ ಬಂತೆಂಬು

ದನ್ನು ಸುನೀತಿ ಆಳು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆಯೇ ಅರಿತಿದ್ದಳು—
ಲಕೋಟಿಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಲಾಬಿ ಹೂವಿನ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ. ಎಷ್ಟೋ
ವೇಳೆ ತಾನೂ ಲಲಿತೆಯು ಆತನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಆತ ಉಪಯೋಗ
ಸುತ್ತಿದ್ದ ಲಕೋಟಿಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಆ ಗುಲಾಬಿ ಹೂವಿನ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು
ನೋಡಿದ್ದಳು.

ಸುನೀತಿ ಲಕೋಟಿಯನ್ನು ಹರಿದು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ
ಯನ್ನು ಹರಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಆ ಕಾಗದದಲ್ಲಿಯೆ ತಲ್ಲೀನಳಾದಳು. ಅನಂತರ
ಗಂಭೀರಮುಖಿಯಾಗಿ, ಕುರ್ಚಿಯಿಂದೆದ್ದು ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯನ ಬಳಿ ನಿಂತು
“ದೊಡ್ಡಪ್ಪಾ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಸಭ್ಯ ಅಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಏಕಮ್ಮಾ. ಹೌದು ಹೌದು ” ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯ
ಅದುವರೆಗೂ ಪರದೆಯಂತೆ ಮುಖದ ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆ
ಯನ್ನು ಓರೆಮಾಡುತ್ತಾ, “ಖಂಡಿತ ಹೌದು....ನಾನು ಸಾಕಿ, ಸಲಹೆ ಬಿಳಿಸಿ
ದೇನೆ ” ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ.

“ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನು ನನ್ನಂಥವಳಿಗೆ ಅವಿವಾಹಿತ ಪ್ರೌಢ
ಕನ್ಯೆಗೆ.... ಇತರರು ಓದಬಾರದಂತಹದೇನನ್ನೂ ಬರೆಯಲಾರ.... ಅಲ್ಲವೇ?”

“ಎಲ್ಲಿ, ಬರೀಲಿ, ತೋರಿಸ್ತೇನೆ ಅವನಿಗೆ ” ಲಂದು ಏನು ತೋರಿಸು
ತ್ತಿದ್ದನೋ ಅದನ್ನು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಅದನ್ನು
ಹಿಸುಕಿ ಬಿಟ್ಟ.

“ಈ ಕಾಗದ ನೋಡು ದೊಡ್ಡಪ್ಪಾ, ನನಗೆ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದಾನೆ.
ಅದರಿ ನನಗೆ ಇದೇ ಮೊದಲನೆ ಕಾಗದ ಯಾರಾದರೂ ಬರೆದಿರೋದು. ನಾನು
ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದವಳೂ ಅಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿಯ ರೀತಿಗಳ ಪರಿಚಯವೂ
ಹೆಚ್ಚು ಇಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಕಾಗದ ಬರೆಯಬಹುದೋ ಬಾರದೋ ನನಗೆ
ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವೂ ನೋಡಿ.”

ಕೆಂಪೇರಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯ, ಆತುರದ ಕೈಗಳಿಂದ
ಆ ಕಾಗದವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕಾಗದದ ಅಕ್ಷರ
ಗಳನ್ನು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಬಾರಿ ನುಂಗಿದ. ಅನಂತರ ನಿಧಾನವಾಗಿ “ಹೆದ

ರಿಸಿ ಎಷ್ಟೊಲ್ಲಮ್ಮಾ ನನ್ನನ್ನು. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಗುಣ. ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟಿ ಬರೆಯುವವನಲ್ಲ ಅವನು. ಇದರಲ್ಲೇನಿದೆ, ಈ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ. ಬರಿಯಬಾರದಂತಹುದು! ಸಂಜೆಗೆ, ನೀನೂ ಲಲಿತಾ ಇಬ್ಬರೂ ಲಾಲ್‌ಬಾಗಿಗೆ ಹೂಗಿಡಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬರುವಿರೇನು? ಬರುವಿ ರಾದರೆ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಜಾಗ್ರತೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಉತ್ತರ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸು ಎಂತ ಬರೆದಿದಾನೆ. ಅಷ್ಟೆ. ಅದಕ್ಕೇನಂತೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಮಾಡೋದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಕಾಗದದ ಹಾದ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣ ಬಿಟ್ಟು. ಹಳದಿ ಕಂಡರೆ ನನಗೆ ಆಗೊಲ್ಲ.”

“ಹೋಗೋಣವೆ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ?” ಎಂದು ಅತುರದಿಂದ ಸುನೀತಿ ಕೇಳಿದಳು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯ ಆಕೆಯ ತುಂಟಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಸರಿಮಾಡುತ್ತಾ, “ಹೋಗಿ ಹೋಗಿ, ಅದಕ್ಕೇನಂತೆ. ನಾನು ಈ ದಿನ ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಹೊರಗೆ ಹೇಗೋದಿಲ್ಲ. ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅನಂತರ ತಿಂಡಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದ.

“ನೀವೂ ಬನ್ನಿ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ”

“ನಾನೇ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನಡಸದೇ ಬಿಡೊಲ್ಲ. ಅವನು ಗಾಡಿ ನಡಸಿದಾಗ ಒಂದು ಸಲ ನಾನೂ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಅದೇ ಕಡೆ. ಸ್ವನೇ ಅವನು ಗಾಡಿ ನಡಸಿದಾಗ ಕಾರಿನೊಳಗೆ ಇರೋ ದಿಲ್ಲ ನಾನು, ನಡೆದರೂ ಸರಿಯೆ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಸಂಜೆಗೆ ಯಾರೋ ಬರು ತ್ತಾರೆ, ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ. ನೀವು ಹೋಗಿ.”

ಸುನೀತಿ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಓಡಿದಳು. ಆಳನ್ನು ಕೂಗಿ “ಶ್ರೀನಿವಾಸರಿಗೆ ಹೇಳು, ಸಂಜೆ ಆರು ಗಂಟೆಗೆ ಬರಬೇಕಂತೆ; ನಾನು ಲಲಿತಮ್ಮ ಇಬ್ಬರೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತೇವೆ, ಅಂತ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯ ತಾನು ಕೂತಿದ್ದ ಜಾಗದಿಂದಲೇ, “ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಾತು ಜವಾಬು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದರಾಯ್ತು, ಆಳಿನ ಕೈಲಿ ಹೇಳಿ ಕಳು ಹಿಸುವುದರ ಬದಲು” ಎಂದ.

“ಏನು ಪರವಾ ಇಲ್ಲ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು ಸುನೀತಿ.

ಬಹುಶಃ ಎರಡು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಕಳೆದಿರಬೇಕು. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿದು, ಅವನು ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿದ್ದ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯನ ಬಲದಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಔಷಧಾಲಯವನ್ನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಮೂವರ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿಯೇ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾ ಬರುವವರಿಗೆ ತಾವು ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿರುವ ಅಂಶ ಸುಲಭದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಶೀಘ್ರವಾಗಲೀ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅರಿವಾಗುತ್ತಾ ಬರುತ್ತದೆ. ಲಲಿತೆ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಳು.

ಒಬ್ಬಳೇ ಇದ್ದಳು ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ, ಒಂದು ದಿನ ಸಂಜೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯ ಸುನೀತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸಿನಿಮಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಲಲಿತೆ ಸಹ ಹೋಗಬೇಕೆಂದೇ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿತ್ತು. ಹೊರಡುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಲಲಿತೆ ತಲೆ ಭಾರವೆಂದು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ತಲೆ ಭಾರವಾಗಿತ್ತು. ತಲೆನೋವಲ್ಲ. ಒಂದು ತರ ತಲೆಭಾರ. ಮೂವರ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ತಾನು ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಅರಿವಿನ ಭಾರ. ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಅದು. ನೀವು ಒಂದು ವೇಳೆ ರೂಪವತಿಯ ರಾಗಿದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಗಂಡನೋ ನಲ್ಲನೋ ಎಣ್ಣೆ ಗೆಂಪಿನ ಯುವತಿಯೊಡನೆ ಸದಾ ಇರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ, ಆ ತಲೆಭಾರ. ಅಂತು ಲಲಿತೆಗೆ ಆ ತಲೆಭಾರ ಒಂದು ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಳು, ಬೇಜಾರಿನಿಂದ. ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ತೆರೆದು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅದರ ಲಲಿತೆಯ ದೃಷ್ಟಿ ಅದರ ಮೇಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಪಕ್ಕದ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಎಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ತನ್ನ ಕೈಯತುದಿಯಲ್ಲಿ ಓಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಲಕೋಟೆಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಲಾಬಿ ಹೂ ಮುದ್ರೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿ ನಟ್ಟಿತ್ತು. ಲಕೋಟೆ ಸುನೀತಿಗೆ ವಿಳಾಸಿತವಾಗಿತ್ತು. ಸುನೀತಿ ಸಿನಿಮಾಕ್ಕೆ ಹೋದ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಆಳು ಅದನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಅದರೊಳಗೆ ಬರೆದಿರುವುದನ್ನರಿಯಲು ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಲು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿದ್ದಳು

ಲಲಿತೆ. ಲಕೋಟಿಗೆ ಭದ್ರವಾಗಿ ಅಂಟು ಹಾಕಿತ್ತು. ದೀಪಕ್ಕೆ ಎದುರು ಹಿಡಿದು ಕಾಗದವನ್ನು ಓದಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ದಪ್ಪನೆ ಲಕೋಟಿಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ ಏನೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಒಂಭತ್ತುವರೆಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಿನಿಮಾದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಸುನೀತಿ ಬಟ್ಟೆ ಬದಲಾಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಲಲಿತೆ ಇದ್ದ ಕೊಠಡಿಗೆ ಬಂದು ತಾನುಟ್ಟ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಮಡಿಸುತ್ತಾ “ಸಿನಿಮಾ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಲಲಿತಾ. ನೀನೂ ಬಂದಿದ್ದರೆ—” ಎಂದಳು.

“ನಾನು ಆ ಚಿತ್ರ ನೋಡಿದೇನೆ. ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ನೀನು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಬಂತು ಈ ಕಾಗದ. ಅಳು ತಂದುಕೊಟ್ಟು.”

“ಕಾಗದ! ಯಾರಿಂದ?” ಎಂದು ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಒಂದು ಮಡಿಕೆ ಮಡಿಸಿದಳು ಸುನೀತಿ, ಆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲೇ ಮಗ್ನಳಾಗಿ.

“ಯಾರೆ! ನಾನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಿ. ಲಕೋಟಿ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಲಾಬಿ ಹೂ ಮುದ್ರೆ ಇದೆ.”

“ಏನು ಬರೆದಿರಬಹುದೂ ಅಂತೀನಿ” ಸುನೀತಿ ಸೀರೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು.

“ನಾವೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಜಾತಿ, ಸುನೀತಿ. ಕಾಗದ ಒಡೆದು ಓದುವುದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆಯೇ ಆತುರ, ಏನಿರಬಹುದು ಅಂತ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ. ಕಡೆಗೆ ಲಕೋಟಿ ಹರಿದು ಕಾಗದ ಓದುವುದೇ ಮಾರ್ಗ. ತಗೋ ಕಾಗದ” ಎಂದು ಲಲಿತೆ ಕಾಗದವನ್ನು ಸುನೀತಿ ಇದ್ದೆಡೆಗೆ ಎಸೆಯಲು ಕೈ ಎತ್ತಿದಳು.

“ತಾಳು ತಾಳು. ಹಾಳು ಜರತಾರಿ. ಟೊಂಕದ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತ ಕೊಂಡಿರುವ ಕಡೆ ಅಂಚಿಲ್ಲಾ ಮುರಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ ಸಿಟ್ಟಿಲ್ಲಾ ಸುಕ್ಕು. ನಾನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರಿಮಾಡುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಎಲ್ಲಿ, ಆ ಕಾಗದ ಓದಿಬಿಡು. ಇಲ್ಲ ದಿದ್ದರೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಕಾಯ್ದಾರೆ.”

“ಇದೇನು ಸುನೀತಿ! ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನಿನಗೆ ಅಂತ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದ ಕಾಗದವನ್ನು ನಾನು ಓದಲಿ? ಈ ಕಾಗದ ಇನ್ನೂ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬೀಳೋದು ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ.”

ಸುನೀತಿ ಗಂಭೀರಳಾಗಿ ಲಲಿತೆಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ “ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಓದಬಾರದಂಥದನ್ನು ನನಗೆ ಬರೆಯಲು ಯಾರಿಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಿಲ್ಲ. ಓದು ಲಲಿತ, ನೀನೇ ಓದು ಆ ಕಾಗದ. ಬಹುಶಃ ಲಾಲಾಬಾಗಿಗೆ ಬನ್ನಿ ಅಂತ ಬರೆದಿರಬೇಕು ಅಷ್ಟೆ” ಎಂದು ಅನಂತರ ಲಲಿತೆಯ ಕಡೆ ಬೆನ್ನುಮಾಡಿ ಜರ ತಾರಿ ಅಂಚನ್ನೂ ಸೀರೆಯ ಸುಕ್ಕನ್ನೂ ಸರಿಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು.

“ನೀನು ಓದು ಅಂದರೆ ಓದುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಲಲಿತೆ ಲಕೋಟಿಯನ್ನು ಹರಿದು ಕಾಗದವನ್ನು ಹೊರಗೆ ಸೆಳೆದು ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ತಾನು ಓದಿ ಕೊಂಡಳು. ಪುನಃ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಓದಿಕೊಂಡಳು. ಸುನೀತಿ ಈಕಡೆ ಗಮನ ಕೊಡದೆ ಸೀರೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಲಲಿತೆ ಸುನೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಅನಂತರ ಅವಳ ತುಟಿಯ ಮೇಲೆ ಕಿರಿಮಿಂಚೊಂದು ಮಿನುಗಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಾಯವಾಯಿತು.

ಗಂಡಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಅರಿಯಲಾಗದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ದೊಡ್ಡದೊಂದು ತೆರೆ. ಹೆಣ್ಣು ಹೃದಯ, ಹೆಣ್ಣು ಮನಸ್ಸು ಈ ತೆರೆಯ ಹಿಂದೆ. ಗಂಡಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಬಿಡಿಸಲಾಗದ ಗಂಟು. ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಬಹಳ ಸುಲಭ. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತೂರುನೋಟದಿಂದ ಅರಿತುಬಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಹೆಣ್ಣು ಹೃದಯ, ಹೆಣ್ಣು ಮನಸ್ಸು, ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಾಜಿನ ಬೀರುವಿನಲ್ಲಿ ದ್ದಂತೆ. ಗಂಡಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಬೀರು ಮೋಹಕವಾದ ತೆರೆ.

ಲಲಿತೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕಾಲ ಸುನೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಅವಳ ಕೈಲಿದ್ದ ಕಾಗದ ಉಯ್ಯಲಾಡಿತ್ತು. ನಂತರ ಅವಳ ಮುಖ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಂಪೇರಿ, ಅವಳ ಧ್ವನಿ ಉಸುರಿಗಳಿಗಿದ್ದು, “ನಿಜವಾಗಿ ನೀನು ಈ ಕಾಗದ ವನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಓದಿಸಬಾರದಾಗಿತ್ತು ಸುನೀತಿ. ಖಂಡಿತ ಇದು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಬಾರದ ಕಾಗದ” ಎಂದಳು.

ಮಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸೀರೆಯ ಮಡಿಕೆ ಹಾಗೇ ನಿಂತಿತು. ಸುನೀತಿ ಲಲಿತೆಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ನಿಂತು “ಹಾಗಾದರೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದಿಬಿಡು. ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಓದಿ ದೀಯೆ. ಇನ್ನು ಗುಟ್ಟಿಲ್ಲವೆ? ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿಯಬಾರ

ದಂಧವನ್ನು ನನಗೆ ಬರೆದರೆ, ಅದೇ ಕಾರಣ ನನಗೆ, ಅದನ್ನು ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ” ಎಂದಳು.

“ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ಈಗ. ನಿನ್ನ ಬಲವಂತಕ್ಕೆ ಓದುತ್ತೇನೆ ಅಷ್ಟೆ. ಕೇಳು, ಕಾಗದ ಹೀಗಿದೆ: “ಪ್ರಿಯೆ ಸುನೀತಿ— ಇವತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಾ. ಖಂಡಿತ ಬಾ.” ಇಷ್ಟೆ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಬರೆ ದಿರುವುದು.”

ಕಾಗದವನ್ನು ಓದಿ ಲಲಿತೆ ಎದ್ದು ಬಂದು, ಸುನೀತಿ ಮಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸೀರೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಗದವನ್ನು ಹಾಕಿ “ನೀನು ಈ ಕಾಗದವನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಓದಿಸಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಓದಿಲ್ಲ ಅಂತ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಿಡು. ಅದೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನಿನಗೆ ಹೀಗೆ ಏಕೆ ಬರೆದನೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಏನೋ ತಪ್ಪಿರಬೇಕು. ನೀನು ಮಾತ್ರ, ನಾನು ಕಾಗದ ಓದಲಿಲ್ಲ ಅಂತ ತಿಳಿದುಕೋ. ನನಗೆ ತಲೆಭಾರ. ಊಟ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡಪ್ಪನಿಗೆ ಹೇಳಿಬಿಡು” ಎಂದು ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋದಳು.

ಊಟವಾದ ನಂತರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟ. ಹಾಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಗಡಿಯಾರ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆ ಹೊಡೆಯಿತು. ಸುನೀತಿ ತನ್ನ ಕೊಠಡಿಯಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೊರಟು, ಸಕ್ಕದ ಹಿತ್ತಿಲ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ತೋಟದೊಳಗೆ ಒಂದು, ಅಲ್ಲಿಂದ ರಸ್ತೆಗೆ ಬಂದಳು. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಮನೆ, ರಸ್ತೆಯ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಫರ್ಲಾಂಗ್ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದು, ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ವಿನಾ ಮತ್ತಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ದೂರದಲ್ಲಿ ನಾಯಿಯೊಂದು ಬೊಗಳಿತು. ಸಣ್ಣ ಹಸಿ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಮನೆಗೆ ಸುನೀತಿ ಓಡಿದಳು. ಶ್ರೀನಿ ವಾಸನ ಮನೆ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿತ್ತು. ಸುನೀತಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕಾವರ್ತಿ ತಟ್ಟಿದಳು. ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಆ ಮನೆಗೆ ಅವಳು ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಯ್ಯನೊಡನಾಗಲಿ ಲಲಿತೆಯೊಡನಾಗಲಿ ಬಂದಿದ್ದು, ಸ್ಥಳ ಪರಿ ಚಯವಾದ್ದರಿಂದ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟುವಾಗಲೂ ಒಂದು ತರದ ಧೈರ್ಯವಿತ್ತು.

“ಯಾರು? ಬಂದೆ..... ಬಂದೆ” ಎಂದು ಒಳಗಿನಿಂದ ಶ್ರೀನಿ ವಾಸ ಕೂಗುತ್ತ ಹೊರಗಡೆಯ ದೀಪದ ಗುಂಡಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಬಾಗಿಲು

ತೆಗೆದ. ಏನನ್ನೋ ಬರೆಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ - ಕೈಲಿ ಲೇಖನಿ ಓಡಿದುಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದ್ದ. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಸಿಗರೇಟಿನ ತುಂಡು ಇತ್ತು. ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು ಸುನೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಬಾಯಲ್ಲಿರುವ ಸಿಗರೇಟಿನ ತುಂಡು ಕೆಳಗೆ ಉದುರಿ ಬಿದ್ದಿತು.

“ಹನ್ನೆರಡಾಗಿದೆ ಅಲ್ಲವೆ? ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆ ಹೊಡೆದ ಮೇಲೇ ನಾನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟಿದ್ದು. ಸಾಯಂಕಾಲ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ನಾನು ಇಬ್ಬರೂ ಸಿನಿಮಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಇಗೋ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಸುನೀತಿ ಒಳಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟಳು.

ಶಿಲಾಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದವನಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಜೀವ ಬಂದು, ಗಹನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಥಿಸುತ್ತಿರುವವನಂತೆ ಕಂಡುಬಂದ - ಶ್ರೀನಿವಾಸ. ಇಬ್ಬರೂ ಒಳಗೆ ಹೋದರು. ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ಸುನೀತಿ “ಬಾ ಅಂತ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ನೀನು ಬರೆದಿದ್ದುದರಿಂದ ಬಂದೆ. ಬಾ ಅಂತ ಏತಕ್ಕೆ ಬರೆದಿದ್ದೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ನನ್ನ ಕಾಗದ - ಓದಿದೆಯಾ ” ಎಂದು ಉಸಿರು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡವನಂತೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕೇಳಿದನು.

“ಲಲಿತೆ ಮೊದಲು ಓದಿ ಹೇಳಿದಳು. ನಾನೇ ಓದು ಎಂದೆ. ಆಮೇಲೆ ನಾನೂ ನೋಡಿದೆ. ‘ಇವತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಾ ; ಖಂಡಿತ ಬಾ’ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನೀನು ಬರೆದಿದ್ದೆ. ನಿನಗೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಹುಪಾರಿಲ್ಲವೇನೋ, ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಔಷಧಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದಿದೆಯೇನೋ ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ನಿನಗೆ ದೇಹಾಲಸ್ಯ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.”

“ಹಾ.... ಹೌದು.... ಹೌದು.... ” ಎಂದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಒಂದೊಂದೇ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ, ಅನಂತರ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಆಲೋಚನಾಪರನಾಗಿ, ಏನನ್ನೋ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಪುನಃ ಹೇಳಿದ: “ಹೇಳ್ತೀನೆ ಕೇಳು, ಸುನೀತಿ - ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆ ಆಗ್ತೀಯಾ?”

ಸುನೀತಿ ಅರಳಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಅವನು ಅವಳ ನೋಟವನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಶಾಂತವಾಗಿ ನಿಶ್ಚಲಿತವಾಗಿ ಇದಿರು ಗೊಂಡ. ಸುನೀತಿ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಮೃದುವಾದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯಿಂದ “ಹೂ ಅಂತ ಅನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿದೇನೆ ಅಂತ ಇಷ್ಟು ದಿವಸಗಳಾದರೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲವೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳು.

“ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮಾವನಿಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಸಿಬಿಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅನಾಹುತ ಆಗುತ್ತದೆ. ನನ್ನನ್ನು ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಮಾವಯ್ಯ. ಹಾಗಾದಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಲಗ್ನ ಆಗೋ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಈಗ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರೆದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಮಾವಯ್ಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದ ತಕ್ಷಣ. ನಮ್ಮ ನಿರ್ಧಾರ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮನೆಮಗಳು ನೀನಿರುವಾಗ, ದತ್ತು ಬೇಡ ಅಂದರೆ ಒಪ್ಪಲೂ ಬಹುದು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆದು ಸುನೀತಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, “ಓದು, ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೇನೋ ನೋಡೋಣ” ಎಂದ.

ಸುನೀತಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಒತ್ತರಿಸಿದವು. ಕಾಗದವನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ, ಅವಳು “ನಾನೇ ಹೇಳಬೇಕು ಅಂತಿದ್ದೆ, ನೀನು ಈ ಕಾಗದವನ್ನು ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ. — ನೀನು ಕಾಗದ ಬರೆದು ನನಗೆ ಓದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೀ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ — ಅದರೂ ನಾನೇ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದೆ — ಖಂಡಿತ ಮುಂಚೆಯೇ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ತಂದೆ ಸಿಂಹಳ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹೋದ ಸ್ವಲ್ಪ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲೇ ನನ್ನ ತಾಯಿ ಸತ್ತುಹೋದರು. ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಅವರ ತಿರುಗಾಟ, ಕಷ್ಟ, ಕ್ಲೇಶಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನನಗೆ ಓದುಬರಹ ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನೂ ಕಲಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಲಗ್ನ” ಎಂದಳು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅಡ್ಡಬಂದು “ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ಲಗ್ನ ಆಗುತ್ತೇನೆ. ಓದು ಬರಹ ಕಲಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿ ಅವಳ ಎರಡು ಗಲ್ಲಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಮುಖವನ್ನೆತ್ತಿದ.

ಸುನೀತಿಯನ್ನು ಮನೆತನಕ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಗೇಟಿನ ಬಳಿ ಬಿಟ್ಟು, ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗ ಶ್ರೀನಿವಾಸ, “ಸುನೀತಿ, ನಾನು ಇವತ್ತು ಸಂಜೆ ಕಳುಹಿಸಿದ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಏನು ಬರೆದಿದ್ದೆ ಗೊತ್ತೇ?”

“ಏನು?”

“ಒಂದೂ ಅಕ್ಷರ ತಪ್ಪದೆ ಹೇಳಿಲೇನೆ ಕೇಳು. ‘ಗೆಳತಿ ಸುನೀತಿ—ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿ. ಹೂವಿನ ಹೆಸರು ಸೌಗಂಧ. ಅದನ್ನೇ ದ್ರೌಪದಿ ಬಯಸಿದ್ದು’ ಅಂತ ಬರೆದಿದ್ದೆ.”

“ಈಗೇನಾಯ್ತು. ಲಲಿತೆಯ ತಂತ್ರ ಅವಳ ಮೇಲೇ ತಿರುಗಿ, ನನಗೆ ಈ ಸೌಗಂಧ ಹೂ ಸಿಕ್ಕಿತು” ಎಂದು ಸುನೀತಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಕಡೆ ಕೈತೋರಿಸಿ, ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದಳು.

—::—

ಈಗ ತಾನೇ ಬಂದಿದೆ

ಅಂದವಾದ ಬಣ್ಣ

ಕಣ್ಣು ಸೆಳೆವ ಮಾದರಿ

ಮನೋಹರವಾದ ಸರಕು

ಬೆನಾರಿಸ್ ಸೀರೆಗಳು

ನೀವು ಬಯಸಿದ್ದೇ

ನೀವು ನೆನೆದಿದ್ದೇ



ಚಂದೀರಾಮ್ ಬ್ರದರ್ಸ್

೪, ಸೌತ್ ಪೆರೇಡ್

ಬೆಂಗಳೂರು.



